

T.C.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANASANAT DALI

**NIĞDE İLİ BOR İLÇESİ OBRUK KÖYÜ HAVLI
DOKUMALARI**

Semra KILIÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. N. Rengin OYMAN

Isparta-2013

T.C
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL SANAT DALI ANASANAT DALI

Bu Tez 13 / 11 / 2013 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından Oy Birliği / Oy Çokluğu ile Kabul Edilmiştir.

DANIŞMAN

Doç. N. Rengin OYMAN

İmza

ÜYE

Doç. Yüksel ŞAHİN

İmza

ÜYE

Doç. Yusuf KEŞ

İmza

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onayladım.

İmza ve Mühür

SDÜ Güzel Sanatlar Enstitü Müdürü

Tarafından desteklenmiştir.

Bu çalışma Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimine

Proje No : 3699 – YL1 – 13

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. 13.11.2013

Semra KILIÇ

ÖNSÖZ

Zengin bir kültüre sahip olan Anadolu insanı birçok alanda olduğu gibi dokuma alanında da oldukça geniş bir birikime sahiptir. Geleneksel Türk Sanatları içinde yer alan havlı dokumalar sanatsal açıdan çok önemli bir yere sahiptir. Havlı dokumaların üretildiği Obruk köyü, bulunduğu bölge ve taşıdığı kültür değerleri açısından incelendiğinde önemli verilere sahip olduğu saptanmış, bu yüzden araştırma alanı olarak belirlenmiştir. Araştırma, yöre insanı tarafından oldukça geniş bir kullanım alanı olduğu belirtilen havlı dokuma örneklerini tanımak ve tanıtmak amacıyla yapılmıştır. Havlı dokumaların tarihçesi, kullanılan malzemeler, araçlar, uygulanan teknikler, desenler belirlenmiştir.

Araştırmam süresince manevi desteğini benden esirgemeyen ve hep yanımda olan sevgili hocam Doç. N. Rengin OYMAN'a, çalışmamda benden maddi manevi hiçbir desteğini esirgemeyen aileme, Obruk köyü ile ilgili bilgilerini benimle paylaşan köy muhtarı Halil TURAN ve Obruk köyü halkına, havlı dokumalarını örneklerini bana sunan Obruk köyü kadınlarna teşekkür ederim.

Semra KILIÇ

Isparta 2013

ÖZET

NIĞDE İLİ BOR İLÇESİ OBRUK KÖYÜ HAVLI DOKUMALARI

Semra KILIÇ

Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, sayfa 114, Kasım 2013

Danışman: Doç. N. Rengin OYMAN

Türklerin geleneksel sanatı olan halı, sanat tarihimizde seçkin bir yere sahiptir. Türk halı sanatı, Türk tarihinin akışı içinde biçimlenmiştir. Halıya dokuma sanatı içinde karakterini veren düğümlü teknik, ilk kez Orta Asya’da Türklerin bulunduğu bölgelerde ortaya çıkmış, gelişimini Türklerle sürdürmüş ve tüm İslam dünyasına Türkler tarafından tanıtılmıştır. Düğümlü halıların çok uzun bir geçmişi vardır. Bu tekniğin bulunuşu, göçebe bir kavmin daha kalın ve ısıtıcı bir zemin bulmak arzusu gibi, pratik bir nedene dayanmaktadır. Buluntular, düğümlü halının ilk kullanıldığı yerin Orta Asya olduğunu göstermektedir. Orta Asya’da Altay Dağları eteklerinde, Pazırık’ta buzullar içindeki bir mezar odasında bulunan, M.Ö. 2. Ve 3.y.y’ da Hunlular devrinde dokunduğu kabul edilen, Pazırık halısı dünyanın bilinen en eski düğümlü halısıdır.

Niğde İli Bor İlçesi Obruk köyünde elde edilen dokumalarda da Türk (Gördes) düğümü ile yapıldığı görülmektedir. Dokumada kullanılan çözgü, atkı, ilme iplikleri kendilerine ait olan koyunların yünlerinden elde edilmektedir. İplerin renklendirilmesinde bazılarında sentetik bazılarında ise doğal boyar madde kullanılmaktadır. Boyama dokumacı kadınlar tarafından ilkel şartlarda yapılmaktadır. Dokumacılık, sadece Bor ilçesine bağlı Obruk Köyü’nde bazı evlerde bulunan tezgâhlarda, geleneksel özelliklerinin dışında, sipariş üzerine yapılan el dokuma halılarıyla devam ettirilmekte ve aile geçimine katkı sağlamaktadır. Ayrıca kızların çeyizi içinde de yastık, minder, seccade gibi dokumalar yer almaktadır.

Ancak yapılan göçler, farklı sanayi kollarının gelişmesi, köylerde eğitim düzeyinin artması, tüketicilerin daha çok makine dokumacılığına yönelmesi, dokumacılık konusunda bilimsel araştırmaların ve destekleyici programların yeterli olmaması, geleneksel el sanatlarımızdan biri olan havlı dokuma sanatının unutulmasına yol açmakta ve havlı dokumalarda önemini yitirmeye başlamaktadır. Yörede, havlı dokumaların sadece belli yaş grubunun üstündeki kadınların dokuması, gençlerin dokumaya karşı ilgisiz olmaları, yöre insanı da ekonomik ihtiyaçlardan dolayı dokumaları satarak elden çıkarması, düz dokumaların geleceği açısından önemli bir sorun olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Niğde, Bor, Obruk, Dokuma, Geleneksel, Tezgâh

ABSTRACT

TERRY WEAVING OF OBRUK VILLAGE OF BOR DISTRICT OF NİĞDE PROVINCE

Semra KILIÇ

Suleyman Demirel University, Fine Arts Institute

Master Thesis, pages 114, November 2013

Supervising: Asst. Prof. Rengin OYMAN

The carpet in the traditional art of the Turks has a distinguished place in our art history. Turkish carpet art is shaped in the course of Turkish history. The knotted carpet technique that gives the character in the weaving art, was introduced in Central Asia for the first time where the Turks used to live, continued development by the Turks and introduced to the Islamic World yet again by the Turks. Knotted carpets have a very long history. The presence of this technique is based on a practical desire of a tribe; creating a thicker and warmer floor. The findings show that the first use of knotted carpet was in Central Asia. The Pazarık Carpet is the oldest known knotted carpet which was weaved by Huns BC III.-II and found in a tomb covered by ice in Pazarık under the foothills of Altay Mountains in Central Asia.

Gördes knot has been used in the woven fabrics obtained from Obruk Village of Bor District of Niğde Province. The warp, woof, loop yarn are derived from their of sheeps' wool. Some synthetic and some natural dye used to color the ropes. Paintings are being made by women under primitive conditions. Weaving is being made only in some houses of Obruk Village of Bor District without traditional features with hand-woven carpets and custom made orders which contributes to the family budget. Furthermore the girls have pillows, cushions and rugs in their trousseau.

However, the terry weaving is losing its importance and being forgotten due to migrations, the development of different branches of industry, increasing level of education in the villages, more consumers turning to machinery carpets, insufficient supporting programs and scientific researches in weaving. Only a certain age group is still weaving carpets and new generations are not interested anymore. The local people are selling the fabrics due to their economic needs. All these factors seem

important problems for terry weaving in future.

Keywords: Niğde, Bor, Obruk, Weaving, Traditional, Carpet, Loom

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	vi
RESİMLER DİZİNİ.....	x
FOTOĞRAFLAR DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiv
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xvii
ARAŞTIRMANIN AMACI.....	xvii
1.GİRİŞ	1
1.1. Kurumsal Terimler	2
1.2. Obruk Köyü Kuruluş Ve Tarihsel Süreci.....	3
2.MATERYAL VE YÖNTEM	6
2.1. Materyal	6
2.2.Yöntem.....	6
2.3.Verilerin Toplanması ve Çözümü.....	7
3.BULGULAR	7
3.1.Niğde İli Bor İlçesi Obruk Dokumalarının Tarihçesi	7
3.2.Niğde İli Bor İlçesi Obruk Havlı Dokumalarının Teknik Özellikleri	11
3.3. Dokumalarda Kullanılan İpler.....	11
3.4. Dokumalarda Kullanılan Araç Ve Gereçler	13
3.4.2. Diğer Araçlar.....	15
3.4.2.2. Çıkrık	15
3.4.2.3. Sıkıştırma Tarağı(Kirkit).....	15

3.4.2.4. Tarama Tarağı	15
3.4.2.5. Makas	15
3.4.2.6. Dokuma Bıçağı.....	16
3.4.2.7. Burgu Demiri	16
3.5. Niğe İli Bor İlçesi Obruk Köyü Havlı Dokumalarının Sanatsal Özellikleri .	16
3.5.1 Kullanılan Motifler ve Anlamları.....	16
3.5.1.1. Koçboynuzu	17
3.5.1.2. Pıtrak	17
3.5.1.3. Elibelinde	17
3.5.1.4.Göz	18
3.5.1.5. Su yolu (Sığır Sidiği)	18
3.5.1.6. Çavuşlu.....	19
3.5.1.7. Balıklı.....	19
3.5.1.8. Elmalı	19
3.5.1.9. Çingil (Helke).....	20
3.5.1.10. Sandık.....	20
3.5.1.11. Çiçek	20
3.5.1.12. Damalı	21
3.5.1.13. Muska.....	21
3.5.1.14. Geyik	21
3.5.1.15. Çubuklu Motifi.....	22
3.5.1.16. Kıvrım	22
3.5.1.17. Tavuk Ayağı.....	22
3.5.1.18. Kúpeli.....	23
3.5.1.19. Kelle	23

3.5.1.20. Yaprak	23
3.5.1.21. Bayrak	24
3.5.1.22. Hayat ağacı.....	24
3.5.1.23. Kurtağzı.....	24
3.5.1.24. Sekiz.....	25
3.5.1.25. Bereket	25
3.5.1.26 Yıldız.....	25
3.5.1.27. Göbekli Tarak.....	26
3.5.1.28. Kanat	26
3.5.1.29 Hac	26
3.5.1.30.Gül ayak	27
3.5.1.31. Gül.....	27
3.5.1.32. Çiçek dalı	27
3.5.1.33. Boncuk	28
3.5.2. Yüzey Şemaları ve Kompozisyon Özellikleri.....	28
3.5.3. Kullanılan Boya ve Renkler	28
3.6. Niğde İli Bor İlçesi Obruk Havlı Dokumalarının Örneklerle Teknik Ve Desen Özellikleri.....	29
3.6.1. Niğde İli Bor İlçesi Obruk Havlı Dokumalarının Teknik Özelliklerine Göre Sınıflandırılması.....	29
3.6.2.Niğde İli Bor İlçesi Obruk Havlı Dokumaların Desen Özelliklerine Göre Sınıflandırılması.....	30
3.6.2.1. Rapor Desen Halısı	30
3.6.2.2. Taban Halısı	30
3.6.2.3. Çeyrek Halısı.....	30
3.6.2.4. Yastık Halısı.....	31

3.6.2.5. . Minder Halısı	31
3.6.2.6. Seccade Halısı	31
3.6.2.7. Pano Halısı	31
3.7.Niğde İli Bor İlçesi Obruk Köyü Havlı Dokuma Örnekleri.....	31
4. BULGULAR VE YÖNTEM.....	106
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
KAYNAKLAR	112
Diğer:.....	112
İnternet Kaynakları.....	113
Sözlü Görüşmeler.....	113
ÖZGEÇMİŞ	114

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1. Obruk Köyü haritası.....	2
-----------------------------------	---

FOTOĞRAFLAR DİZİNİ

Fotoğraf 1. Obruk köyü camisi (Kılıç, 18.07.2013).....	6
Fotoğraf 2. Obruk halısı(Kılıç,19.08.203)	7
Fotoğraf 3. Dokuma yapan dokumacı kadın(Kılıç,14.08.2013)	8
Fotoğraf 4. Çıkrık ile ip eğirme işlemi(Kılıç,14.08.2013).....	9
Fotoğraf 5. Kullanılan Renkli Dokuma İplikleri (Kılıç,14.08.2013).....	9
Fotoğraf 6. Rapor olarak dokunmuş çeyrek desen dokuması(Kılıç,14.08.2013).....	10
Fotoğraf 7. Eskiden dokunmuş Obruk seccade dokuma örneği (Kılıç,18.07.2013).	11
Fotoğraf 8. Günümüz dokunmuş Obruk seccade dokuma örneği (Kılıç,18.07.2013).	11
Fotoğraf 9. Koyun yünü yıkayan köylü kadınlar(Kılıç,26.06.2013).....	11
Fotoğraf 10. Yünün yumak(Söme) hali(16.06.2013).....	12
Fotoğraf 11. Kazanda boyama işlemi (Kılıç,19.07.2013).....	12
Fotoğraf 12. Boyanan iplerin durulanma işlemi(Kılıç,19.08.2013).....	12
Fotoğraf 13. Dikey germe dokuma tezgahı(Suna Karaca,18.07.2013).....	14
Fotoğraf 14. Çıkrık (Kılıç,14.08.2013).	15
Fotoğraf 15. Sıkıştırma tarağı(Kılıç,19.08.2013).....	15
Fotoğraf 16. Tarama tarağı(Kılıç, 19.08.2013).	15
Fotoğraf 17. Makas (Kılıç, 19.08.2013).....	16
Fotoğraf 18. Dokuma bıçağı (Kılıç, 19.08.2013).....	16
Fotoğraf 19. Burgu demiri (Kılıç, 19.08.2013).....	16
Fotoğraf 20. Rapor Desen Dokuması.....	32
Fotoğraf 21. Rapor Desen Dokuması.....	34
Fotoğraf 22. Rapor Desen Dokuması.....	36
Fotoğraf 23. Rapor Desen Dokuması.....	38

Fotoğraf 24. Taban Halısı Dokuması	40
Fotoğraf 25. Taban Halısı Dokuması	42
Fotoğraf 26. Taban Halısı Dokuması	44
Fotoğraf 27. Taban Halısı Dokuması	46
Fotoğraf 28. Çeyrek Halı Dokuması	48
Fotoğraf 29. Çeyrek Halı Dokuması	50
Fotoğraf 30. Çeyrek Halı Dokuması	52
Fotoğraf 31. Yastık Halısı Dokuması	54
Fotoğraf 32. Yastık Halısı Dokuması	56
Fotoğraf 33. Yastık Halısı Dokuması	58
Fotoğraf 34. Yastık Halısı Dokuması	60
Fotoğraf 35. Yastık Halısı Dokuması	62
Fotoğraf 36. Yastık Halısı Dokuması	64
Fotoğraf 37. Yastık Halısı Dokuması	66
Fotoğraf 38. Yastık Halısı Dokuması	68
Fotoğraf 39. Yastık Halısı Dokuması	70
Fotoğraf 40. Minder Halısı Dokuması	72
Fotoğraf 41. Minder Halısı Dokuması	74
Fotoğraf 42. Minder Halısı Dokuması	76
Fotoğraf 43. Minder Halısı Dokuması	78
Fotoğraf 44. Minder Halısı Dokuması	80
Fotoğraf 45. Minder Halısı Dokuması	82
Fotoğraf 46. Minder Halısı Dokuması	84
Fotoğraf 47. Minder Halısı Dokuması	86
Fotoğraf 48. Minder Halısı Dokuması	88

Fotoğraf 49. Seccade Halısı Dokuması.....	90
Fotoğraf 50. Seccade Halısı Dokuması.....	92
Fotoğraf 51. Seccade Halısı Dokuması.....	94
Fotoğraf 52. Seccade Halısı Dokuması.....	96
Fotoğraf 53. Pano Halısı Dokuması.....	98
Fotoğraf 54. Pano Halısı Dokuması.....	100
Fotoğraf 55. Pano Halısı Dokuması.....	102
Fotoğraf 56. Pano Halısı Dokuması.....	104

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Koçboynuzu motifi	17
Şekil 2. Pıtrak motifi	17
Şekil 3. Elibelinde motifi	18
Şekil 4. Göz motifi	18
Şekil 5. Su yolu	19
Şekil 6. Çavuşlu motifi.....	19
Şekil 7. Balıklı motifi.....	19
Şekil 8. Elmalı motifi	20
Şekil 9. Çingil (helke) motifi	20
Şekil 10. Sandık motifi.....	20
Şekil 11.Çiçek motifi	21
Şekil 12. Damalı motifi	21
Şekil 13. Muska motifi.....	21
Şekil 14. Geyik motifi	22
Şekil 15. Çubuklu motifi	22
Şekil 16. Kıvrım motifi	22
Şekil 17. Tavukayağı motifi.....	23
Şekil 18. Kúpeli motifi.....	23
Şekil 19. Kelle motifi	23
Şekil 20. Yaprak motifi	24
Şekil 21. Bayrak motifi	24
Şekil 22. Hayat ağacı motifi.....	24
Şekil 23. Kurtağzı motifi.....	25
Şekil 24. Sekiz motifi.....	25

Şekil 25. Bereket motifi	25
Şekil 26. Yıldız motifi.....	26
Şekil 27. Göbekli tarak motifi.....	26
Şekil 28. Kanat motifi	26
Şekil 29. Hac motifi	27
Şekil 30. Gül ayağı motifi	27
Şekil 31. Gül motifi.....	27
Şekil 32. Çiçek dalı motifi	27
Şekil 33. Boncuk motifi	28
Şekil 34. Rapor Desen Şematik Çizimi.....	32
Şekil 35. Rapor Desen Şematik Çizimi.....	34
Şekil 36. Rapor Desen Şematik Çizimi.....	36
Şekil 37. Rapor Desen Şematik Çizimi.....	38
Şekil 38. Taban Halısı Şematik Çizimi	40
Şekil 39. Taban Halısı Şematik Çizimi	42
Şekil 40. Taban Halısı Şematik Çizimi	44
Şekil 41. Taban Halısı Şematik Çizimi	46
Şekil 42. Çeyrek Halı Dokuması.....	48
Şekil 43. Çeyrek Halı Şematik Çizimi	50
Şekil 44. Çeyrek Halı Şematik Çizimi	52
Şekil 45. Yastık Halısı Şematik Çizimi.....	54
Şekil 46. Yastık Halısı Şematik Çizimi.....	56
Şekil 47. Yastık Halısı Şematik Çizimi.....	58
Şekil 48. Yastık Halısı Şematik Çizimi.....	60
Şekil 49. Yastık Halısı Şematik Çizimi.....	62

Şekil 50. Yastık Halısı Şematik Çizimi.....	64
Şekil 51. Yastık Halısı Şematik Çizimi.....	66
Şekil 52. Yastık Halısı Şematik Çizimi.....	68
Şekil 53. Yastık Halısı Şematik Çizimi.....	70
Şekil 54. Minder Halısı Şematik Çizimi	72
Şekil 55. Minder Halısı Şematik Çizimi	74
Şekil 56. Minder Halısı Şematik Çizimi	76
Şekil 57. Minder Halısı Şematik Çizimi	78
Şekil 58. Minder Halısı Şematik Çizimi	80
Şekil 59. Minder Halısı Şematik Çizimi	82
Şekil 60. Minder Halısı Şematik Çizimi	84
Şekil 61. Minder Halısı Şematik Çizimi	86
Şekil 62. Minder Halısı Şematik Çizimi	88
Şekil 63. Seccade Halısı Şematik Çizimi.....	90
Şekil 64. Seccade Halısı Şematik Çizimi.....	92
Şekil 65. Seccade Halısı Şematik Çizimi.....	94
Şekil 66. Seccade Halısı Şematik Çizimi.....	96
Şekil 67. Pano Halısı Şematik Çizimi.....	98
Şekil 68. Pano Halısı Şematik Çizimi.....	100
Şekil 69. Pano Halısı Şematik Çizimi.....	102
Şekil 70. Pano Halısı Şematik Çizimi.....	104

KISALTMALAR DİZİNİ

cm.....	Santimetre
s.....	sayfa
vb.....	ve başkası, ve benzeri, bunun gibi
vs.....	vesaire, ve başkası, ve benzeri, bunun gibi
yy.....	yüzyıl
Doç.....	Doçent
S.D.Ü.....	Süleyman Demirel Üniversitesi

ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı, geçmişten günümüze gelenek ve göreneklerini koruyan kültürel zenginliklerimizden biri olan havlı dokumaları incelemektir. Yapılan araştırma yok olmaya yüz tutmuş bu dokumaların gün ışığına çıkarılarak bu yörenin geleneksel değerlerinin tanıtılmasına çok önemli bir katkı sağlayacaktır.

İnsanların üretme yeteneği ve sanat, insanlık tarihiyle başlar. Bu bağlamda halı sanatını anlamak görüldüğü kadar kolay değildir. Halı sanatı binlerce yıllık bir evrimin bir yolculuğun ve dolaşımın sonucu olarak günümüze kadar ulaşmıştır.

Obruk köyünün çok eskilerden gelen havlı dokuma kültürü günümüzde de geleneklerine bağlı bir şekilde sürdürülmektedir. Bitti denildiği bu dönemde bile eşsiz güzellikte ve yoğunlukta halı üretilmektedir.

Niğde ili Bor ilçesi Obruk Köyü'nde bulunan ve önemli bir yere sahip olan havlı dokumalar hakkında bilgi vermek çalışmanın en önemli amacıdır.

Obruk köyü kadınlarının birkaç yüzyıldır devam eden halı geleneği Türk kültürünün devamı olmakta ve bu çalışma Obruk havlı dokumaları hakkında bilgi vermek bu güne kadar hiç araştırılmamış olan Obruk havlı dokumalarının genel özelliklerini gün ışığına çıkarmak amacıyla yapılmıştır.

Obruk köyünde yapılan dokumaların teknik özelliklerini, kullanılan araç ve gereçleri, dokumaların renk ve desen özelliklerini belgelemek, kendi içine dönük olan bu bölgeyi yapılan bu çalışma ile tanıtmak ve dış dünya ile bir kültür köprüsü oluşturmaktır.

Yapılan araştırmada Obruk Köyü'nde havlı dokumaların korunmayıp satılarak kaybolmaya yüz tuttuğu dikkati çekmiştir.

Ulaşılan dokumaların teknik ve sanatsal ve yöresel özelliklerinin belirlenerek yöresel isimlerinin tespit edilmesi, motif ve yüzey şeması çizimlerinin yapılması dokuma formlarının oluşturulması hedeflenmiştir.

Yöresel dokumalarla ilgili birçok araştırma olmasına rağmen, Obruk Köyü'nde yapılan havlı dokumaların ayrıntılı bir şekilde incelenmediği belirlenmiş, bu eksikliğin giderilmesi amacı ile alan araştırması yapılmıştır.

1.GİRİŞ

Köyden kente yapılan göçler, farklı sanayi kollarının gelişmesi, köylerde eğitim düzeyinin artması, tüketicilerin daha çok makine dokumacılığına yönelmesi, dokumacılık konusunda bilimsel araştırmaların ve destekleyici programların yeterli olmaması, geleneksel el sanatlarımızın unutulmasına yol açmaktadır.

Bu gelişmeler ışığında Geleneksel Türk El Sanatlarından olan havlı dokumalarda önemini yitirmeye başlamıştır. Yörede, havlı dokumaların sadece belli yaş grubunun üstündeki kadınların dokuması, gençlerin dokumaya karşı ilgisiz olmaları, yöre insanının da ekonomik ihtiyaçlarından dolayı dokumaları satarak elden çıkarması, düz dokumaların geleceği açısından önemli bir sorun olmaktadır. Yörede yapılan dokumaların en önemli özelliği elde edilen dokuma iplerinin eğrilerek sonrasında ise gerekli olan çözüğü için bir kısmının bükülerek elde edilmesidir.

Araştırmanın ilk bölümünde sırasıyla Niğde İli Bor İlçesi Obruk havlı dokumalarının tarihçesi, teknik özellikleri, kullanılan ipler. Kullanılan araç ve gereçler, kullanılan motifler ve anlamları, yüzey şemaları ve kompozisyon özellikleri, kullanılan boya ve renkler, sonraki bölümde teknik ve desen özelliklerine, daha sonraki bölümde teknik özelliklerine göre sınıflandırılması ve son olarak da havlı dokuma örneklerine yer verilmiştir.

Renk ve desen açısından zenginlik gösteren bu örnekler geçmiş kültürün izlerini taşıyan birer belge niteliğindedir. Yapılan alan araştırmasında çoğunlukla evlerde taban, çeyrek, yastık, minder, seccade, pano ve rapor desen dokumalarına rastlanmıştır.

Yapılan araştırmada Obruk halılarıyla ilgili herhangi bir kaynağa rastlanmamıştır. Bu halıların gerek çevre bölgelerden etkilenmesi ve çevre bölgeleri etkilemesinden dolayı çevre bölgelerle ilgili bazı kaynaklar tespit edilmiştir. Konya Bölgesinde Dr. H. Melek Hidayetoğlu “Karapınar Halıları” hakkında doktora tezi yapmıştır. Ahmet Aytaç’ın Arısama halıları ile ilgili bir yayını ve yine Hakan Çiloğlu’nun Nevşehir, Niğde, Konya Yöresi Halılarının Kompozisyon Özelliklerinin İncelenmesi adlı bir yayını bulunmaktadır.

1.1. Kurumsal Terimler

Niğde ili İç Anadolu bölgesinin güneydoğusunda ve Kapadokya bölgesinde yer almaktadır.

Yönetim bakımından Niğde ili Bor ilçesine bağlı olan Obruk Köyü Obruk Platosu içinde de yer almaktadır.

Obruk Köyü Hasan dağı eteğinde, Bor ilçe' sine 67 km uzaklıktaki son köyüdür. Aksaray'a 55 km uzaklıkta olan Obruk Köyü kırsal yerleşim merkezi olup, halk ihtiyaçlarını gidermek için Bor İlçesine veya Aksaray'a gitmektedirler. Obruk köyü güneyinde Adana, kuzeyinde Aksaray, doğusunda Niğde ve batısında Konya illeri arasında yer alıp Niğde ilini Aksaray iline bağlayan E90 karayolu üzerinde bulunmaktadır.

Resim 1. Obruk Köyü haritası(<http://www.e-sehir.com/turkiye-haritasi/nigde-bor-obruk-koyu-haritasi.html>.28 Ekim 2013)

1.2. Obruk Köyü Kuruluş Ve Tarihsel Süreci

Obruk köyü 19545 yılına kadar eski ismiyle Arısama yeni ismiyle Belkaya kasabasına bağlı yaylacıların yaz aylarında göç edip sonbahara kadar ikamet etikleri yer olmuştur. Yayla halkı hayvanlarını otlatmak harmanlarını kaldırmak için yayla hayatını seçmişler ancak 1945 yılında yerleşik hayata geçerek Konya ili Karapınar ilçesine bağlı resmi olarak köy olmaya hak kazanmışlardır. 1959'a kadar Konya ili Karapınar İlçe 'sine bağlı olan Obruk köyü bu zamandan sonra Niğde ili Bor ilçesine bağlanmıştır. Köy halkı içinde kökleri Mersin Yörüklerine dayanan ailelerde bulunmaktadır. Köyün iklimi yazları kışın soğuk yağışlı, yazları ise kuraktır. Obruk köyü halkının geçimi hayvancılığa ve tarıma bağlıdır. Erkeklerin çoğunluğu şoför olup yola gitmekte kalan kısmı ise il dışında çalışmaktadır. Kadınlar ise ev hanımı olup iş olanağı olmadığından dokuma yapmaktadırlar. Genelde daha çok kışın yaz aylarında ise kış aylarına oranla daha az dokuma yapılmaktadır. Nedeni ise tarla, bağ, bahçe işleri ile ilgilenmeleridir.

İlk zamanlar insanların yaygı ve örtü ihtiyaçlarını karşılamak için meydana getirdikleri halı, sonraları değerli bir sanat eseri olarak sarayları, mabetleri ve şatoları süslemiş, ressamların tablolarına konu olmuştur. El dokusu halıcılığın çok eski bir geçmişi vardır. Arkeolojik araştırmalara göre tarihsel devirlerde yaşamış insanlar; ağaç kabuğu ve liflerini örerek ilk dokumayı meydana getirmişlerdir. Diğer dokumaları tarihin akışı içerisinde, insanlar hayat şartlarına göre oluşturmuşlardır(Gülcemal, 1997,s. 14).

Halıcılığı tarih içinde araştıran yabancı bilim adamlarının büyük bir çoğunluğu ön yargılı olarak konuya yaklaşmışlardır. Halıcılığın ilk yurdunun neresi olduğu konusunda, yabancı araştırmacıların değişik yorumları vardır. Bunlardan bir kısmı, Erzurum dolaylarında bir ermeni şehri olan Kalıklay'ı, diğer bir kısım araştırmacılar ise İran'ı halının ilk yurdu olarak göstermişlerdir. Ancak kazılar sonucu ortaya çıkarılan halılar bu fikirleri çürütmüştür. Şemsi takvimini 1327'nci yılında Abadan şehrinde çıkmış olan Ahbar-ı Hefte adındaki derginin 98. Sayısının ikinci sayfasında İslâmiyet'ten önce İran'da halı dokunmadığı açıklanmaktadır(Yetkin,1974, s.12).

Türk halılarının, dünya halı sanatı içinde özel bir yeri vardır. Halı sanatının Türklerin yerleştiği bölgelerde ve onlarla birlikte yayılması, bu yerin önemini

belirten faktörlerin başında gelir. Halılar üzerinde henüz yüzyıl geçmemiş olan araştırmalar, halı sanatının başladığı yerin Orta Asya'da Türklerin yaşadığı bölgelerde olduğunu ortaya koymuştur. Bu sanatı, bir sanat olarak geliştiren ve bütün dünyaya tanıtan Türkler olmuştur. Düğümlü halılar ilk defa Türklerin bulunduğu bölgelerde ortaya çıkmıştır ve gelişmesini sürdürmüştür. Düğümlü halıların tarihi Türk tarihine sıkıca bağlıdır. Türklerin bu ananevi sanatı yüzyıllardan beri yaşatılmış ve bir dokuma tekniğine tabi olarak gelişmesinde bu özelliğini muhafaza etmiştir. Bundan dolayı halılar üzerinde yapılan genel incelemelerin hareket noktası, haklı olarak Türk halılardan başlatılmasıdır. Bu husus hem tarihi hem de düğümlü halının teknik özelliklerine bağlı olan bilgisel gelişimini belirtmek yönünden sağlam ve belirli sonuçlara varılması sağlamaktadır(Yetkin, 1991, s.1).

Halıcılık hakkında en eski bilgiler Yunan kaynaklarında bulunmaktadır. Bunlar; Babil ve İran'da yumuşak halılar olduğundan bahsetmektedirler. Fakat bahsedilen halıların hakikaten düğümlü olduğuna dair hiçbir delil mevcut değildir(Özgür, 1965, s.9)

Halı, yüzü muhtelif desenlerle süslü, yere yaymak ve duvarları kaplamak için dokunan muhtelif ebatta örtülerdir. Dünya medeniyetlerine Türklerin bir hediyesi olan Türk sanatının en orijinal üretimlerinden biridir.

Orta Asya'da Altay Dağları eteklerinde, Pazırık'ta buzullar içindeki bir mezar odasında bulunan, M.Ö. 2-3. yy' da Hunlular devrinde dokunduğu kabul edilen, Pazırık halısı dünyanın bilinen en eski düğümlü halısıdır. Pazırık Kurgan'ında bu halı ile birlikte, keçe yaygılar ve düz dokuma yaygı parçalarında ele geçirilmiştir. Yine, bu yöredeki, Başadar Kurgan'ında ve Kuzey Moğolistan'daki Noin Ula'da cicim, zili, sumak gibi düz dokuma yaygı parçaları da bulunmuştur. Söz konusu bu örneklerin pek çoğu, ellerinde asa tutan insan figürleri, art arda dizilmiş hayvan figürleri veya bitki desenleriyle süslüdür. Bütün bunlar bize, düz dokuma yaygıların, Orta Asya Türk kökenli bir dokuma olduğunu göstermektedir (Deniz, 2000, s.49).

Alacahöyük'te bulunan gümüş kirman M.Ö. 3000 - 2000 yılları arasına girer. Erbaa ilçesinde bulunan tunç Kirman'ın tarihlendirilmesi de ayrı bir değer taşır. Bu belgeler Anadolu dokuma sanatının M.Ö. 6000 yıllarında var olduğunu gösterir (Durul, 1977, s.13).

Türkler, konutlarının en başta gelen mobilya olan halının yapılmasına büyük

önem vermişlerdir. Çok eskiden her genç kız, evlendikten sonra oturacağı evi süsleyecek halıları kendi eliyle dokumak zorundaydı(Arseven, 1980, s. 123).

17.-19. yüzyıllar arasında dokunulmuş olduğu düşünülen Nevşehir, Niğde, Konya yöresi halılarının, her ne kadar tanınmış halı merkezleri arasında adı geçmiyorsa da, Orta Anadolu'nun Nevşehir, Niğde ve Konya'ya kadar inen alan içinde adeta, yörenin özgün doğal ve arkeolojik yapısına paralel olarak, diğer halı bölgelerinden farklı renk, boyut, kompozisyon ve desen özellikleri ile geometrik üslubun en güzel çeşitlemelerinin dokunduğu halılardır (Gülgönen, 1997, s. 4).

Nevşehir, Niğde, Konya yöresi halılarına kompozisyon ve desen özellikleri açısından bakıldığında, geometrik bir üslûp görülmektedir. Bu üslûp, günümüzün bile çağdaş estetik anlayışına oldukça uymaktadır. Genelde halılarda orta zemin kare veya dikdörtgenlere bölünerek içlerine ana motif, zeminde kalan boşluklara da yine geometrik motif ya da motifler birbiri ardı sıra gelecek şekilde yerleştirilmiştir. Genelde halıların yüzeyine bakıldığında, orta zemini çevreleyen kalın tek bir bordürde bile sonsuzluk prensibi göze çarpar. Bu özellik, Selçuklulardan kadar süregelen bir geleneğin yaşatılması niteliğindedir. Bordürlerin içlerinde de yine geometrik motifler yer almaktadır. Nevşehir, Niğde ve Konya yöresi halılarında genelde rastlanmakta olan en karakteristik özellik, halıların başlangıç ve bitiş kısmında, orta zemini çevreleyen ana bordürün haricinde bir bordürün daha yer almasıdır. Bu bordürlerin de içlerinde yine geometrik motifler bulunmaktadır(Çiloğlu, 1996,s.96).

Halıcılık kent ve köylerde çok yaygın bir geleneksel el sanatıdır. Hemen tüm orta durumlu ve fakir ailelerde arazisi dar, iklimi sert köylerde halıcılık yapılmıştır. Son dönemlerde makine halısının ucuz mal edilmesi ile el dokuma halıcılık da azalmıştır. Bugün ev tezgâhları hemen hiç kalmamıştır (Oyman, 2006, s.112).

Obruk köyü 'nün diğer bir ayrı özelliği ise Köy camisinin mimari özelliğidir. Caminin mimarisi Anadolu'da görülen ve bilinen Cami mimarisinden çok farklıdır. Caminin mimarisinin şekli görüldüğü gibi secdeye eğilen insan figürü şeklindedir.

Fotoğraf 1. Obruk köyü camisi (Kılıç, 18.07.2013)

2.MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Materyal

Obruk köyü dokuma yaygıları oldukça geniş bir kullanım alanına sahiptir. Yaygı, minder, yastık, pano gibi havlı dokuma örnekleri çokça dokunmuştur. Bu nedenle çalışma alanı olarak havlı dokuma yaygıları seçilmiştir.

Örnekleme olarak saptanan havlı dokumaların fotoğrafları çekilmiş, teknik, boyut, kalite, kompozisyon, renk ve kullanım alanları bakımından incelenmiştir. Bu bağlamda fotoğrafları çekilen havlı dokumaların analizleri yapılarak tezde yer verilmiştir. Havlı dokumaların yüzey şemaları ve motifleri çizimleri çizilmiştir. Araştırmada, yüksek çözünürlüklü dijital fotoğraf makinesi, video kamera, ses kayıt cihazı, bilgisayar, yazıcı, lüp, 10 cm'lik L cetvel materyal olarak kullanılmıştır.

2.2.Yöntem

İlk olarak alan araştırması yöntemi ile Obruk köyüne gidilerek Obruk köyü muhtarı ve köy halkı ile havlı dokumalar hakkında bilgili kişiler belirlenmiş, bu kişilerle sözlü görüşmeler yapılmıştır. Yapılan havlı dokumaların, yapılış teknikleri, kullanılan araç gereç ve malzemeler hakkında sözlü görüşmeler yapılmış ve yapılan görüşmelerde dijital fotoğraf makinesi, video kamera ve ses kayıt cihazları kullanılmıştır. Dokumaların kalite analizinde 10cm.lik L cetvel ve lüp kullanılarak dokumaların 10 cm'deki düğüm sayıları belirlenmiştir. Boyutlarının belirlenmesinde ise metre kullanılmıştır.

2.3. Veri toplanması ve Çözümü

Obruk köyü dokuma örneklerine obruk köyü camisi ve daha çok evlerde rastlanmıştır. Değişik yerlerden gelip köye yerleşen köy halkı hakkında bilgi toplanmış ve dokumalar teknik özellikleri bakımından incelenmiş, halkın ortak noktaları tespit edilmiştir.

Obruk köyü ile ilgili yapılan görüşmelerle geçmişte dokumacılık yapıldığına dair bilgi toplanmış, köy halkının tarihi, yaşayış biçimi ve dokumalarıyla ilgili bilgilere de yer verilmiştir. Bunun yanında araştırma konusu kapsamında elde edilen ve elektronik ortamda internet verilerinden de yararlanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Niğde İli Bor İlçesi Obruk Dokumalarının Tarihçesi

Yapılan araştırmada Obruk halılarıyla ilgili herhangi bir kaynağa rastlanmamıştır. Bu halıların gerek çevre bölgelerden etkilenmesi ve çevre bölgeleri etkilemesinden dolayı çevre bölgelerle ilgili bazı kaynaklar tespit edilmiştir. Konya Bölgesinde Dr. H. Melek Hidayetoğlu “Karapınar Halıları” hakkında doktora tezi yapmıştır. Ahmet Aytaç’ın Arısama halıları ile ilgili bir yayını ve yine Hakan Çıloğlu’nun Nevşehir, Niğde, Konya Yöresi Halılarının Kompozisyon Özelliklerinin İncelenmesi adlı bir yayını bulunmaktadır.

Fotoğraf 2. Obruk halısı(Kılıç,19.08.203)

Obruk köyünde dokumacılık en temel işlerden biridir. Köy kadınları boş zamanlarında ıstarının başına geçerek ihtiyaç duyduğu dokuma örneğini

dokumaktadır. Kadın evin ayakta kalmasını sağlaması açısından çok önemlidir. Çocuğu doğurup sağlıklı bir şekilde yetiştirmek kadının işidir. Misafiri gerektiği şekilde ağırlamak yine kadının görevidir. Yastık, minder, yaygı olarak dokumaları evin kadını, kızı ve varsa gelini yapmaktadır. Evin ihtiyacı olan hemen bütün el işiyle yapılabilecek eşyaları kadınlar yapmaktadır.

Bundan 10-15 sene öncesine kadar her evde 'ıstar' adı verilen halı dokuma tezgahları bulunuyordu ve halıcılık önemli bir geçim kaynağı idi. Ancak günümüzde dokuyucularına getirdiği gelirin azalması, dokuyucuların gelir getiren farklı uğraşılara yönelmeleri ve el emeğinin değerini bulmaması gibi sebeplerden dolayı halı sanatının eski önemi kalmamıştır. Ancak önemini yitiren halıcılık kimi yörelerde halen insanların geçimine katkı sağlamaktadır.

Fotoğraf 3. Dokuma yapan dokumacı kadın(Kılıç,14.08.2013)

Hemen hemen hepsi kadınlar tarafından dokunan dokumalarda motifler bereket, şans, sağlık, ölüm, günah, yeniden dirilme, nazar ve sonsuzluk gibi konuları simgeler. Dokumalarda en fazla kullanılan desenler göz, yıldız, hayat ağacı, muska, akarsu, çavuşlu, tavuk ayağı, elmalı ayak, geyik ve koçboynuzu gibi motiflerdir.

Obruk halıları kaba yani kalın dokumalardır. 20X29, 19X32 gibi kalitelere sahip(dm²'deki ilmek sayısı) olan Obruk halılarının ortasında göbek deneni büyük bir bölüm ve onu tamamlayan iri motifler yer almaktadır. Bunlara göbekli halı denmektedir. Ayrıca çavuşlu, balıklı modelli halılarda bulunmaktadır.

Fotoğraf 4. Çıkırık ile ip eğirme işlemi(Kılıç,14.08.2013)

Önceden kirmenle eğrilen ipler artık çıkırık ile eğilmektedir. Halı yapımında kullanılan iplerde koyun yünü kullanılmaktadır. Eğrilerek ip haline getirilen yünler doğal boyama yöntemleriyle, çeşitli bitkilerle boyanarak halı dokumasında kullanılmaya hazır hale getirilmektedir.

Fotoğraf 5. Kullanılan Renkli Dokuma İplikleri (Kılıç,14.08.2013)

Obruk dokumalarında öncesinde Taşpınar halısı dokumalarında olduğu gibi dokumaların zemininde daha çok kırmızı(al), gök(mavi, lacivert) renkler kullanılırken günümüzde pisi tüyü(gri), pas ipi(kahverengi) renkleri kullanılmaktadır. Bu renklerin dışında asma yaprağıyla boyanan yavşan yeşili, cevizin kabuğuyla boyanan tetir ve siyah vb. renkler kullanılmaktadır. Kullanılan bu iplerde kahverengi ve gri rengin dışında diğer renkteki iplerin elde edilmesinde sentetik boya kullanılmaktadır. Halının yapımında sındı(makas), kirkit, tarak ve bıçak kullanılmaktadır. Halı tezgahında ise varan gelen, kücü demiri, burgu gibi kısımlar bulunmaktadır.

Dokumalar taban, çeyrek, yastık, minder, seccade ve pano dokumaları olarak serbest kompozisyonlarla dokunmaktadır. Geçmişte de günümüzde de desen kağıdı

kullanılmayıp önceden yapılan dokumalardan yapılan rapor desen dokumalar yada ezbere olan desenler kullanılmaktadır.

Halı yapımında önceleri ağaçtan şimdi ise demirden olan tezgâhlara eriş adı verilen iplerin çizilmesi (sarılması) ve ayak denilen uç kısmının örülmesiyle başlanır. Daha önceden belirlenen modele göre renkli yün ipliklerle ilmeler(ilmek) atılarak halı yükseltilir. Her bir sıradan sonra ilmelerin atmaması ve sıkı olması için önce geçgi adı verilen atkı ipi geçirilip kirkitle sıkıştırılmaktadır. Daha sonra varan gelen indirilerek ipler el ile ayarlama yapılır, çapraz hale getirilip argaç denilen ip geçirilir ve tekrar kirkitle vurularak ilmelerin sıkılaştırması işlemi yapılmaktadır. Bu şekilde dokunarak devam edilen halının yapımı tamamlanır. Yörede dokunan bu halılar taban halısı, çeyrek halısı, yastık, minder, seccade, pano olarak kullanılmaktadır.

Günümüzde bitme noktasına gelen halıcılık, sadece Bor ilçesine bağlı Obruk Köyü'nde her evde bulunan tezgahlarda, geleneksel özelliklerinin dışında, sipariş üzerine yapılan el dokuma halılarla devam ettirilmekte ve aile geçimine katkı sağlamaktadır. Ayrıca kızların çeyizi içinde de yastık, minder, seccade gibi dokumalar yapılmaktadır. Dokumalarda desen kağıdı yerine rapor olarak dörtte biri dokunmuş rapor desen dokumalar kullanılmaktadır. Resim 6' da görüldüğü gibi rapor desen dokumada birden fazla desen bulunur ve dokuyucu isteğine veya ihtiyacına uygun olarak dilediği deseni kullanmaktadır.

Fotoğraf 6. Rapor olarak dokunmuş dokuma örneği(Kılıç,14.08.2013)

Niğde ili Bor İlçesi Obruk Köyü dokumalarının tarihini net olarak bilinmemektedir. Obruk köyünde dokumaların tarihi, Obruk 'un yurt edildiğinden beri var olduğu söylenmektedir. Dokumalar genelde evlerde yaygı olarak, kızların çeyizi olarak veya ekonomiye katkı sağlamak için yapılmaktadır (H.Turan, Sözlü görüşme,14.07.2013).

Fotoğraf 7. Eskiden dokunmuş Obruk seccade dokuma örneği (Kılıç,18.07.2013).

Fotoğraf 8. Günümüz dokunmuş Obruk seccade dokuma örneği (Kılıç,18.07.2013).

3.2.Niğde İli Bor İlçesi Obruk Havlı Dokumalarının Teknik Özellikleri

Dokumalar, çözgü çözüldükten sonra tezgaha takılıp toprakçalık denen ağız kısmı dokunduktan sonra desen yerleştirilmesiyle devam etmektedir. Dokumalarda Türk düğümü yani Gördes kapalı düğüm kullanılmaktadır. Dokunan her sıradan sonra atkılar alt ve üst olarak atıldıktan sonra kirkit ile düğümler zemine sıkıştırılarak dokuma devam etmektedir.

3.3. Dokumalarda Kullanılan İpler

Köyde yapılan araştırmalarda ipler koyunun yününden elde edilmektedir. İlbaharda koyunlardan kırılan yünler resim 9’da olduğu gibi elde yıkanarak temizlenir.

Fotoğraf 9. Koyun yünü yıkayan köylü kadınlar(Kılıç,26.06.2013)

Temizlenen yünler kurutularak taraklama işleminden sonra köy dilinde söme yani yumak haline getirilir.

Fotoğraf 10. Yünün yumak(Söme) hali(16.06.2013)

Sömeler açılarak çıkrık ile eğrilir. Dokumanın çözgüsünde 4\2 çift bükümlü 8 numara, atkısında 4\2 çift bükümlü 3 numara, ilmelik iplerde ise 1 numara eğirme ip kullanılmaktadır. Eğrilen ipler kelep haline getirilerek dokumacılar tarafından boyanır. Boyama işlemini kadınlar Resim 11’ de olduğu gibi kazanda ateş üzerinde yaparlar. Kazanlarda boyarmaddelerle ipleri kaynatırlar. Boyama işlemine başlanırken ilk önce iplerin boyayı daha iyi almasını sağlamak amacıyla suda kaynatılır. Bitkiler ısıtılır ve bekletilir. Daha sonra bitkilerden boya kusturuluncaya kadar kaynatılır. İpler bu malzemelerin olduğu kazana bastırılarak kaynatılmaya devam edilir. İp boyayı iyice aldıktan sonra yıkanır. Bu yöntem halının rengini uzun süre muhafaza etmesi için önemlidir.

Fotoğraf 11. Kazanda boyama işlemi (Kılıç,19.07.2013)

Kazanlarda kaynatarak boyama işlemi bittikten sonra kazandan boyanan ipler alınarak büyük leğenlerde durulama işlemi birkaç defa yapılır. Amaç boyanan iplerin boyarmaddelerden iyice arınmasıdır.

Fotoğraf 12. Boyanan iplerin durulanma işlemi(Kılıç,19.08.2013).

Kullanılan iplerde kırmızı, mavi gibi renkler sentetik boya ile boyanmaktadır.

Yeşil renk bağ yaprağı ile tetir denilen renk ise ceviz kabuğu ile boyanarak elde edilmektedir. Gri yani pisi tüyü ile pas rengi yani kahverengi rengi ise renkli koyunların yününden elde edilmektedir.

3.4. Dokumalarda Kullanılan Araç Ve Gereçler

3.4.1. Tezgah

Dokuma, taş devrinden beri doğurganlığının yanı sıra kadının en soylu görevlerindedir. Anadolu'da adlandırılan ıstar dokuma tezgahları ile ilk çağ kültürlerinde ki ıstar tanrıçası arasındaki benzerlik bu açıdan ele alınırsa, Anadolu kadınının dokumaya verdiği emek, sabır ve içtenliği kutsallığı açıklanabilir. Istar, taşınması, kurulması kolay, pratik, dikey çözümlü dokuma tezgahıdır. Yan ağaçlar ya duvara dayanır yahut toprağa gömülür. Belirli uzunluktaki çözümlerin gerginliği alt Levent'in sabitleştirilip, üst levendin burğu ağacı ile döndürölüp istenilen gerginlik elde edildiğinde, yan ağaçlardaki dişlere ipe bağlanarak sağlanır. Dokuma ağızlığı, çubukla çaprazlanan çözümlerin gücölmesiyle açtırılır. Dokuma ilerledikçe üstteki burğu ağacı gevşetilip dokuma aşağı doğru sarılmaktadır (Oyman, 2005, s.76).

Dokumalarda dikey germe tezgah kullanılmaktadır. Alt ve üst, yan leventleri ve germe kısımlarının yanı burğu bölümlerinden oluşur. Yan leventlerde kücü ağacının tutturulduğu kısımlar bulunmaktadır. Halı dokumada bölge ve dönemlere göre değişik tezgah kullanılmıştır. Obruk'daki bu tarzdeki tezgahlara "ıstar" denilmektedir.

Halı, dik ve yere sabit bir şekilde kurulmuş tezgahlarda dokunur. Tezgahlar ahşap malzemededen yapılmıştır. Daha sonraki dönemlerde demirden yapılmış tezgâhlar kullanılmaya başlanmıştır. Tezgâh başlıca yatay ve dikey hatların çevrelediği dikdörtgen bir şekle sahiptir. Yan kısımlara "dikeç" üst ve alttaki yatay kısımlara ise "mazi" bulunur. Ortada yatay olarak bulunan ve çözümlerin gerdirildiği bölüme "gücü" denir. Bu bölüm demirden yapılmıştır, "gücü" nün üzerinde ilmek atmayı kolaylaştırmak için tahtadan yapılmış varangelen bulunur.

Tezgâhta bu kısımlardan başka halının iplerinin asıldığı ip çubuğu vardır. Halılarda düğüm ve atkılar sıkıştırmak için "kirkit" kullanılır. Düğüm attıktan sonra düğüm uçlarını kesmek için bıçak, düğümleri düzenli görünümünü sağlamak ve kesmeyi kolaylaştırmak için "tarak" kullanılır. En son olarak ise halının hav

yüksekliğini ayarlamak için “sındı” dedikleri makasla fazla iplerin kesimi yapılır.

Fotoğraf 13. Dikey germe dokuma tezgahı(Suna Karaca,18.07.2013)

Tezgahın paçaları;

Yan leventler: Tezgahın iskeletini teşkil eder. Tezgahın ebadına göre değişiklik gösterir.

Alt ve Üst Leventler: Tezgahın iskeletini tamamlar. Çözüleri üzerinde barındırır.

Gücü ağacı: Çözülerde ön telleri bağlamak ve ön telleri ayırt etmek için kullanılır.

Varangelen (Kelem): Dokuma yaparken atkı atılması için ön ve arka telleri ayırt etmek için kullanılır. Köy halkı kelem de demektedir.

Yan burgular: Dokuma yapılırken dokumanın gerginliğini ayarlamak için kullanılmaktadır.

Köyde çözgü ipi olarak genellikle yün kullanılmıştır. Yörede çözgü ipleri dokumanın boyutuna göre hazırlanır. Havlı dokumalarda çözgü tezgah üzerinde çözülmetedir. Çözgü çözme sırasında bir kişi çözgüyü önden yukarıya, yukarıdaki bir kişi de çözgüyü arkaya vermektedir. Arkada duran kişi çözgüyü çözgü çubuğuna geçirir ve oradan tekrar yukarı, yukarıdaki kişide çözgüyü öndeki kişiye, öndeki kişi de alttan arkadaki kişiye verir. Arkadaki kişide tekrar çözgü çubuğuna ipi geçirir ve öndeki kişiye verir. Çözme işlemi bu şekilde devam eder çözgü düz çözülür. Çözgü bitince varan gelen ağacı tellerin arasına çözgünün karışmaması için takılır. Daha sonra gücü ağacı takılıp gücüleme işlemi yapılır. İstar dokumaya hazırlanmış durumdadır (Suna Karaca, sözlü görüşme,18.07.2013).

3.4.2. Diğer Araçlar

3.4.2.1. Kırklık

Koyunların yününün kesilmesine yarayan araçtır. Kırkma işlemini genelde erkekler yapmaktadır.

3.4.2.2. Çıkrık

Dokumada kullanılan çözgü, atkı ve dokuma iplerinin eğrilmesi işleminde kullanılır.

Fotoğraf 14. Çıkrık (Kılıç,14.08.2013).

3.4.2.3. Sıkıştırma Tarağı(Kirkit)

Dokumalarda bir sıra boyunca düğüm atılıp üzerine atkı atılıp sıkıştırma işlemi için kullanılır. Yöre de kirkit denilmektedir.

Fotoğraf 15. Sıkıştırma tarağı(Kılıç,19.08.20139

3.4.2.4. Tarama Tarağı

Dokumalarda bir sıra boyunca düğüm atılıp üzerine atkı atılıp sıkıştırma işlemi yapıldıktan sonra düğüm uçlarının taranması için kullanılır.

Fotoğraf 16. Tarama tarağı(Kılıç, 19.08.2013).

3.4.2.5. Makas

Dokuma boyunca düğümler atıldıktan sonra sıkıştırma işlemi sonrasında tarama işlemi yapılarak düğüm uçlarının kesilmesinde kullanılan araçtır.

Fotoğraf 17. Makas (Kılıç, 19.08.2013).

3.4.2.6. Dokuma Bıçağı

Dokuma yapılırken düğüm atıldıktan sonra düğüm uçlarını kesmeye yarayan araç olup dokumacılar tarafından ilkel olarak var olan malzemelerden yapılmıştır.

Fotoğraf 18. Dokuma bıçağı (Kılıç, 19.08.2013).

3.4.2.7. Burgu Demiri

Dokumada kullanılan tezgahların yan leventlerinde yer alıp çözümlerin gerdirilerek dokunmasını sağlayan araçtır.

Fotoğraf 19. Burgu demiri (Kılıç, 19.08.2013).

3.5. Niğde İli Bor İlçesi Obruk Köyü Havlı Dokumalarının Sanatsal Özellikleri

3.5.1 Kullanılan Motifler ve Anlamları

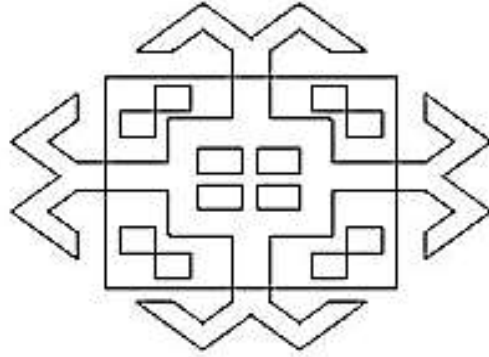
Orta Asya Türk boy ve soylarının bayrak, flama, yapı, mezar taşı ve balballarında görülen damgalar, motif olarak dokumalarda da yer almışlardır. “İm” diye bilinen bu işaretler, Türk aşiretlerinin, tarihleri boyunca gittikleri ve yayıldıkları her yerde varlıklarını devam ettirmiştir.

Yüzyıllardır aktarıla gelen simgesel anlatım dili birçok geleneğin günümüze taşınmasına aracı olmuştur (Erbek, 2002, s.9).

Obruk köyünde motifler model, motif, iç takım, sandık ayağı gibi isimleriyle belirtilir. Motif isimleri yörede kullanıldığı şekliyle aynen aktarılmış, bilinmeyen motifler ise kaynaklardan araştırılarak araştırmaya alınmıştır.

3.5.1.1. Koçboynuzu

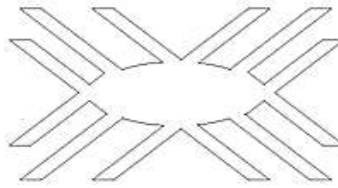
Bereket, kahramanlık, g, erkeklik sembolü olan koçboynuzu motifi, Anadolu kültüründe Ana Tanrıadan sonra, ya da onunla birlikte kullanılan bir motiftir. Boynuz sembolü insanlık tarihinde her zaman güç kuvvet timsali olan erkeklerle zdeleştirilmiştir. Boynuz formunun yer aldığı motiflere, dokumacı kadınlar tarafından, boynuzlu yanış, kolu yanış, gözlü ko, kobaşı gibi isimler verilmiştir. Koçboynuzu motifi koun nden, yandan ve tepeden görünüşü spiral, hilal gibi Őekillerle stilize edilerek dokumalara aktarılmıştır (Erbek, 2002, s.109). Köydeki dokumaların hemen hepsinin kompozisyonunda yer almıştır.

Şekil 1. Koçboynuzu motifi

3.5.1.2. Pıtrak

Pıtrağın zerindeki dikenlerin kötü gözü uzaklaştırdığına inanan Anadolu insanı onu nazarlık motifi olarak kullanmıştır (Erbek, 2002, s.108).

Şekil 2. Pıtrak motifi

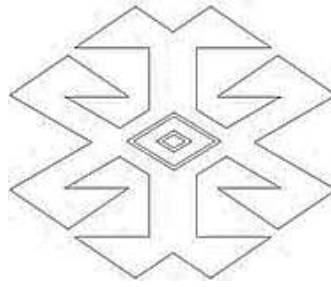
Köy dokumalarında genelde çeyrek, yastık, taban halıları gibi yaygıların desen kompozisyonunda yer almaktadır.

3.5.1.3. Elibelinde

Anadolu'da günümüz aile yapısına bakacak olursak, ana tanrıça kültürünün devamı olan bir yapılanmayla karşılaşırız. Özellikle tarıma dayalı yerleşim merkezlerinde kadının üretime olan katkısı erkeğe kıyasla çok daha büyüktür. Kent

kadını yaşamsal sorumlulukları erkekle paylaşırken köy kadınının üretim ve çoğalmada egemen bir konumda olduğu gözlenir. Anadolu’da üretilen dokumalarda günümüzde de çok yaygın olarak varlığını sürdüren ana tanrıça sembolü “Elibelinde Motifi” kadını, bereketi, doğurganlığı simgelemekte, kadının Çatalhöyük’ten günümüze dek önem ve anlamını yitirmeden gelen pozisyonu ile paralel olarak taşıdığı sembolik anlamı korumaktadır (Erbek, 2002, s.108).

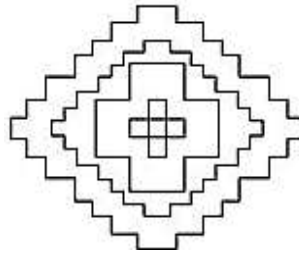
Dokumaların ana motiflerinden olup serbest olarak bütün dokumalarda serbest olarak kullanılmıştır.

Şekil 3. Elibelinde motifi

3.5.1.4.Göz

İnsan gözü iyi niyetli bakışlar taşıyabileceği gibi zaman zaman kötü niyetlerin aktarıldığı bir araç olarak da kullanılabilir. Kötü niyetli nazarlar taşıyan gözün verebileceği zararın önlenmesinin en kısa ve en etkin çaresinin de yine gözün kendisi olduğu kabul edilmektedir. Çünkü bedenin dışı açılan bir organı olan gözün, ışığı alma yetisi nedeniyle derin bir anlamı ve etkin bir gücü vardır (Erbek, 2002, s.128).

Şekil 4. Göz motifi

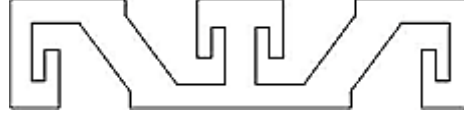
İncelenen dokumaların hemen hemen hepsinde kullanılan motiflerdendir.

3.5.1.5. Suyolu (Sığır Sidiği)

Su, yeniden doğuşun, bedensel ve ruhsal yenilenmenin, yaşamın akışkanlığının ve sürekliliğinin, bereket, soyluluk, bilgelik saflık ve erdemin sembolüdür (Erbek, 2002, s.104).

Yöredeki dokuma örneklerinin özellikle dokumaların başlangıç kısımlarında

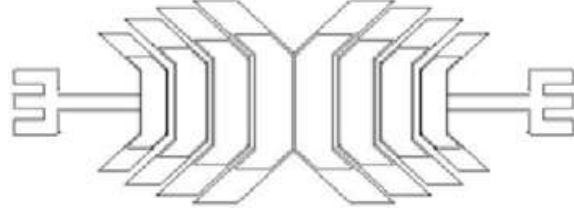
ve kenar sularında sıkça görülmektedir.

Şekil 5. Suyolu

3.5.1.6. Çavuşlu

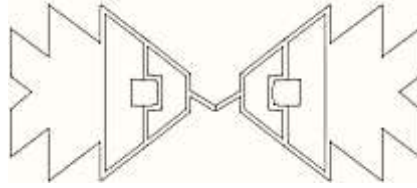
İsmi rütbeli asker ve erlerin kıyafetinde bulunan rütbe armasına benzetildiği için köy halkı tarafından çavuşlu olarak bilinmektedir. Dokumada kullanılan motif dokumanın zemin kısmında yer aldığı gibi kullanıldığı dokumaya da adını vermektedir. Genelde taban halısı, yastık, minder, çeyrek dokumalarda ve rapor olarak dokunan dokuma örneklerinde kullanılmaktadır (Döver, S.,Sözlü Görüşme, 24 Temmuz 2013).

Şekil 6. Çavuşlu motifi

3.5.1.7. Balıklı

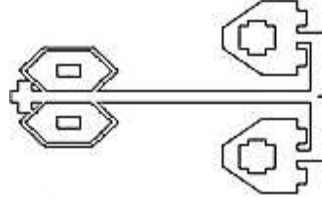
Şekil olarak balığa benzetildiği için Obruk köyünde ki dokuma yapan kadınlar balıklı motifi demişlerdir. Dokumada zemin kısmında kullanıldığı gibi yine dokumaya adını vermiştir. Taban halısı, çeyrek dokuma halısı, yastık, minder ve rapor desenlerde kullanılmıştır (Karaca, N., Sözlü Görüşme, 19 Temmuz 2013).

Şekil 7. Balıklı motifi

3.5.1.8. Elmalı

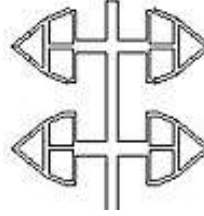
Dokumacılar tarafından elma ağacındaki elmalara benzetilmiş ve bu ismi almıştır. Çavuşlu ve balıklı motiflerinde olduğu gibi dokumanın zemin kısmında kullanıldığı gibi dokumaya da ismini verdiği gibi yastık, minder, çeyrek dokuma halıları, taban halıları ve rapor desen dokumalarında kullanılmaktadır(Özata, A., Sözlü Görüşme, 19 Temmuz 2013).

Şekil 8. Elmalı motifi

3.5.1.9. Çingil (Helke)

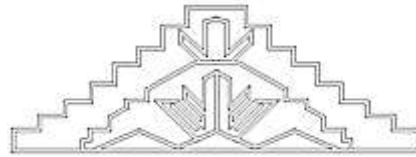
Köylüler Helke yani su kovaların sırkırlarla taşınmasına benzettiğinden kovalı yani Çingilli motifi demişlerdir. Genelde dokumaların zemin kısmında sandıktan sonra kullanılan motif kelle motifıyla hemen hemen aynı sıralarda kullanılmaktadır (Cengiz, A., Sözlü Görüşme, 14 Temmuz 2013).

Şekil 9. Çingil (helke) motifi

3.5.1.10. Sandık

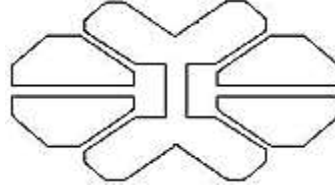
Dokumalarda genellikle yastık, çeyrek dokuma halısı ve taban halısında son bordürden yani ayak kısmından sonra zemine girerken kullanılan motif olup iç kısmında 'V' harfinin ters ve düz olarak dokunmuş halidir. Köylüler bu motif sandık demişlerdir (Altınkaya, Z., Sözlü Görüşme, 14 Temmuz 2013).

Şekil 10. Sandık motifi

3.5.1.11. Çiçek

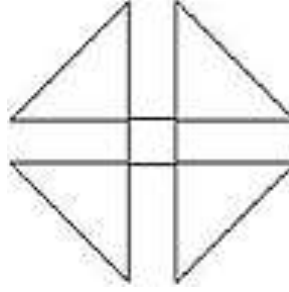
Genelde köyde dokuma yapan ve öncesinden de dokuyan kadınlar tarafından çiçeğe benzetilmiş ve çiçek ismini almıştır. Seccade ve pano dokumaların dışında genelde bütün dokumalarda kullanılmaktadır (Tekdemir, D., Sözlü Görüşme, 24 Temmuz 2013).

Şekil 11.Çiçek motifi

3.5.1.12. Damalı

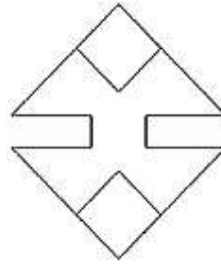
Taban halısı, çeyrek dokuma halısı, rapor desen dokumaları ve yastık dokumaların genelde bordür kısmında kullanılan motifin zeminde kullanıldığı da görülür. Dokumacılar arasında damalı motif olarak bilinir (Altınkaya, Z., Sözlü Görüşme, 14 Temmuz 2013).

Şekil 12. Damalı motifi

3.5.1.13. Muska

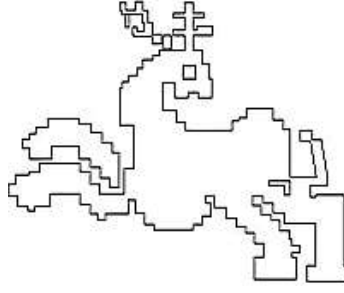
Köy halkı tarafından muskaya benzetildiği için bu ismi almıştır. Dokumalarda zemin içinde, bordürlerde veya motiflerin içinde kullanılmıştır. Dokumacılar göre nazardan koruduğu düşünülmektedir (Karaca, N., Sözlü Görüşme 19 Temmuz 2013).

Şekil 13. Muska motifi

3.5.1.14. Geyik

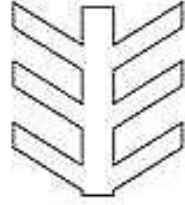
Köydeki dokumacılar motifi geyiğe benzettiklerinden dolayı bu ismi vermişler ve genellikle taban halısı, çeyrek dokuma halısı vb. dokumaların zemin kısımlarında kullanılmaktadır (Karaca, N., Sözlü Görüşme 19 Temmuz 2013).

Şekil 14. Geyik motifi

3.5.1.15. Çubuklu Motifi

Dokumacılar arasında çubuklu motifi olarak bilinen motifin kaynağı bilinmemektedir. Ağaç çubuklarına benzettiklerinden dolayı çubuklu motifi denilmektedir. Dokumaların genelde zemin kısmında kullanılmaktadır (Tekdemir, D., Sözlü Görüşme,24 Temmuz 2013).

Şekil 15. Çubuklu motifi

3.5.1.16. Kıvrım

İncelenen dokumalarda göbek kısımlarını oluşturan motiflerdir. Genellikle üst üste gelerek üç veya dört veya dokumanın büyüklüğüne göre daha fazla göbek oluşturabilir. Büyük yer halısı olarak dokunan dokumalarda genellikle zemin kısımlarında kullanılan motife köylü kadınları kıvrım adını vermişlerdir (Tekdemir, Döndü, sözlü görüşme,24 Temmuz 2013).

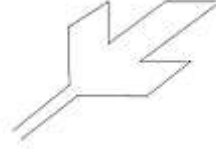

Şekil 16. Kıvrım motifi

3.5.1.17. Tavuk Ayağı

Genellikle minder dokumalarda kullanılan motif diğer dokuma çeşitlerinde de

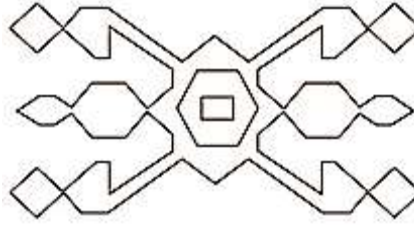
kullanıldığı görülür. Köylülerin tavukayağına benzetmelerinden dolayı bu ismi almıştır (Tekdemir, Döndü, sözlü görüşme,24 Temmuz 2013).

Şekil 17. Tavukayağı motifi

3.5.1.18. Küpeli

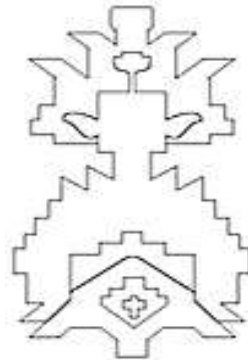
Köy halkı motifi küpeye benzetmiş ve eskiden beri bu isimle bilinmektedir. Genelde yer yaygısı olarak dokunan büyük dokumalarda kullanılmaktadır (Tekdemir, D., Sözlü Görüşme,24 Temmuz 2013).

Şekil 18. Küpeli motifi

3.5.1.19. Kelle

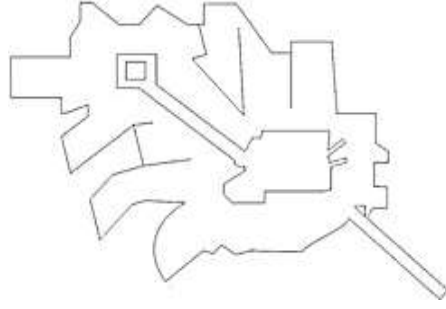
Genellikle yastık ve minder gibi küçük dokumalar dışında yer yaygısı olarak dokumaların genelinde kullanılan motife köydeki dokumacı kadınlar kelle adını vermiştir. Zeminde göbek kısımlarının başında kullanılan motif iki tane üst üste gelerek kullanılmıştır (Tekdemir, D., Sözlü Görüşme,24 Temmuz 2013).

Şekil 19. Kelle motifi

3.5.1.20. Yaprak

Köy halkı tarafından yaprağa benzetildiği için bu ismi alan motif genellikle bütün dokumalarda kullanılmıştır.

Şekil 20. Yaprak motifi

3.5.1.21. Bayrak

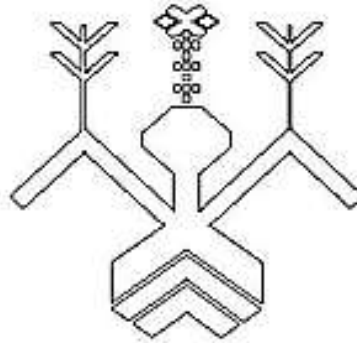
İncelenen dokumalarda sadece pano dokumaların iç kısımda çerçeve görevini yapmaktadır. İsmi dokumacıların bayrağa benzetmesinden almıştır (Altınkaya, Z., Sözlü Görüşme, 14 Temmuz 2013).

Şekil 21. Bayrak motifi

3.5.1.22. Hayat ağacı

Köy halkı ve dokumacıların ağaca benzetmeleri ve motifin alt kısmında insan kollarına benzer olması bu ismi almasına neden olmuştur. Köyde dokumacılar bu motife dert ağacı denildiğini de belirtmiştir (Altınkaya, Z., Sözlü Görüşme, 14 Temmuz 2013).

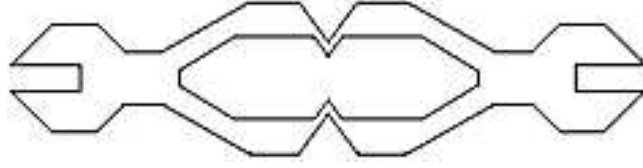

Şekil 22. Hayat ağacı motifi

3.5.1.23. Kurtağzı

Kurtağzı motifi yörede incelenen birçok dokuma örneğinde rastlanmıştır. Dokumalarda motif içinde, zeminde veya bordür kısımlarında görülmektedir. Eski tarihlerde köy halkı kurtağzına benzettikleri için bu ismi almıştır (Karaca, S., Sözlü

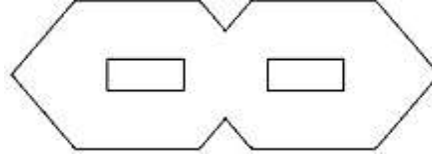
Görüşme 19 Temmuz 2013).

Şekil 23. Kurtağzı motifi

3.5.1.24. Sekiz

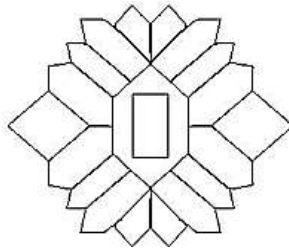
Köy halkı tarafından gözlüğe benzetilmesi motifin bu adı almasını sağlamıştır. Taban halısı, çeyrek dokuma halısı gibi genelde yer yaygısı olarak dokunan dokumaların ayak ve zemin kısmında kullanılır (Karaca, S., Sözlü Görüşme 19 Temmuz 2013).

Şekil 24. Sekiz motifi

3.5.1.25. Bereket

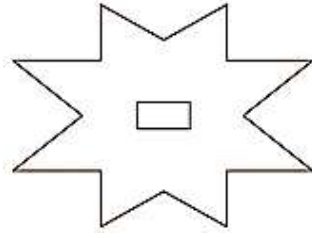
Bolluk, bereket anlamına gelmekte ve isminin kaynağı hakkında bilgi bulunmamaktadır. Çok eski dokumacılar bu ismi vermiş ve bugünde aynı isimle bilinmektedir. Minder, pano gibi küçük dokumaların dışında hemen hemen bütün dokumaların deseninde kullanılmıştır (Cengiz, A., Sözlü Görüşme, 14 Temmuz 2013).

Şekil 25. Bereket motifi

3.5.1.26 Yıldız

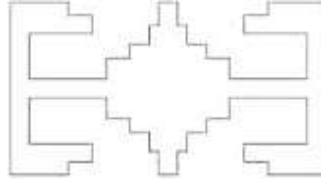
Köy halkı tarafından yıldızla benzetilmesi nedeni ile bu ismi motif bütünü dokumalarda görmek mümkündür. Bazılarında motif içine küçük dama motifi kullanılmış bazılarında ise sade kullanılmıştır (Cengiz, A., Sözlü Görüşme, 14 Temmuz 2013).

Şekil 26. Yıldız motifi

3.5.1.27. Göbekli Tarak

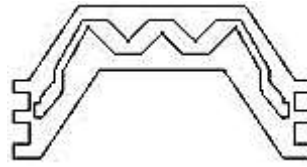
Ortasında göbek motifinin olması ve kenarlarının tarağa benzemesi nedeni ile köy halkı tarafından bu ismi alan motif genelde yer yaygısı olarak dokunan dokumalarda kullanılmaktadır. Yastık, minder, pano vb. küçük dokumaların deseninde yer almazlar (Cengiz, A., Sözlü Görüşme, 14 Temmuz 2013).

Şekil 27. Göbekli tarak motifi

3.5.1.28. Kanat

Genellikle yer yaygısı veya üzerine oturmak için dokunan taban halısı, çeyrek dokuma halısı, yastık, minder vb. dokumaların zemin kısmında kullanılan motif kuş veya tavuğun kanadına benzetildiği için bu ismi almıştır (Cengiz, A., Sözlü Görüşme, 14 Temmuz 2013).

Şekil 28. Kanat motifi

3.5.1.29 Hac

Köydeki dokumacılar tarafından hac işaretine benzetilmiş ve bu ismi almıştır. Dokumaların genelinde görmek mümkündür (Karaca, S., Sözlü Görüşme 19 Temmuz 2013).

Şekil 29. Hac motifi

3.5.1.30. Gül ayak

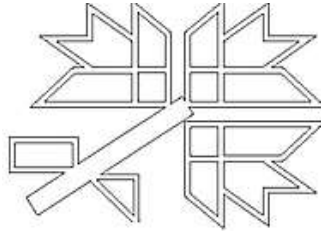
Bütün dokumaların kenar kısmında olup dokumanın dört tarafını da çerçeve şeklinde içine alan ince şeritlere denir (Altinkaya, Z., Sözlü Görüşme, 14 Temmuz 2013).

Şekil 30. Gül ayağı motifi

3.5.1.31. Gül

Taban dokumalarının zemininde kullanılan motif dokumacıların güle benzetmesi nedeniyle bu ismi almıştır. Dokumanın zemininde karşılıklı olarak iki tane kullanılır (Karaca, S., Sözlü Görüşme 19 Temmuz 2013).

Şekil 31. Gül motifi

3.5.1.32. Çiçek dalı

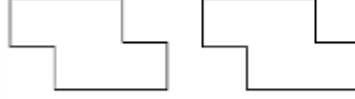
Gül dalında sıralanmış güllere benzetilen motife köy halkı çiçekli dal ismini vermişlerdir. Motifin kaynağı hakkında bilgi olamayıp çok eskiden dokuma yapan dokumacıların bu ismi verdiği bilinmektedir. Dokumaların zemin kısmında yer alır (Karaca, S., Sözlü Görüşme 19 Temmuz 2013).

Şekil 32. Çiçek dalı motifi

3.5.1.33. Boncuk

Köylü halkının boncuk ismini verdiği motif bütün dokum çeşitlerinde kullanılmaktadır. Aslında dokumaların dört kenarında da yer alan motif dokumayı çevreleyen şerittir (Karaca, S, Sözlü Görüşme 19 Temmuz 2013).

Şekil 33. Boncuk motifi

3.5.2. Yüzey Şemaları ve Kompozisyon Özellikleri

Taban halısı, çeyrek, yastık, minder, pano dokumalarının kompozisyon özellikleri, yöredeki halk tarafından dokunan dokumaları adlandırmaktadır. Dokumalarda zemin geometrik sahalarla ayrılarak motifler yerleştirilmiştir. Motifler bazen şeritler halinde, bazen birbirini takip kompozisyonlar oluşturulmuştur. Taban dokuma gibi büyük ebatlı dokumalar, çeyrek adlı yaygı amaçlı dokumalarda, yastık, minder gibi kullanım amaçlı dokumalarda toprakçalık dokunduktan sonra o dokumaya dokuyucun kendi isteğine göre ya daha önce dokunan bir dokuma örneğinden yada rapor halinde dokunan desen örneğinden dokuyucunun isteğine göre desen kullanmışlar, kenarlarında ise bazı farklı motifleri kullanılan kompozisyona uygun şekilde kullanmışlardır.

3.5.3. Kullanılan Boya ve Renkler

İncelenen dokuma örneklerinde dokumalara göre farklı renkler kullanılmıştır. Dokumalarda kullanılan renklerin sayıları farklıdır. Çözümleri krem renkte olup, atkı iplerinde siyah, gri gibi renkler ve dokumada kullanılan ipler koyun yününden elde edilmektedir. Desenlerde çok çeşitli renkler ve tonları görülmektedir.

Bilindiği gibi doğa bir renk deposudur. Ağaçlar çiçekler bağ bahçe bitkileri hatta bazı değişik bitkiler inanılmaz güzellikte doğal renkler sunarlar. Selçuklu ve Osmanlı döneminde doğal boyacılık önemli bir ticari ve sanatsal uğraş haline gelmiştir. Örneğin 15 yy. kaynaklarında kök boyacılık ve renk elde etme yöntemlerinin yanı sıra kırmızı böceği ve bunun gibi boya maddesi içeren bitkilerin Anadolu'dan gemilere yüklenecek Avrupa'ya ihraç edildiği belirtilmiştir (Ateş, 1993, s.30).

Kullanılan dokuma ipliklerini yöre insanı kendi yetiştirdiği koyundan kırkıp, eğirmiş, boyama işlemini ise sentetik boya veya çeşitli bitkilerden elde etmişlerdir.

Köydeki dokumalarda çok çeşitli renkler kullanılmıştır. Kırmızı, sarı, siyah, gri, pembe, mor, yeşil, mavi, krem kullanılan renklerdir.

Anadolu'da kök boya (doğal ve bitkisel boya) geleneğinde yün iplikler iki şekilde boyanmaktadır. Bazı bitkilerin boyar maddeleri yüne doğrudan geçerken, bazıları ise bir ara maddeye ihtiyaç duyar. Bu ara maddenin kullanımına mordanlama adı verilir. Mordanlar doğal ve kimyasal olmak üzere iki çeşittir. Doğal mordanlar meşe palamudu (pelit), koruk suyu, sirke, turunç suyu, sütleğen sütü, meşe ağacının kökü, sığır idrarı, taş yosunları, kil, kireç, ekmek hamuru mayası, ceviz ağacının kök filizleri, asma yaprağı, odun külü vb. maddeler kullanılmaktadır. Kimyasal mordanlar ise şap, saçıkıbrız, potasyumbikromat, krem tartar ve sodyum sülfattır (Uğur, 1988,s.11-12).

Boyama işleminde kullanılan malzemeler ve elde edilen renkler;

Kırmızı: Kimyasal boyalardan elde edilir.

Sarı: Kimyasal boyalardan elde edilir.

Yeşil: Üzüm bağı yaprağından veya ceviz kabuğundan elde edilir.

Mavi; Kimyasal boyalardan elde edilir.

Kahverengi: Cevit denilen bitkiden elde edilir.

Siyah: Koyunun kendi yün rengidir(Tekdemir, Döndü, sözlü görüşme, 19 Temmuz 2013).

3.6. Niğde İli Bor İlçesi Obruk Havlı Dokumalarının Örneklerle Teknik Ve Desen Özellikleri

3.6.1. Niğde İli Bor İlçesi Obruk Havlı Dokumalarının Teknik Özelliklerine Göre Sınıflandırılması

Obruk köyü dokumaları teknik olarak sadece Gördes Yani Türk düğümü olarak bildiğimiz kapalı düğümle dokunmaktadır.

Dokumalarda dokuma ipliği, atkı ve çözgü yün olan dokumalar Obruk köyü camisinde ve evlerde bulunmuştur. Dokumalar içinde en eski olarak 20 yıl öncesi tarihli dokuma bulunmaktadır. Kaliteleri 20X29, 19X32 gibi yün olan dokumalar genelde kaba kalitede dokunmuştur. Hav yükseklikleri 4-6 mm arasındadır.

3.6.2.Niğde İli Bor İlçesi Obruk Havlı Dokumaların Desen Özelliklerine Göre Sınıflandırılması

Araştırılan dokumalar; taban, çeyrek, yastık, minder, seccade, pano ve rapor desen gibi dokuma çeşitleri koçboynuzu, suyolu, göz, elibelinde, kelle, boncuk gibi motiflerle bezenmiştir. Dokumalarda yer alan bu motifler geometrik sahalara ayrılan zemine yerleştirilmiştir. Yaygılar da kompozisyonlar öncesinde boncuk, su yolu, ayak takımı bazılarında sandık sonrasında da zeminde iç takımlarla devam etmiştir. Genelde dokumalar rapor olup simetridir.

3.6.2.1. Rapor Desen Halısı

Rapor desen dokumalarının ayak kısmında birden fazla ayak motifi ve birden fazla göbek motifi bulunmaktadır. Aslında rapor dokuması dokuyucunun desen kağıdı yerine kullandığı dokuma örnekleridir. Dokuma zemininde bulunan farklı bordür, göbek çeşitlerinden ve motiflerden dokuyucu isteğine ya da ihtiyacına uygun olanları özgürce kullanmaktadır.

3.6.2.2. Taban Halısı

Büyük oda veya salona sermek için dokunur. Yaklaşık olarak ortalama 181X276-195x290 cm ölçülerindedir. Büyüklüğü 6 ile 10 metre² arasında değişir. Genellikle 13-16 çile ipten dokunur. Taban halıları genellikle göbeklidir. Göbek şekli taban göbek adıyla isimlendirilir, göbeğin iki ucunda kelle adı verilen stilize edilmiş kartal motifleri yer alır. Dokumalar balıklı, çavuşlu, Elmalı göbekli dokumalar olarak adlandırılmaktadır. Köşeleri taban köşe, gül köşe, ayak bölümü ise gül ayak, elmalı ayak, damalı ayak, sandık bölümü, merdivenli sandık, güllü sandık, boncuk bölümü ise boncuk, zikzak yani suyolu motifiyle karakteristiktir. Ayak kısmından sonra sandık kısmı devamında ise göbek denilen kısımlarda değişik rapor kısımlar kullanılmıştır. Dokumalar dokuyucunun isteğine uygun olarak dokunduğundan her birinde serbest özgün dokumalar yapılmaktadır. Elde edilen dokumalar ya öncesinde dokunan dokumadan örnek edilmiş yada serbest olarak ezbere dokunmuştur. Dokumanın ebadını dokuyucu tahminler üzerine dokuduğundan dokumanın ebadında çok az bir fark olmaktadır.

3.6.2.3. Çeyrek Halısı

Halk arasında oda halısı ismiyle de bilinir. Küçük odalara veya taban halısının yetmediği yerlere serilir. Çift halılar gibi, iki tanesi birleşik (uç uca)

dokunur. Yaklaşık 150x220cm. ölçülerindedir. Balıklı ve Çavuşlu göbeğin küçültülmüş şekilleri, boncuklu ve yıldızlı şekilli bordürleri, sandık ve Mor ayak desenleriyle süslüdür.

3.6.2.4. Yastık Halısı

İnsanların otururken sırtını duvara dayamak üzere dokunmuş halılardır. Genellikle ortalama 60X110 cm. boyutlarındadır. Göbeklerde ortada yuvarlak bir madalyon, iki dar yüzünde de küçük madalyonlar yer alır. Taban dokumalarında olduğu gibi Balıklı, Çavuşlu desenlerinin yanı sıra Zincirli yastıklarda göbeğin iki yanında zincire benzer desenler bulunur. Günümüz yastık halılarında benzer desenlere rastlanmaktadır.

3.6.2.5. . Minder Halısı

Kızların çeyizi için veya günlük kullanım için dokunan havlı dokumalardır. Genellikle 70x70, 50X50 cm. ölçülerindedir. Son yıllarda 40x40 cm. boyutlarında sandalye minderleri de dokunmaya başlanmıştır. Desen olarak genellikle özgün motifler kullanılmış yine taban halılarında olduğu gibi çavuşlu modeli olanlarda vardır. Genelde çiçek motifleri kullanılmıştır. İçlerini sünger veya yünle doldurulmaktadır.

3.6.2.6. Seccade Halısı

Üzerinde namaz kılmak için dokunur. Ortalama 65x110, 60X105 cm. ölçülerindedir. Diğer halılardan farklı olarak desenleri arasında sallama yoktur. Zemini mihraplı veya göbeklidir. Ancak son zamanlarda hacdan hediyelik olarak gelen makine dokumaları desen olarak kullanılmış Kâbe ve Camiler kompozisyona egemen olmuştur. Desenlerine göre kandilli, camili, minareli ve mihraplı gibi isimler alırlar.

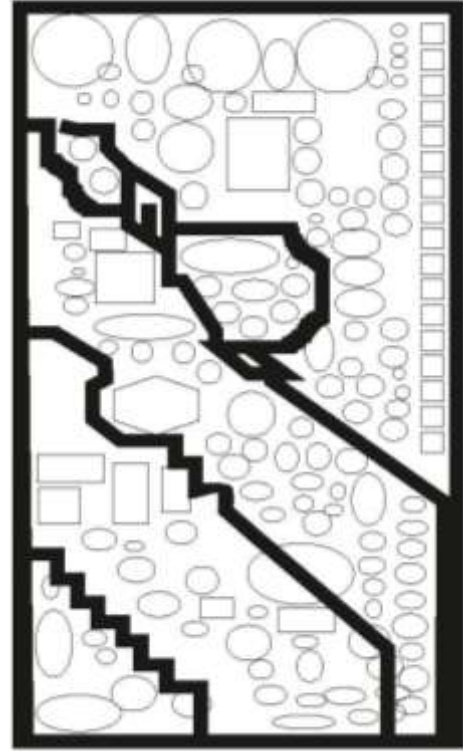
3.6.2.7.Pano Halısı

Genelde duvarlarda asılı durması için dokunmaktadır. Desen olarak özgün olup dokuyucunun isteğine göre kompozisyonu vardır. Bazılarında Arapça yazıların yer aldığı pano dokumalarda anlamlı mani sözleri de bulunmaktadır. Bordür yani ayak kısmı olarak sadece su yolu veya çiçek motifi bulunmaktadır.

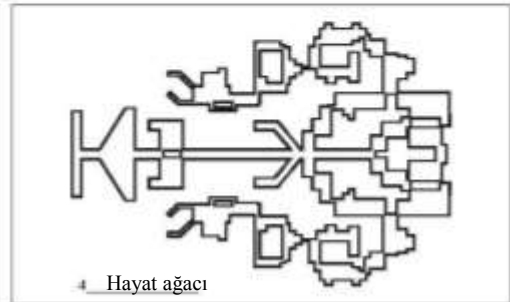
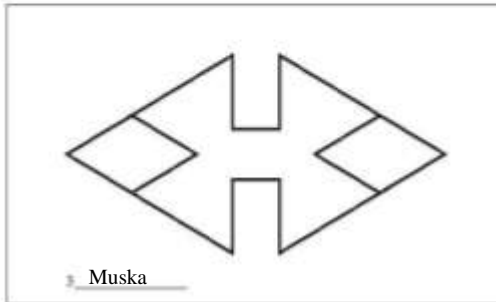
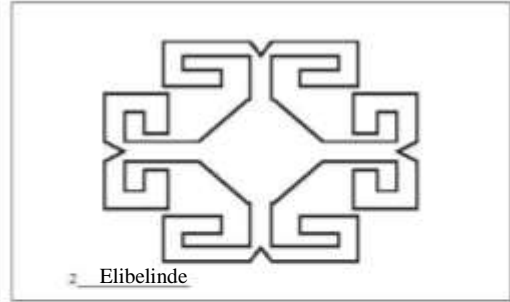
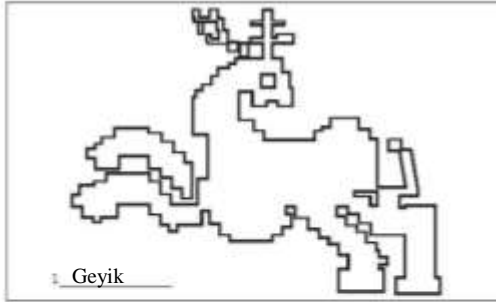
3.7.Niğde İli Bor İlçesi Obruk Köyü Havlı Dokuma Örnekleri

Fotoğraf 20. Rapor Desen Dokuması

Şekil 34. Rapor Desen Şematik Çizimi

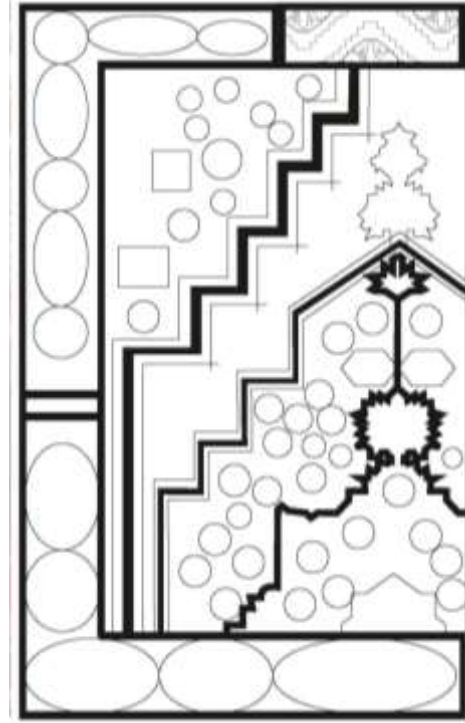

Bulunduğu Yer	: Köyü, Zübeyde Altnkaya'nın evi
Yılı	: 2012
Türü	: Rapor Desen Dokuması
Yapılış Amacı	: Desen
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 80 cm
Boy	: 162 cm
Sıklık	: 20X33 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: rnek
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: geyik, elibeline, muska, hayat ağacı
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, Gri, Krem, Mavi, Kahverengi

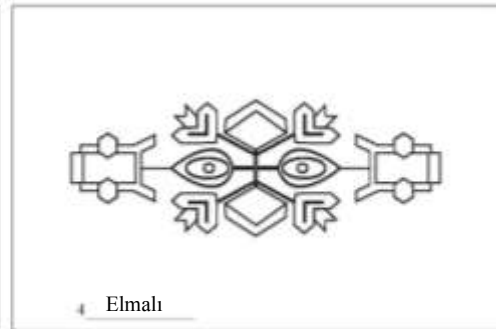
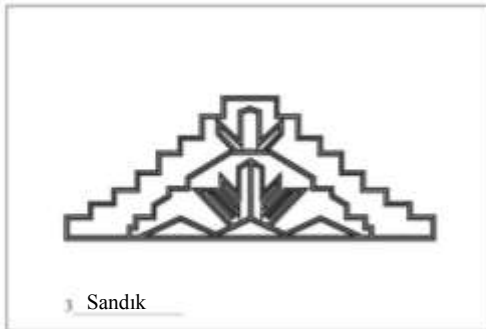
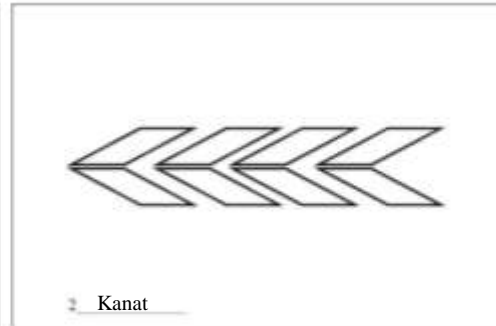
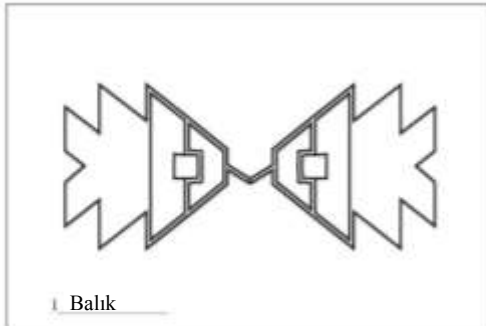
Kompozisyon zellikleri: Suyolu ile çevrelenen dokumanın zemin kısmında 4 farklı göbek kompozisyonu olup, değişik dört dokuma için desen oluşturmaktadır. Dokuma motif ynnden oldukça zengindir. Nedeni dokumalarda desen olarak kullanılmasıdır. Geyik, elibeline, muska ve hayat ağacı kompozisyonda kullanılan motiflerdendir.

Fotoğraf 21. Rapor Desen Dokuması

Şekil 35. Rapor Desen Şematik Çizimi

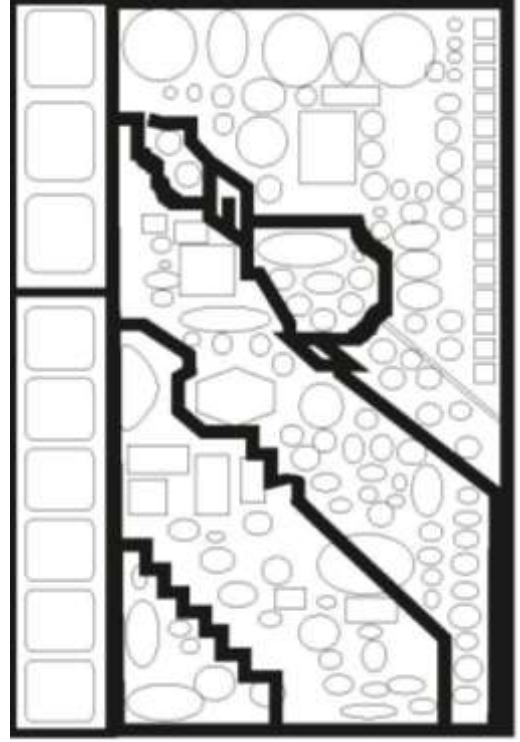

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Suna Karaca'nın evi
Yılı	: 2009
Türü	: Rapor desen dokuması
Yapılış Amacı	: Desen
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 84 cm
Boy	: 152 cm
Sıklık	: 19X34 (1dm ² ,de)
Yörede Verilen İsmi	: rnek
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Balık, kanat, sandık, elmalı
Kullanılan Renkler	: Mavi, Kırmızı, Krem, Kahverengi

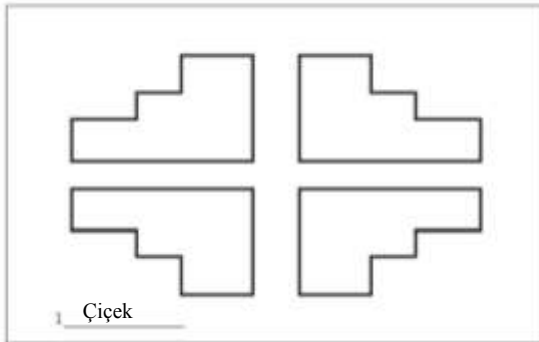
Kompozisyon zellikleri: Dokuma toprakçalık yani kilim kısmı ile başlamış, boncuğun vrelediği değişik bordür kısımları olup zemin kısımlarda kullanılan farklı iki değişik göbek değişik kelle gibi motiflerin kullanıldığı zengin bir kompozisyon ortaya konulmuştur. Balık, kanat, sandık ve elmalı gibi motiflerde kompozisyonda yer almıştır.

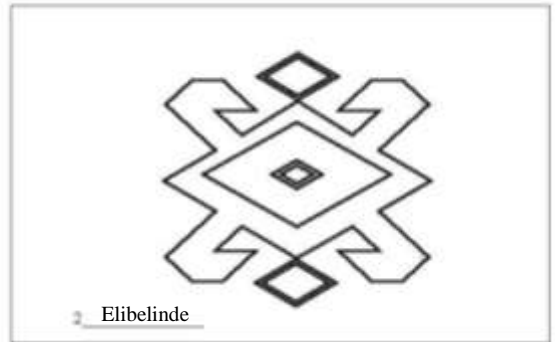
Fotoğraf 22. Rapor Desen Dokuması

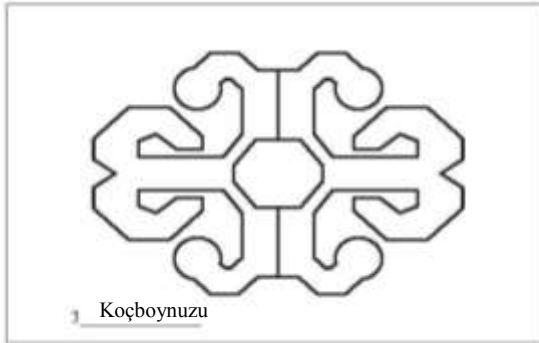
Şekil 36. Rapor Desen Şematik Çizimi

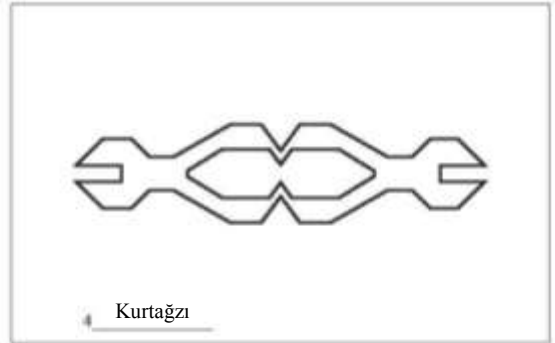
1 Çiçek

2 Elibelinde

3 Koçboynuzu

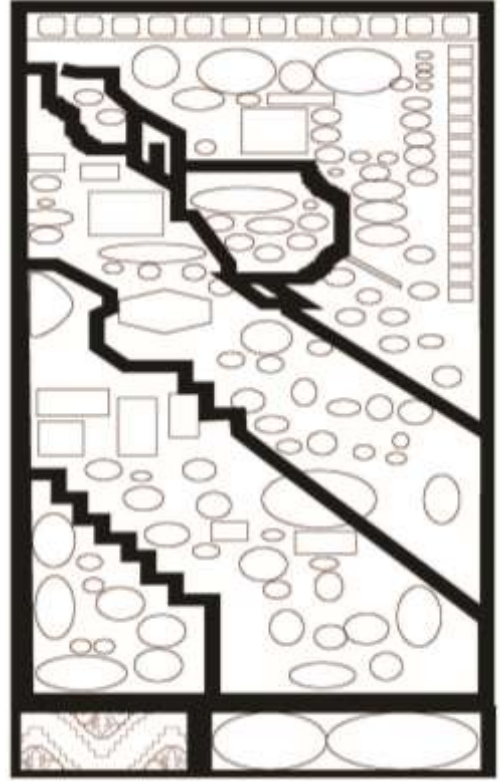
4 Kurtağzı

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Zübeyde Altinkaya'nın evi
Yılı	: 2011
Türü	: Rapor Desen Dokuması
Yapılış Amacı	: Desen
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 86 cm
Boy	: 172 cm
Sıklık	: 20X33 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: �rnek
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Y�n
Çözgüde	: Y�n
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	:iek, elibelinde, ko boynuzu, kurtağzı
Kullanılan Renkler	: Gri, Kahverengi, Krem, Mavi, Kırmızı

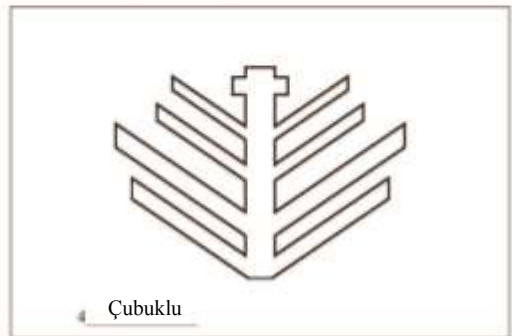
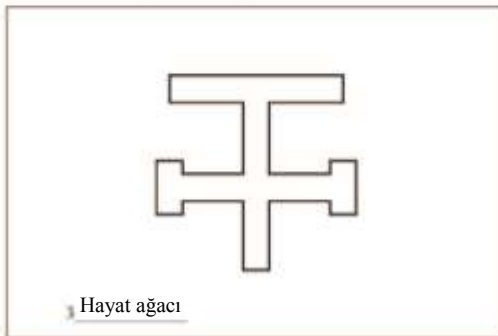
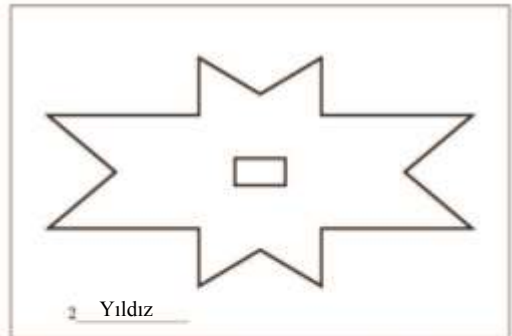
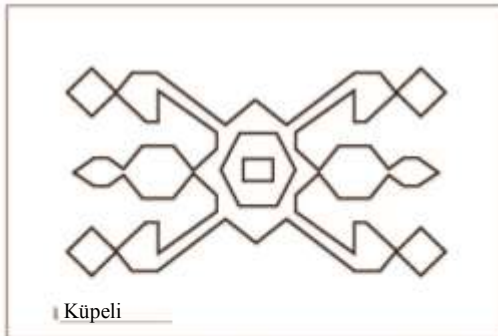
Kompozisyon  zellikleri: Etrafı suyu ile çevrili dokuma örneğinde farklı iki büyük bordür kullanılmıştır. Zeminde ise dört farklı göbek kompozisyonu yer almaktadır. Bu farklı bordür ve göbek kompozisyonları en az dört farklı dokumanın kompozisyonunda kullanılmak amacıyla dokunmuştur. Kompozisyon örneklerinde iek, elibelinde, ko boynuzu, kurt ağzı vb. motifler yer almıştır.

Fotoğraf 23. Rapor Desen Dokuması

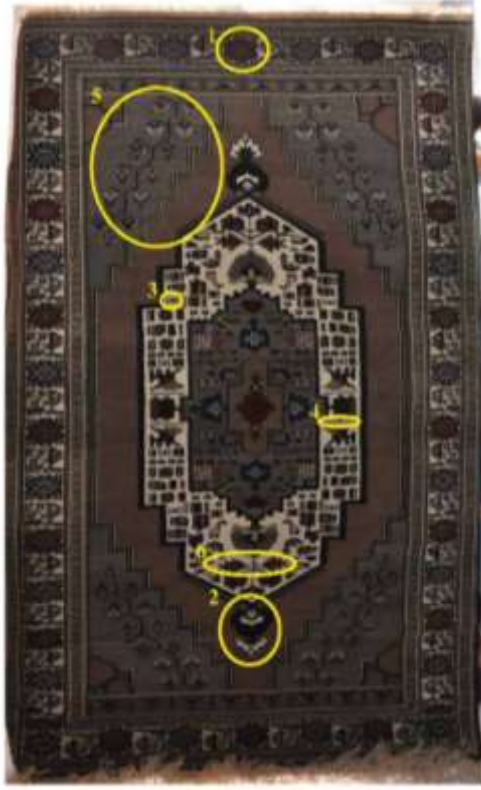

Şekil 37. Rapor Desen Şematik Çizimi

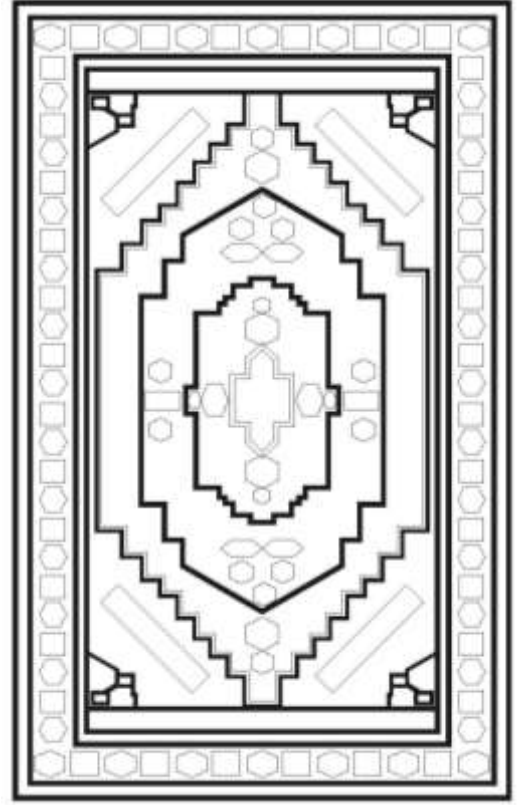

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Narin Karaca'nın evi
Yılı	: 2008
Türü	: Rapor Desen Dokuması
Yapılış Amacı	: Desen
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 60 cm
Boy	: 110 cm
Sıklık	: 19X30 (1dm ² ,de)
Yörede Verilen İsmi	: rnek
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Küpeli, yıldız, hayat ağacı, çubuklu
Kullanılan Renkler	: Krem, Kırmızı, Mavi, Yeşil

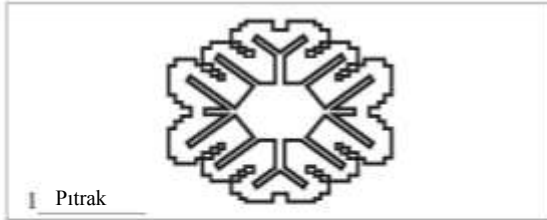
Kompozisyon zellikleri: Suyolu ile başlayan dokumada iki farklı bordür çalışması görülmektedir. Zemin kısmında Çavuşlu göbeği ile başlamış sonrasında sırasıyla yıldız motifinin egemen olduğu göbek kompozisyonu, gl motifinin hakim olduğu göbek kompozisyonu ve geyik, dama ve pıtrak motifinin de yer aldığı dört farklı göbek kompozisyonu bulunmaktadır. Yine ince bir bordürden sonra suyolu ile bitmiştir.

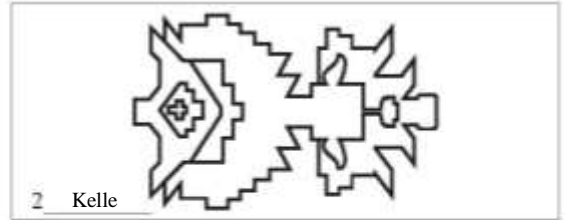
Fotoğraf 24. Taban Halısı Dokuması

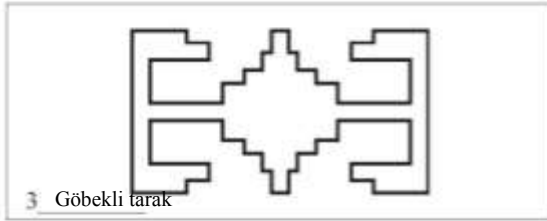
Şekil 38. Taban Halısı Şematik Çizimi

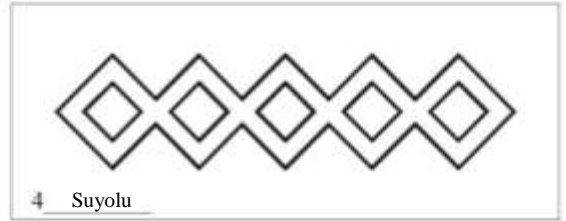
1 Pıtrak

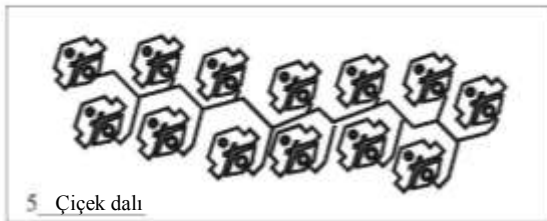
2 Kelle

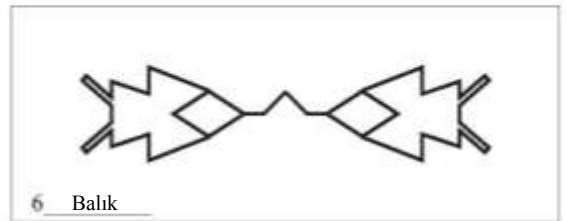
3 Göbekli tarak

4 Suyolu

5 Çiçek dalı

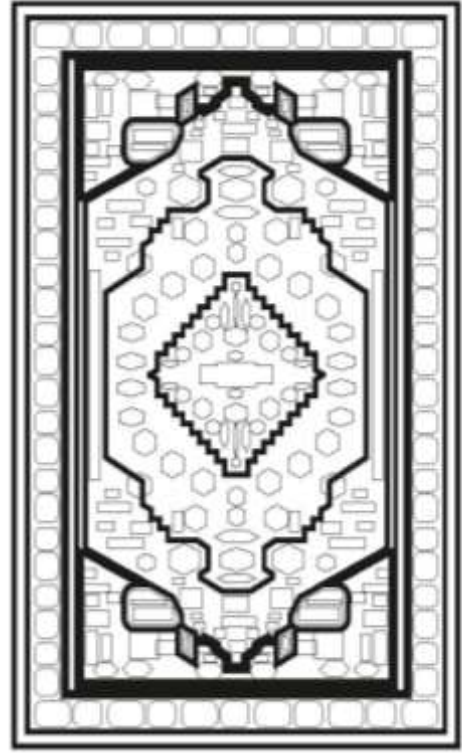
6 Balık

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Narin Karaca'nın evi
Yılı	: 2010
Türü	: Taban Dokuma
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 198 cm
Boy	: 312 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Balıklı halısı
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yün
Çözgüde	: Yün
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Balık, su yolu, çiçek dalı, pıtrak, kelle, göbekli tarak
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, gri, kırmızı, mavi,

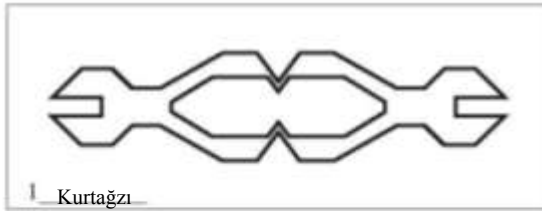
Kompozisyon Özellikleri: Bu dokuma örneğinde boncuk motifi ile başlayan dokuma su yolu ile devam etmiş, pıtrak motifinin egemen olduğu kompozisyonla bordür kısmı dokunmuştur. Zeminde ise çiçek dalı dokumanın dört köşesinde yer almış göbek yani zemin orta kısmında ise balık, kelle gibi motiflerin yer aldığı zengin bir kompozisyon bulunmaktadır. Kompozisyonda yer alan balık motifi dokumaya adını vermiştir.

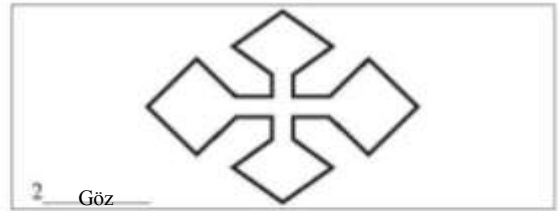
Fotoğraf 25. Taban Halısı Dokuması

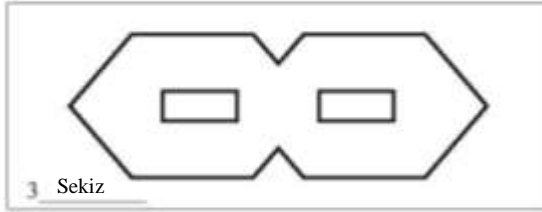
Şekil 39. Taban Halısı Şematik Çizimi

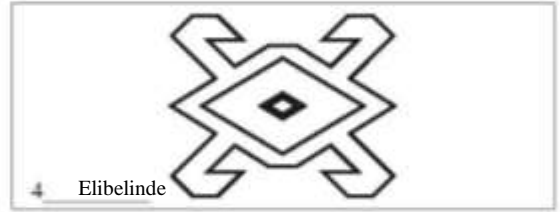
1_Kurtağzı

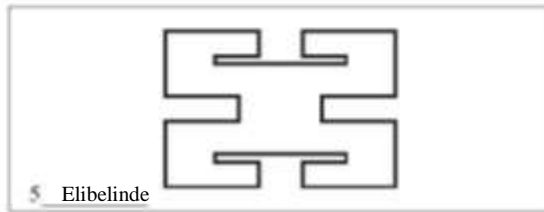
2_Göz

3_Sekiz

4_Elibeline

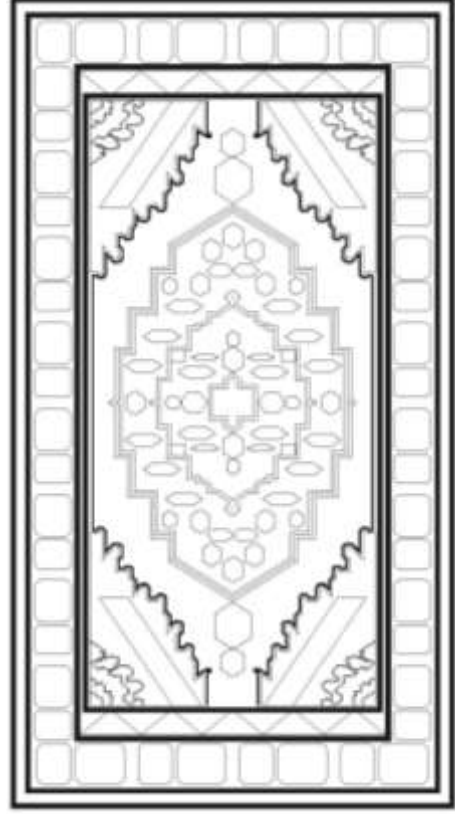
5_Elibeline

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Zübeyde zata'nın evi
Yılı	: 2011
Türü	: Taban dokuma
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 195 cm
Boy	: 290 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: avuşlu halısı
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Kurt ağzı, elibelinde, göz, sekiz
Kullanılan Renkler	: Gri, kahverengi, krem, siyah

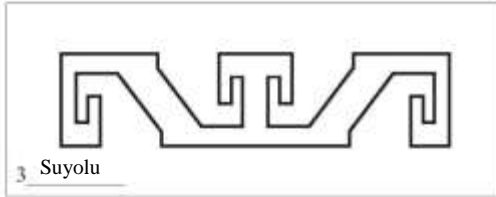
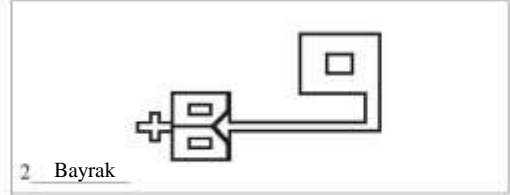
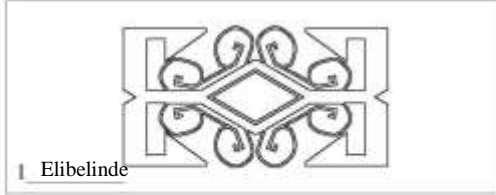
Kompozisyon zellikleri: Zengin bir desen kompozisyonuna sahip olan dokumanın bordür kısmında iek ve elibelinde motifi kullanılmış olup, zemin kısmında kurtağzı, sekiz, avuşlu vb. motiflerin yer aldığı kompozisyon yer almaktadır. Zeminin tam orta kısmında yer alan motif dokumaya adını vermiştir.

Fotoğraf 26. Taban Halısı Dokuması

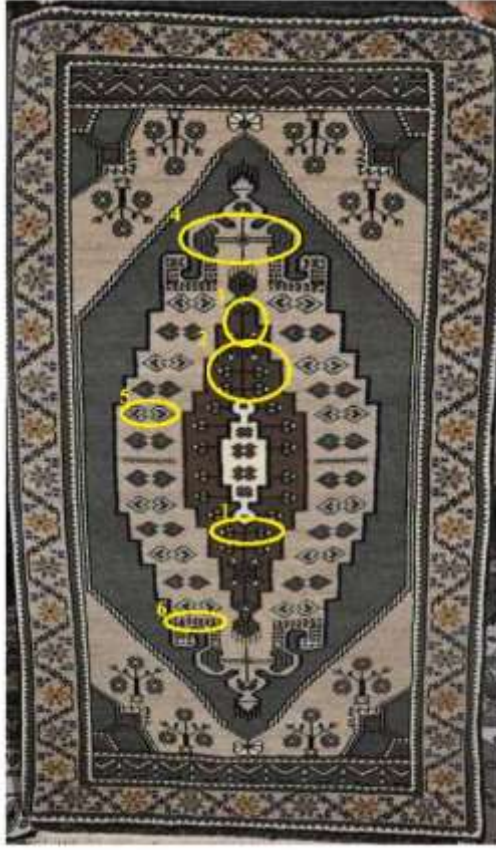

Şekil 40. Taban Halısı Şematik Çizimi

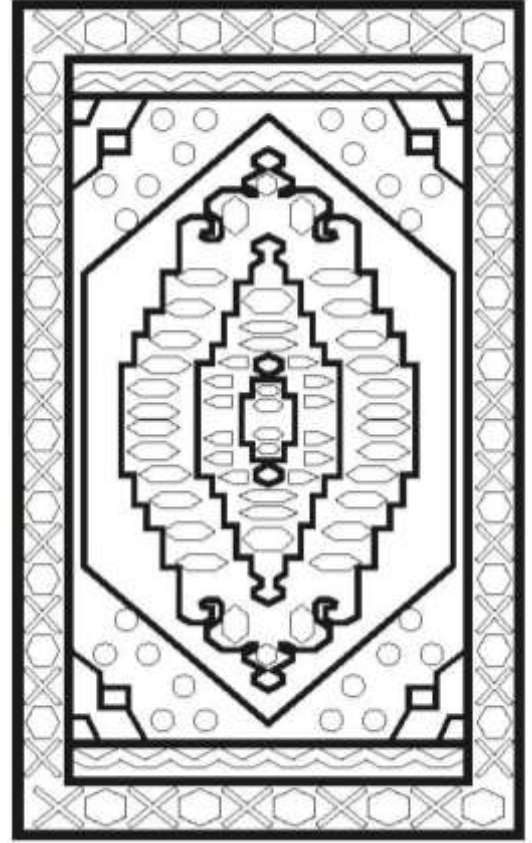

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, AyŖe Cengiz'in evi
Yılı	: 2013
Türü	: Taban dokuması
YapılıŖ Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 160 cm
Boy	: 254 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² , de)
Yörede Verilen İsmi	: Yer halısı
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Elibelinde, bayrak, su yolu, geyik, kelle
Kullanılan Renkler	: Sarı, Gri, Kahverengi, kırmızı, krem

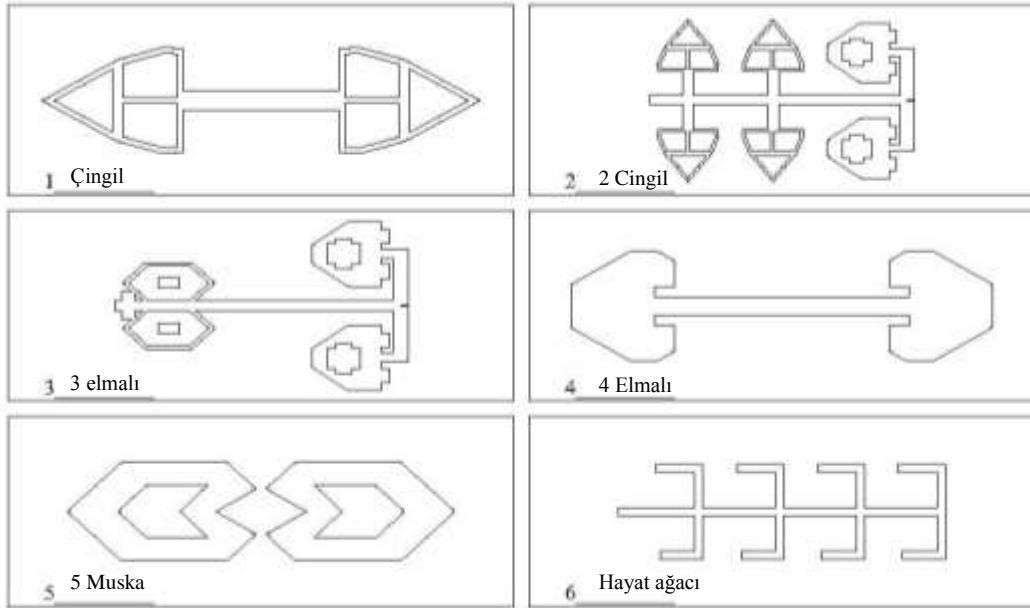
Kompozisyon zellikleri: Zemininde üç farklı göbekten oluŖan dokuma kompozisyonunda çiçek dalı, bayrak, geyik, göz ve balık vb. motifler yer almaktadır. Bordrde ise elibelinde motifi egemen olmuŖtur. Bordür kısmını çevreleyen Ŗeritlerde ise suyolu motifinin deđiŖik Ŗekilleri kullanılmıŖtır.

Fotoğraf 27. Taban Halısı Dokuması

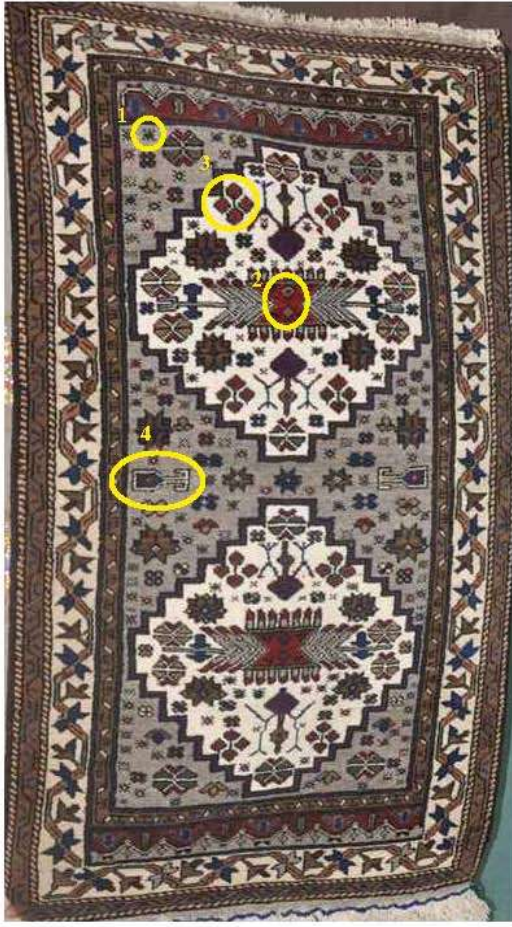

Şekil 41. Taban Halısı Şematik Çizimi

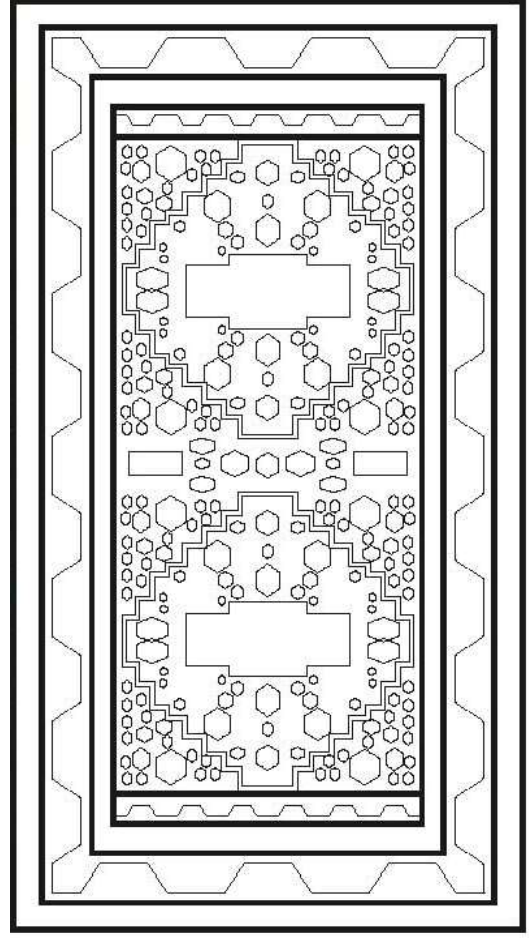

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Döndü Tekdemir'in evi
Yılı	: 2012
Türü	: Taban dokuma
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 181 cm
Boy	: 276 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² ,de)
Yörede Verilen İsmi	: Yer halısı
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: ingil, muska, su yolu, Elmalı, hayat ağacı
Kullanılan Renkler	: Gri, kahverengi, krem, mavi, turuncu

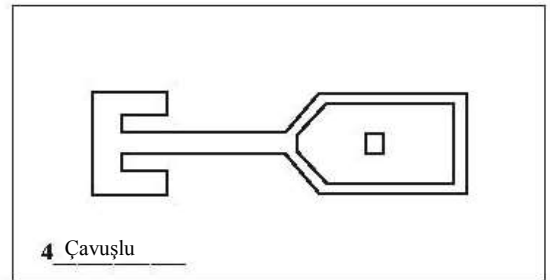
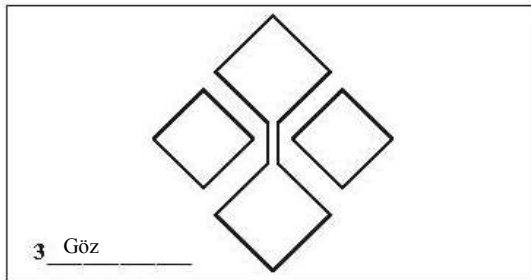
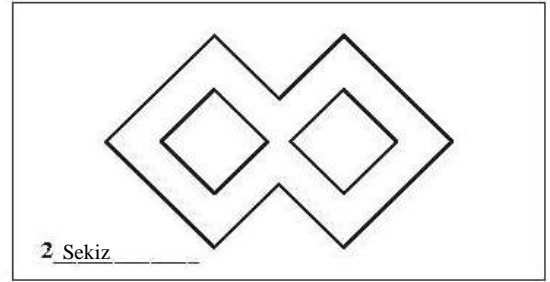
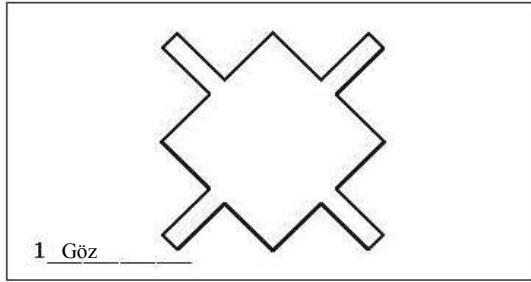
Kompozisyon zellikleri: Boncuk motifi ile başlayan dokumanın bordür kısmında yıldız motifi kullanılmıştır. Zemin göbek kısmında kullanılan ingil motifi Zemine hakim olan motiftir. Halk arasında ingil yani helke anlamına gelen motif dokumaya adını vermiştir.

Fotoğraf 28. Çeyrek Halı Dokuması

Şekil 42. Çeyrek Halı Dokuması

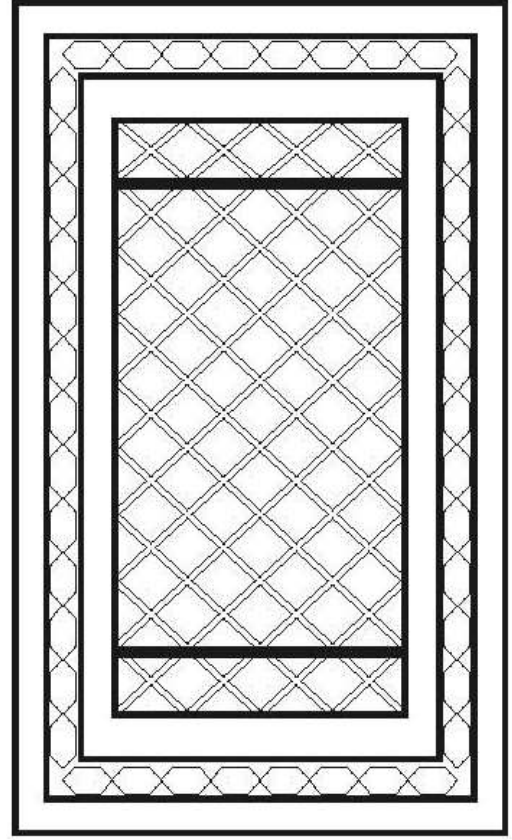

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Obruk Köyü Camii
Yılı	: 2012
Türü	: eyrek dokuma
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 152 cm
Boy	: 256 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: avuşlu halısı
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: avuşlu, göz, suyolu, eli belinde,
Kullanılan Renkler	: Gri, kahverengi, krem, kırmızı, mavi

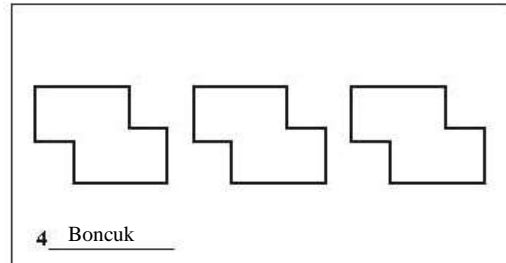
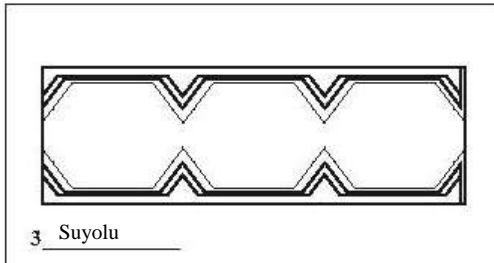
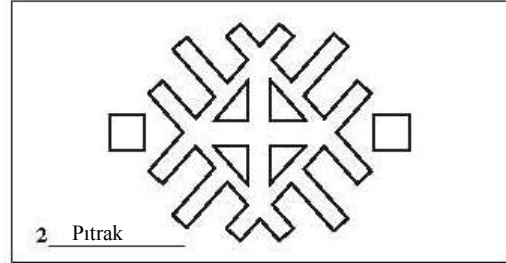
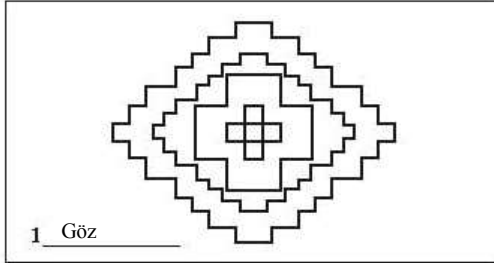
Kompozisyon zellikleri: Dokumanın zemin kısmında iki top bulunmakta ve bu topların orta kısmında yer alan avuşlu motifi dokumaya adını vermiştir. Dokumanın zemin kısmında göz, elibelinde, pıtrak gibi motifler kompozisyona zenginlik katmıştır. Bordür kısmında ise suyolu, yaprak, yıldız motifleri kullanılmıştır.

Fotoğraf 29. Çeyrek Halı Dokuması

Şekil 43. Çeyrek Halı Şematik Çizimi

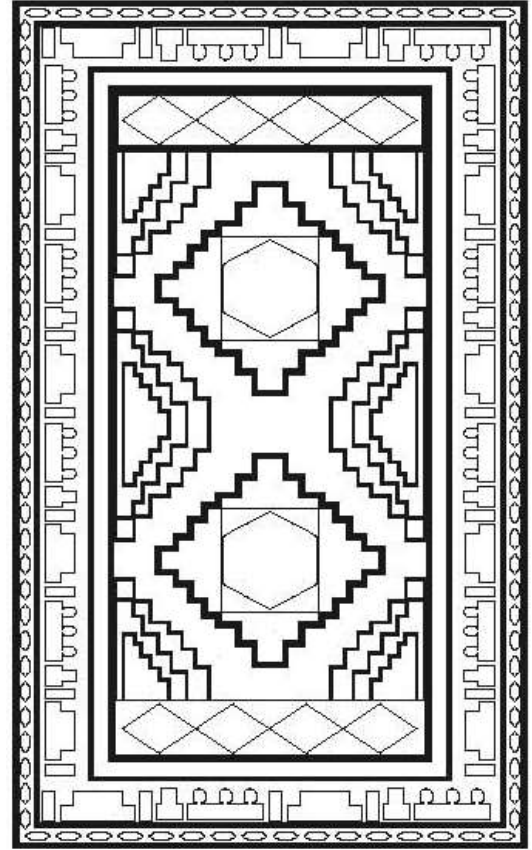

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Obruk Köyü Camii
Yılı	: 2005
Türü	: eyrek dokuma
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 112 cm
Boy	: 223 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² ,de)
Yörede Verilen İsmi	: Yer halısı
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: pıtrak, suyolu, boncuk, göz
Kullanılan Renkler	: Krem, mavi, kırmızı, yeşil

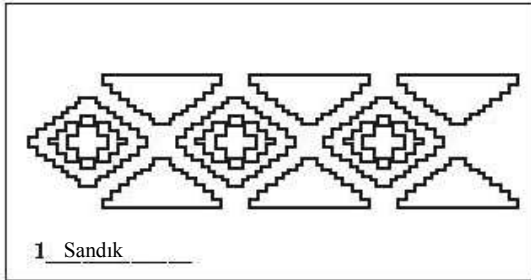
Kompozisyon zellikleri: Boncuk ile başlanan dokuma örneğinde suyolu takip etmiş sonrasında sırasıyla göz motifinin egemen olduğu bordur ve ardından tekrar suyolu yer almıştır. Zemin kısmında ise birbirini takip eden dörder pıtrak motifinin yer aldığı kompozisyon bulunmaktadır.

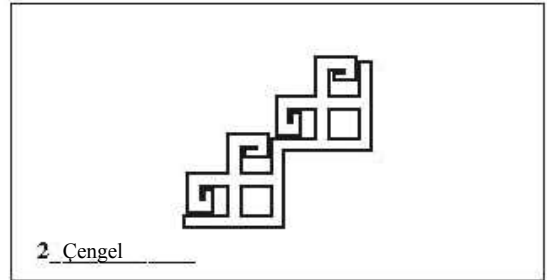
Fotoğraf 30. Çeyrek Halı Dokuması

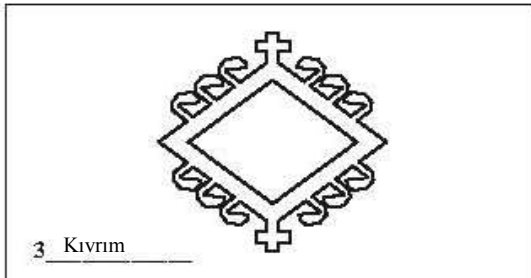
Şekil 44. Çeyrek Halı Şematik Çizimi

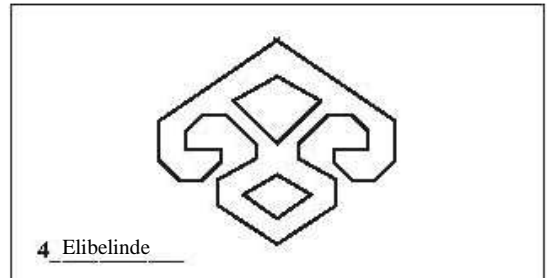
1 Sandık

2 Çengel

3 Kıvrım

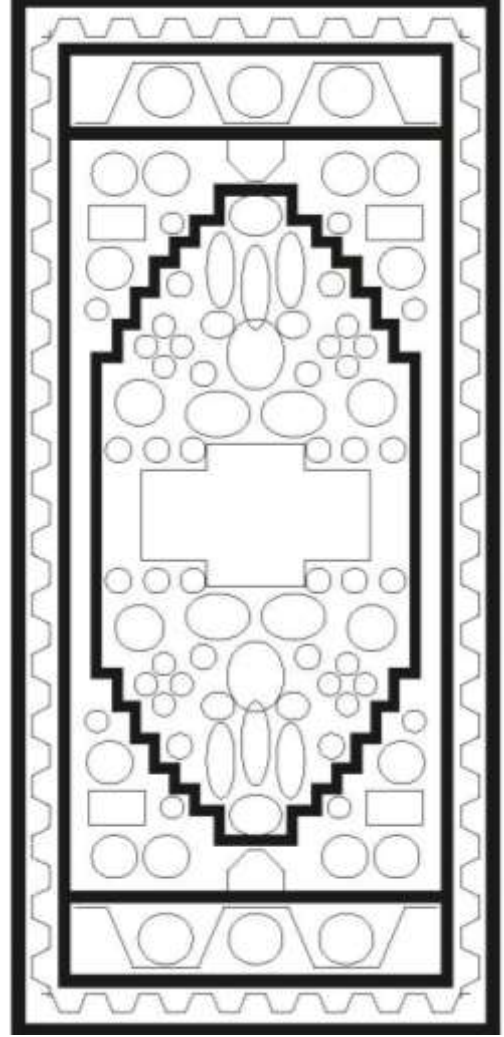
4 Elibelinde

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Obruk Köyü Camii
Yılı	: 2007
Türü	: eyrek dokuması
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 112 cm
Boy	: 246 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Yer halısı
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Sandık, engel, kıvrım, elibelinde
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, mavi, krem, kırmızı

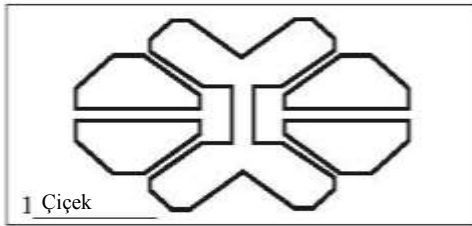
Kompozisyon zellikleri: Zemin kısmında birbirinin tekrarı olan iki göbek olup bu göbeklerin orta kısmında kıvrım motifi kullanılmıştır. Dokumanın zemin kısmında göbeklerin dışında engel motifinin egemen olduğu yarım göbek şeklindeki kısımlarda dokumanın zemin kompozisyonuna egemen olmuştur. Zeminin etrafı boncuk ve suyolu motifi ile evrenmiş bordür kısmı da dokumanın kompozisyonunda yer almıştır.

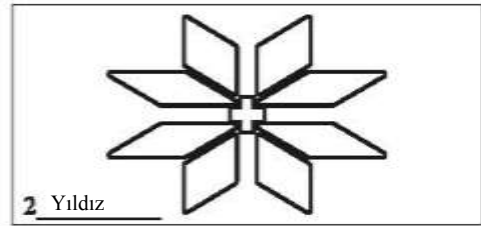
Fotoğraf 31. Yastık Halısı Dokuması

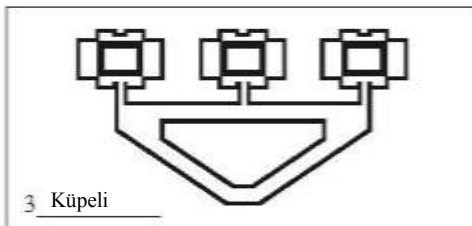
Şekil 45. Yastık Halısı Şematik Çizimi

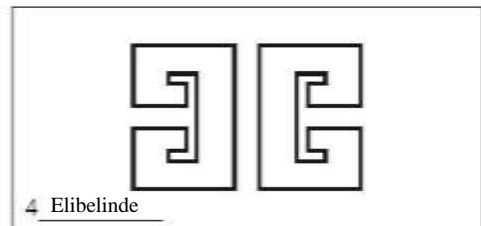
1 Çiçek

2 Yıldız

3 Küpelî

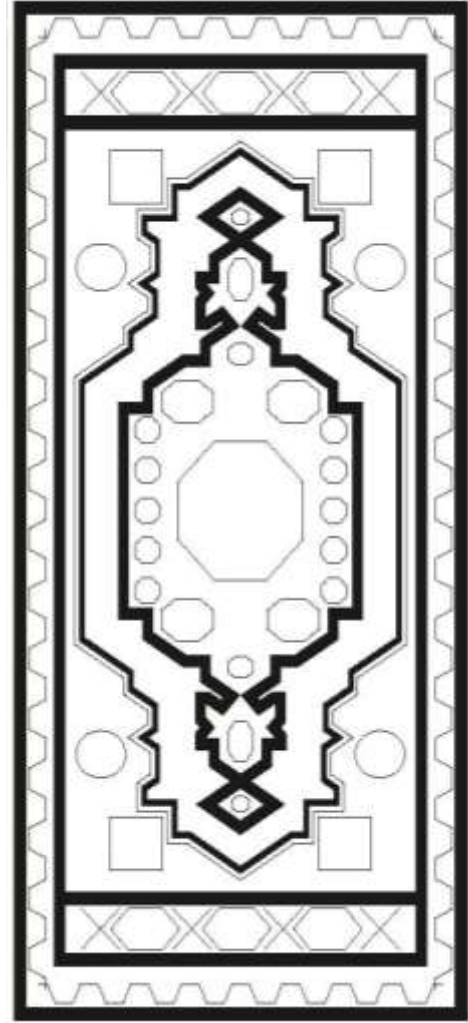
4 Elibelinde

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Döndü Tekdemir'in evi
Yılı	: 2011
Türü	: Yastık
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 60 cm
Boy	: 143 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Yastık
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: iek, yıldız, küpeli, kelebek
Kullanılan Renkler	: Gri, krem, kırmızı, kahverengi, mavi

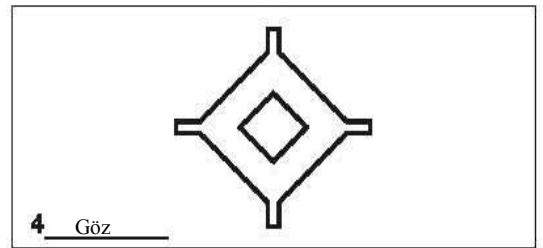
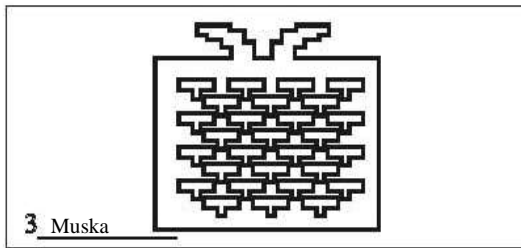
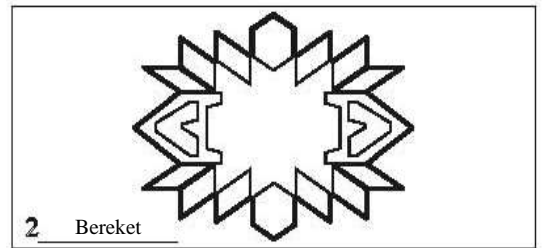
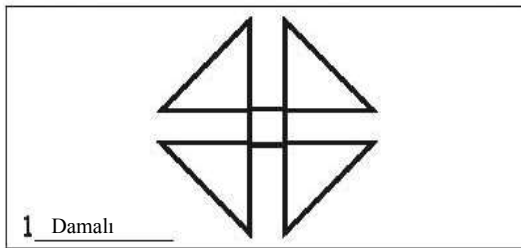
Kompozisyon zellikleri: Zemin göbek kısmına avuşlu motifinin egemen olduğu dokuma örneğinde motifin alt ve st kısmında yıldız, iek hayat ağacı vb. motiflerin yer aldığı kompozisyon ince şeritle evrenmiştir. Bordür kısmı su yolu dokumanın başlangıcında ve bitişinde kullanılmıştır.

Fotoğraf 32. Yastık Halısı Dokuması

Şekil 46. Yastık Halısı Şematik Çizimi

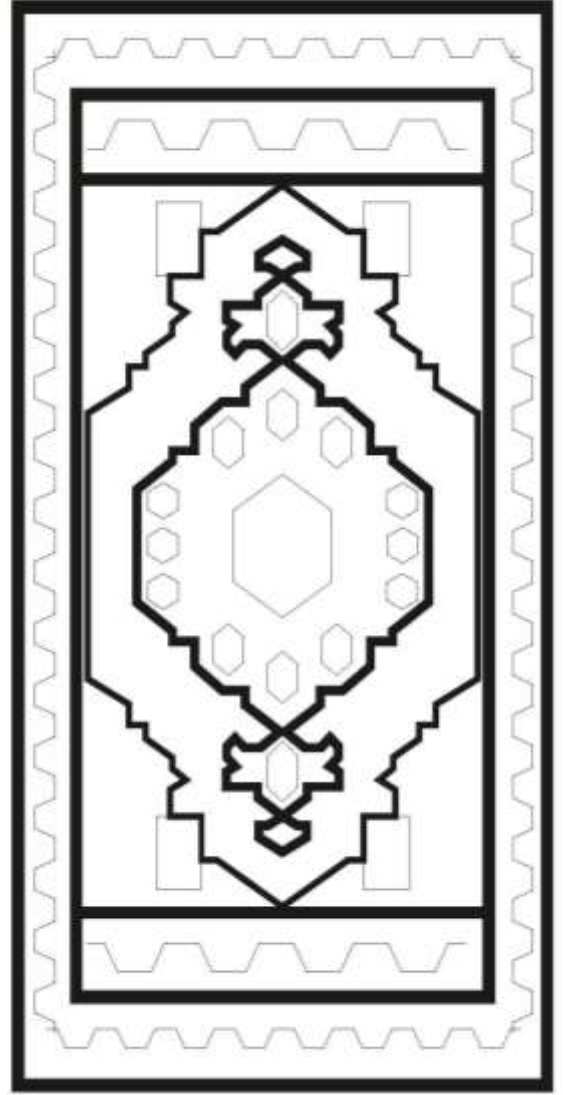

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Dudu Tekdemir'in evi
Yılı	: 2012
Türü	: Yastık
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 62 cm
Boy	: 157 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Yastık
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Damalı, bereket, muska, göz
Kullanılan Renkler	: Gri, kırmızı, mavi, kahverengi, krem

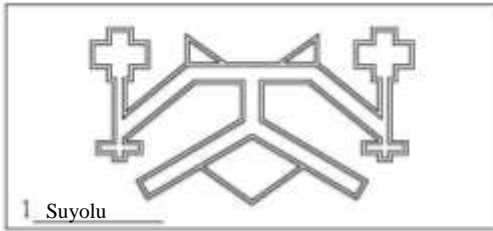
Kompozisyon zellikleri: İnce şeritlerle ayrılan bordür kısmında suyolu ve yıldızların kullanıldığı iki bordür bulunmaktadır. Sonrasında zemin kısmında alt ve üst kısımda sağ ve solda olmak üzere birer tane muska motifi yer almaktadır. Göbek kısmında ise bereket motifinin yer aldığı ve etrafının çiçek motifleri ile çevrelendiği görülmektedir.

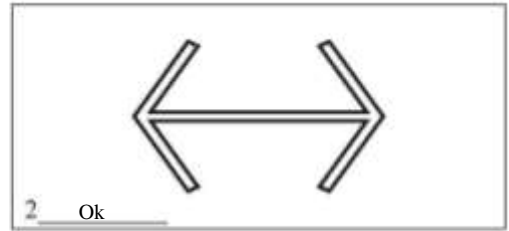
Fotoğraf 33. Yastık Halısı Dokuması

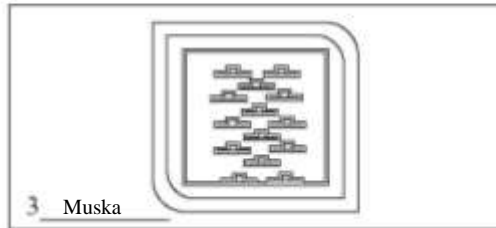
Şekil 47. Yastık Halısı Şematik Çizimi

1. Suyolu

2. Ok

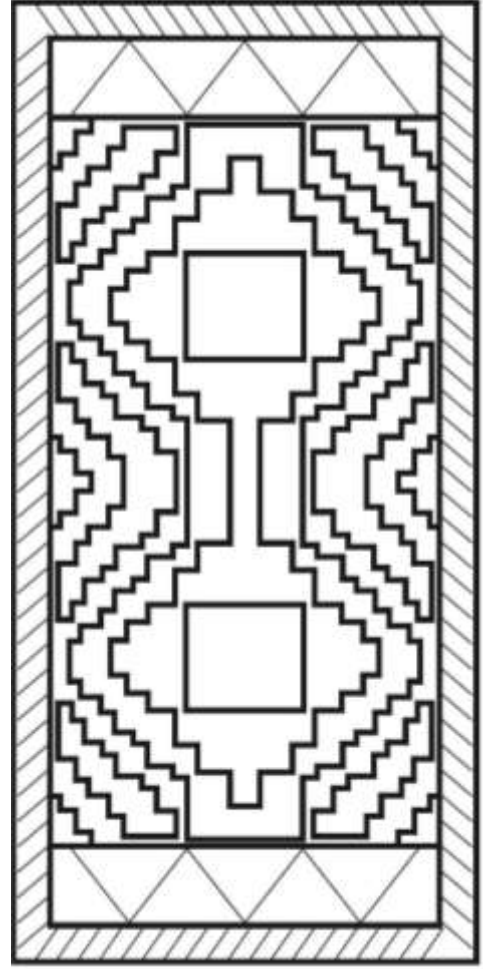
3. Muska

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Dudu Tekdemir'in evi
Yılı	: 2009
Türü	: Yastık
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 61 cm
Boy	: 125 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Yastık
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Suyolu, ok, muska
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, kırmızı, mavi, sarı

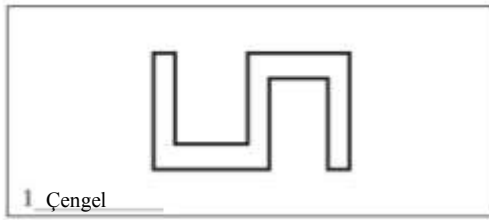
Kompozisyon zellikleri: Suyollarının şeritler oluşturduğu dokuma örneğinin zemin kısmında alt ve st kısımlarının sağ ve sol kısımlarında birer tane olmak üzere muska motifi kullanılmış ve göbeği çevreleyen ince şeritlerde yer almıştır. Gbekte ise yıldız motifi ve iek motifi dokumanın kompozisyonuna egemen olmuştur.

Fotoğraf 34. Yastık Halısı Dokuması

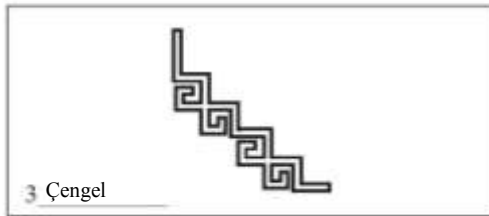
Şekil 48. Yastık Halısı Şematik Çizimi

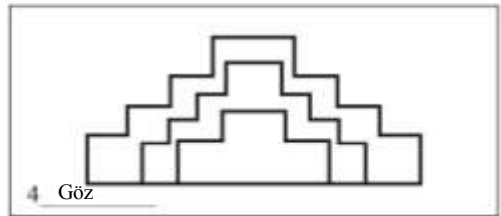
1 Çengel

2 Kelle

3 Çengel

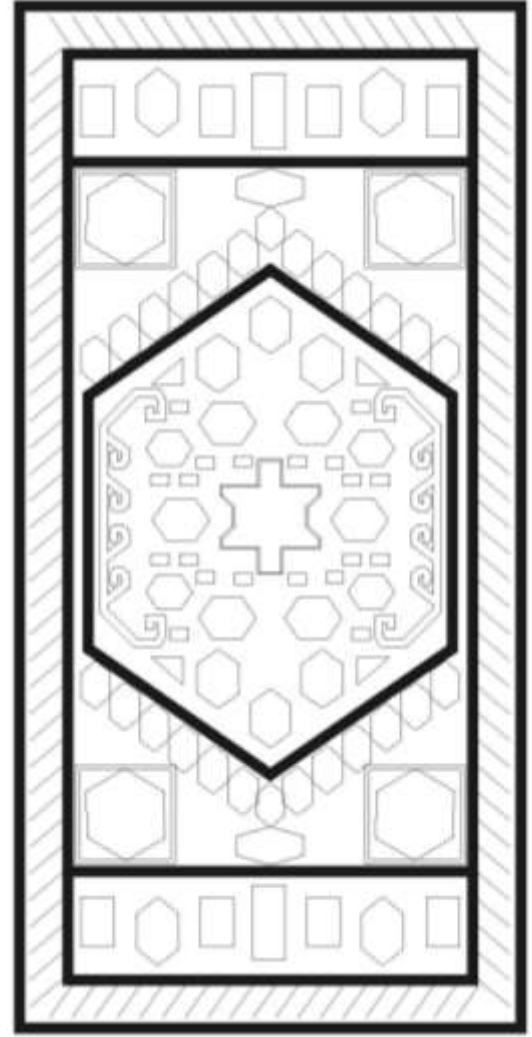
4 Göz

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Suna Dver'in evi
Yılı	: 2004
Türü	: Yastık
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 50 cm
Boy	: 146 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Yastık
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yün
Çözgüde	: Yün
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Çengel, göz, kelle
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, mavi, krem, yeşil, kahverengi

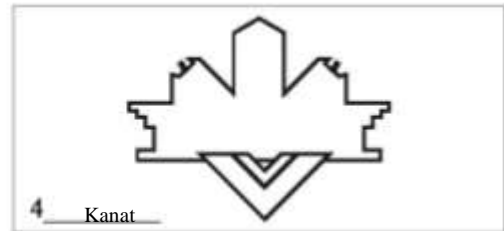
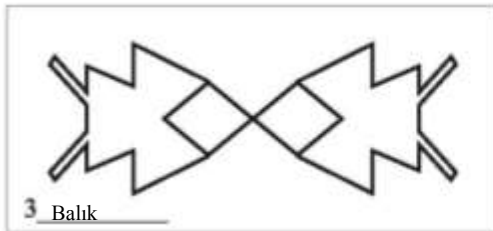
Kompozisyon Özellikleri: Boncuk motifi ile başlayan dokumanın bordür kısmı gül ayağı ve göz motifinin yer aldığı kompozisyonla devam etmiştir. Zemin kısmında engel motifinin egemen olduğu tam ve yarım toplar yer almaktadır. Tam olan topların orta kısmında ise elibelinde motifi kullanılmıştır.

Fotoğraf 35. Yastık Halısı Dokuması

Şekil 49. Yastık Halısı Şematik Çizimi

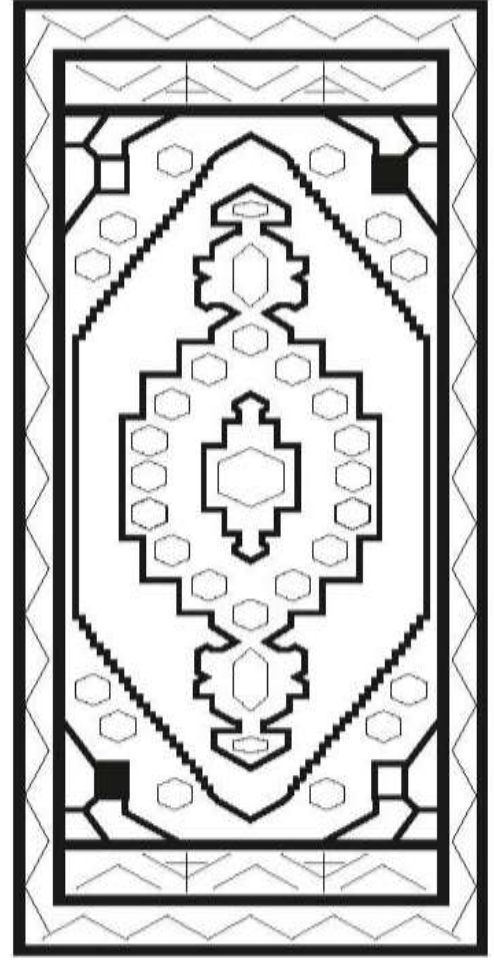

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Suna Dver'in evi
Yılı	: 2006
Türü	: Yastık
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 62 cm
Boy	: 156 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² ,de)
Yörede Verilen İsmi	: Yastık
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Çengel, göz, balık, kanat
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, mavi, krem, yeşil

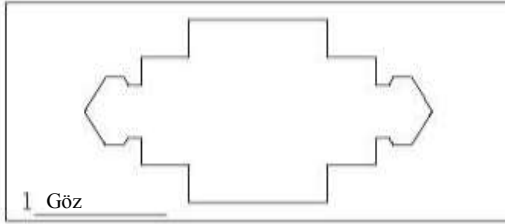
Kompozisyon zellikleri: İnce şerit halinde dokunan boncuk motifi ve gl ayağı motifi ile bordür kısmı tamamlanan yastık örneğinde zemin kısmının başlangıcında sandık motifi kullanılmış göbek kısmında ise balık motifinin çok kullanıldığı kompozisyona yer verilmiştir. Göbek kısmının tam ortasında ise bereket motifi kullanılmıştır.

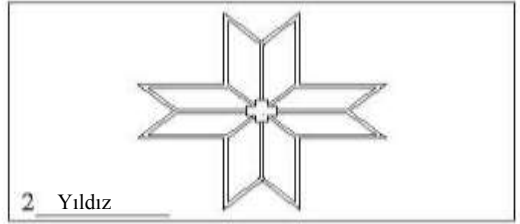
Fotoğraf 36. Yastık Halısı Dokuması

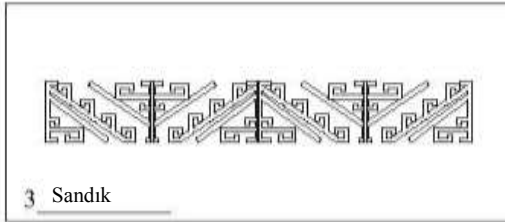
Şekil 50. Yastık Halısı Şematik Çizimi

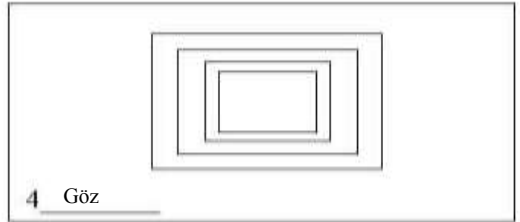
1 Göz

2 Yıldız

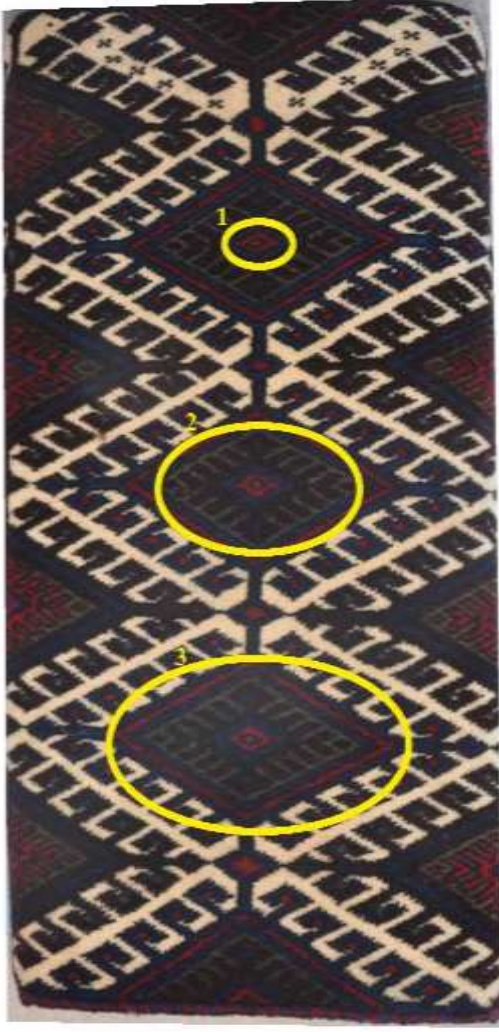
3 Sandık

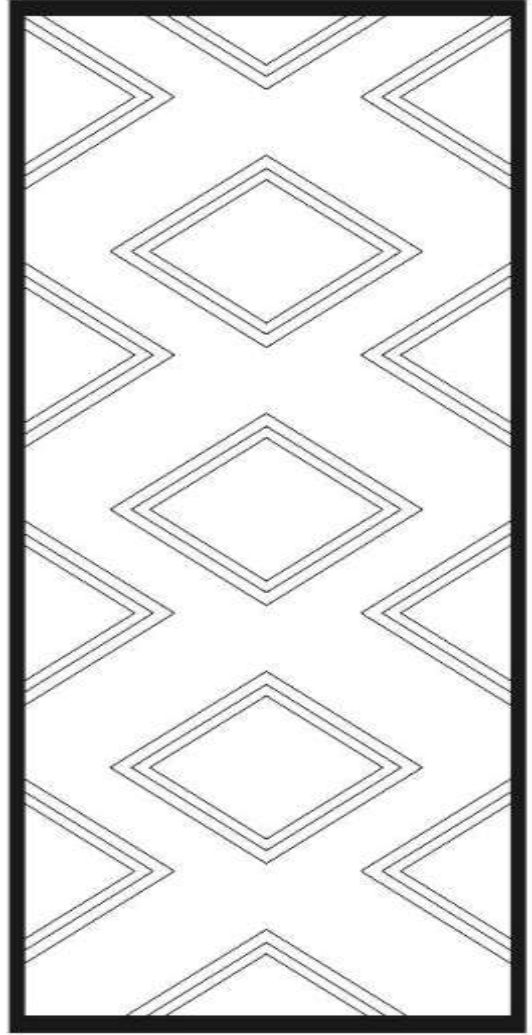
4 Göz

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, AyŖe zata'nın evi
Yılı	: 2007
Türü	: Yastık
YapılıŖ Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 58 cm
Boy	: 142 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Yastık
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: göz, yıldız, sandık
Kullanılan Renkler	: kırmızı, mavi, sarı, krem, siyah

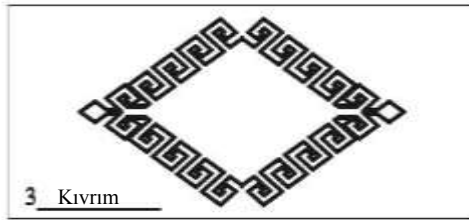
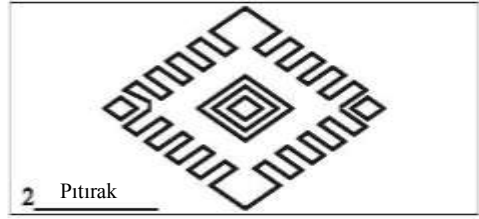
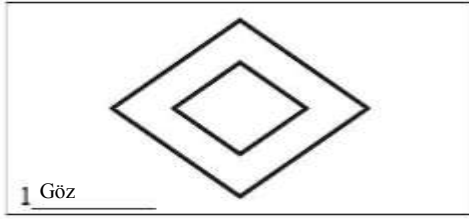
Kompozisyon zellikleri: Zeminin orta kısmında büyük bir göz motifinin yer aldığı yastık dokuma örneğinde motifin etrafı çiçek motifleri ile bezenmiŖ olup dokuma kompozisyonunda sandık, yıldız gibi motifler yer almıŖtır.

Fotoğraf 37. Yastık Halısı Dokuması

Şekil 51. Yastık Halısı Şematik Çizimi

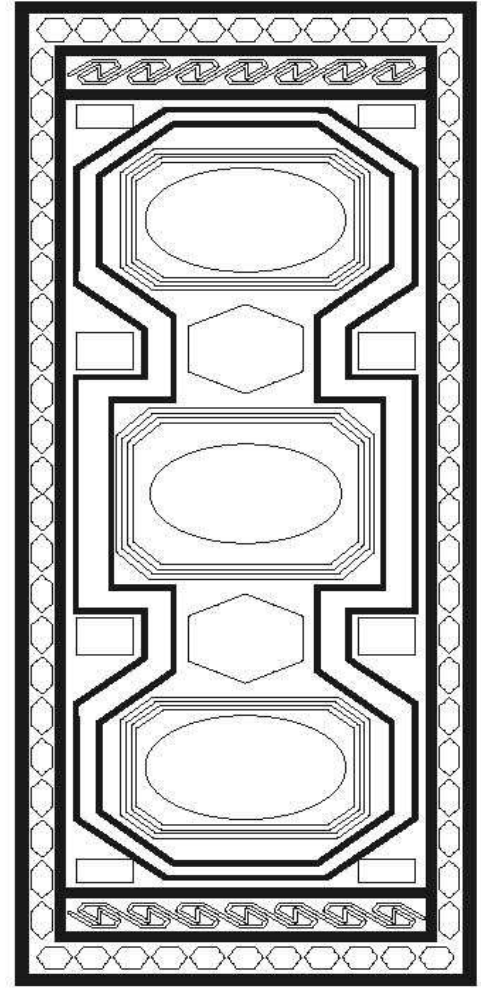

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, AyŖe zata'nın evi
Yılı	: 1998
Türü	: Yastık
YapılıŖ Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 65 cm
Boy	: 189 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Yastık
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Gz, pıtrak, kıvrım
Kullanılan Renkler	: YeŖil, mavi, krem, kırmızı, siyah

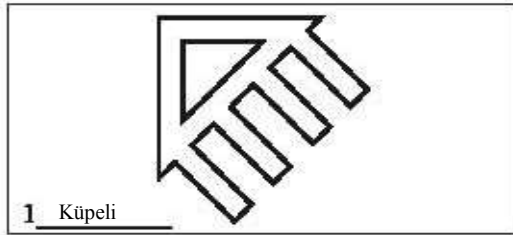
Kompozisyon zellikleri: Havlı yastık dokuma örneğinin desen kompozisyonu havlı dokumadan daha çok kilim dokuma kompozisyonuna benzemektedir. Dokumanın genel kompozisyonunda pıtrak ve kıvrım motifi ön plandadır. Gz motifinin de kullanıldığı dokuma rneği üç tam iki yarım göbekten oluŖmaktadır.

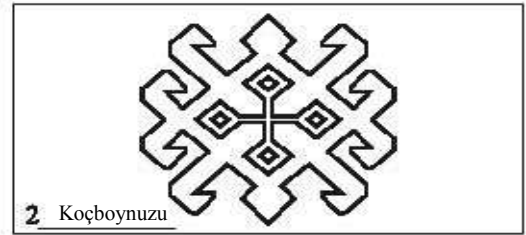
Fotoğraf 38. Yastık Halısı
Dokuması

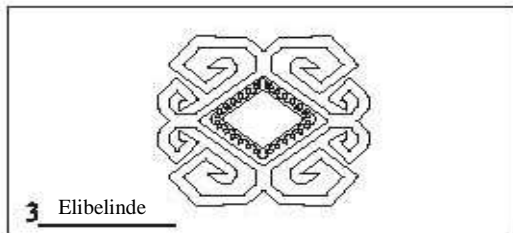
Şekil 52. Yastık Halısı Şematik
Çizimi

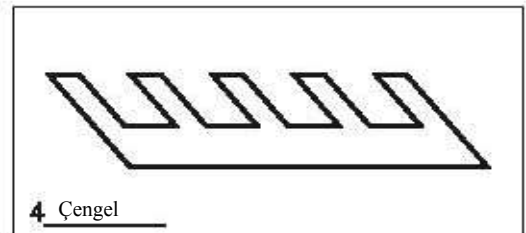
1 Küpeli

2 Koçboynuzu

3 Elibelinde

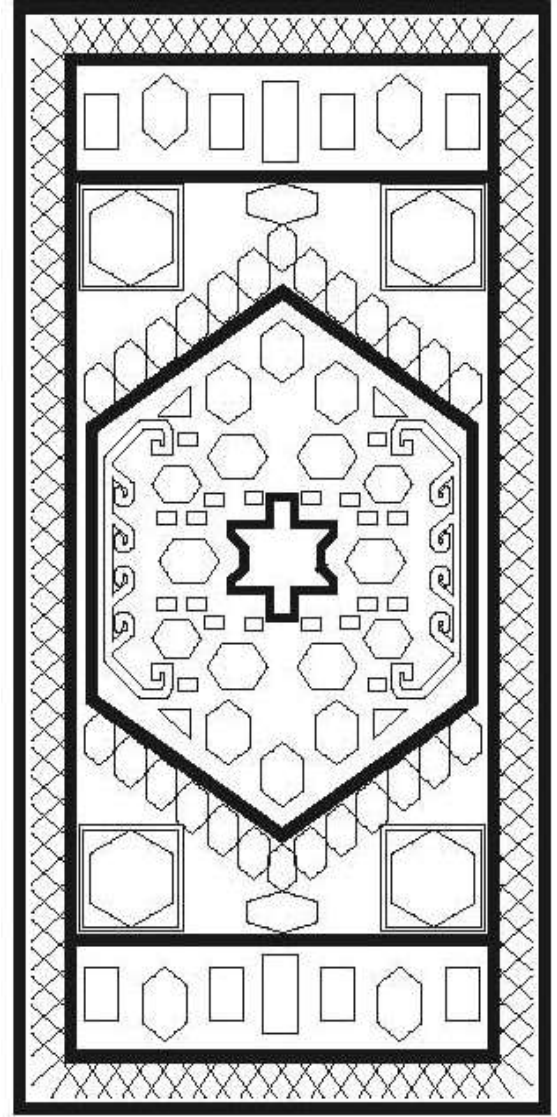
4 Çengel

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, AyŖe zata'nın evi
Yılı	: 2004
Türü	: Yastık
YapılıŖ Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	:56 cm
Boy	: 187 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Yastık
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Küpeli, koç boynuzu, elibelinde, çengel
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, sarı, mavi, krem, yeŖil

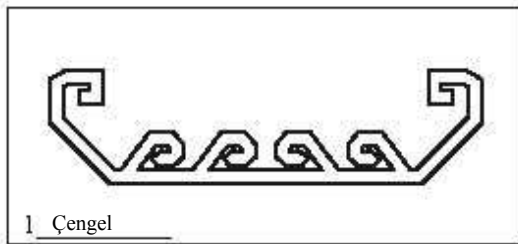
Kompozisyon zellikleri: Elibelinde ve koç boynuzu motifinin dokumanın kompozisyonuna hakim olmuŖtur. Bu motiflerin oluŖturduđu kompozisyonun etrafı zemin içinde çengel motifi ile çevrenmiŖtir. Kompozisyon içerisinde küpe motifi de yer almıŖtır.

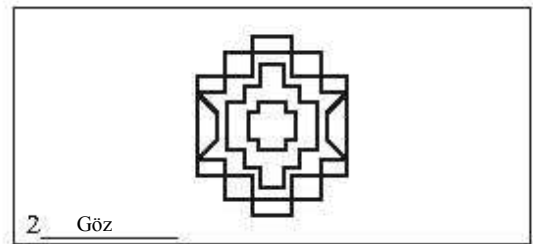
Fotoğraf 39. Yastık Halısı Dokuması

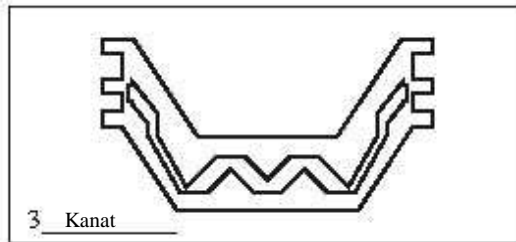
Şekil 53. Yastık Halısı Şematik Çizimi

1 Çengel

2 Göz

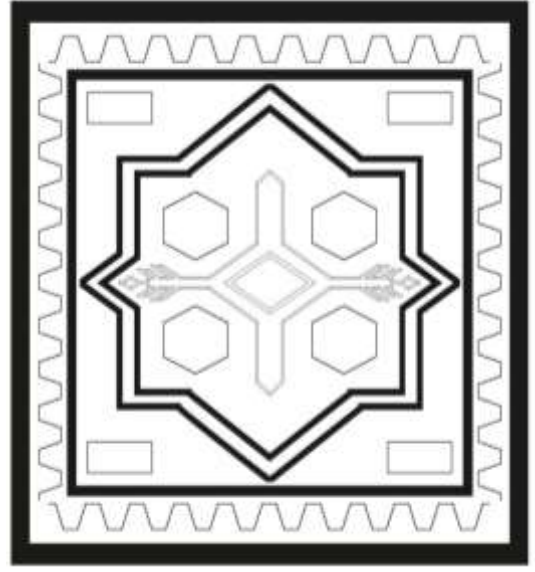
3 Kanat

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Obruk Köyü Cami
Yılı	: 1996
Türü	: Yastık
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 60 cm
Boy	: 170 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² , de)
Yörede Verilen İsmi	: Yastık
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Çengel, göz, kanat
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, mavi, krem, yeşil, siyah

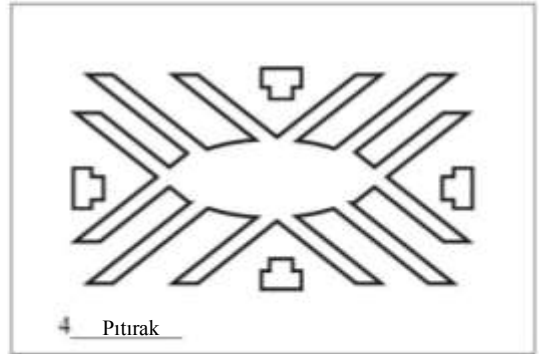
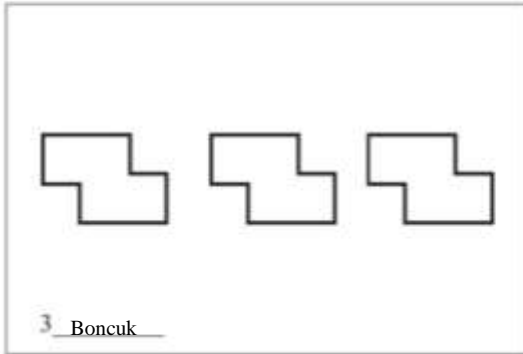
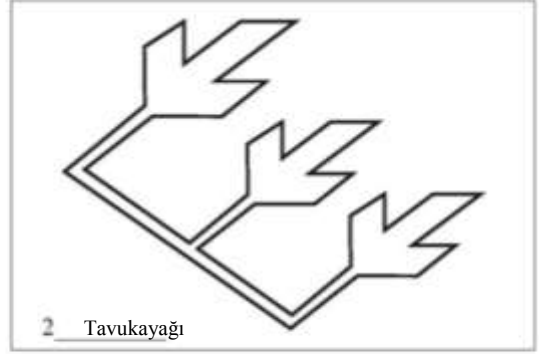
Kompozisyon zellikleri: Boncuk ve gl ayağı motiflerinin yer aldığı bordür kısımdan sonra sandık motifi yer alan dokumanın zemin bölümünde engellerin ve kanat motifinin yer aldığı kompozisyon görülür. Dokumada kullanılan motifler kompozisyona zenginlik katmıştır. Gz motifi de kompozisyonda yer almıştır.

Fotoğraf 40. Minder Halısı Dokuması

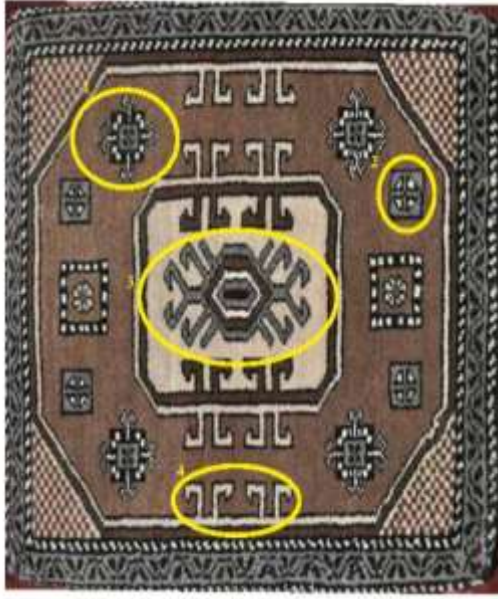

Şekil 54. Minder Halısı Şematik Çizimi

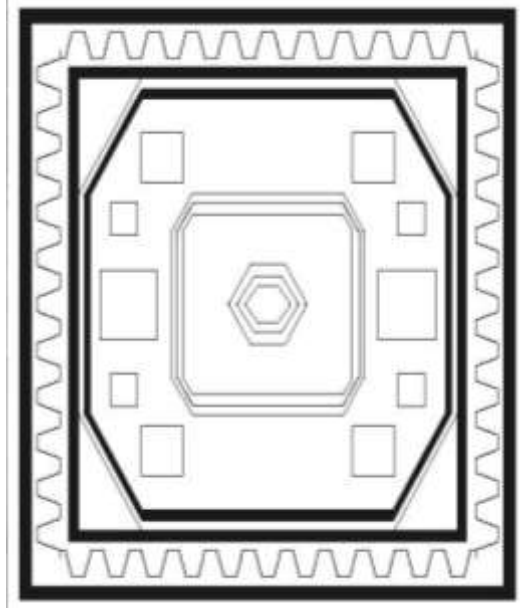

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Suna Karaca'nın evi
Yılı	: 2009
Türü	: Minder
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 70 cm
Boy	: 70 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Minder
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Elibelinde, tavuk ayağı, pıtrak
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, Gri, Kahverengi, yeşil

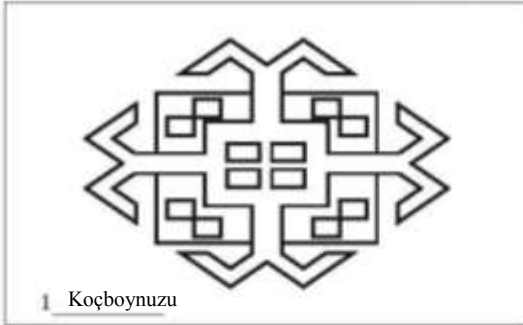
Kompozisyon zellikleri: Boncuk ile başlayan dokuma rneği su yolu ile devam etmiş tekrar boncuk motifi ile bordür kısmı tamamlanmıştır. Zemin kısmında ise Yıldız motifinin içinde elibelinde motifinin egemen olduğu kompozisyon yer almaktadır. Tavuk ayağı ve pıtrak motifi de kompozisyon içerisinde yer almaktadır.

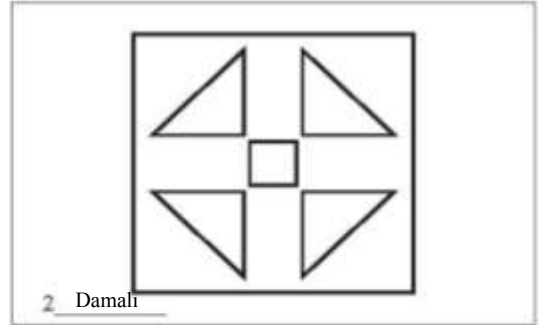
Fotoğraf 41. Minder Halısı Dokuması

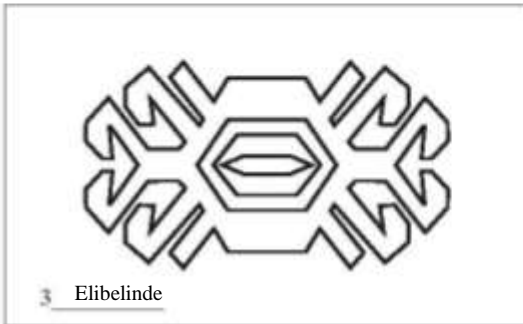
Şekil 55. Minder Halısı Şematik Çizimi

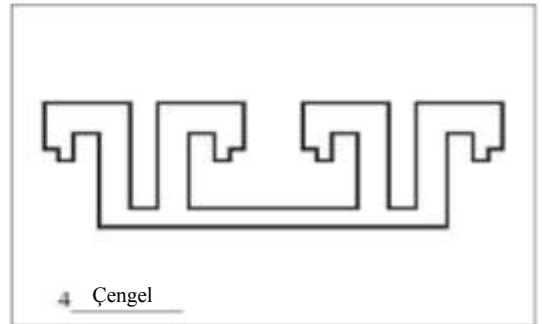
1 Koçboynuzu

2 Damalı

3 Elibelinde

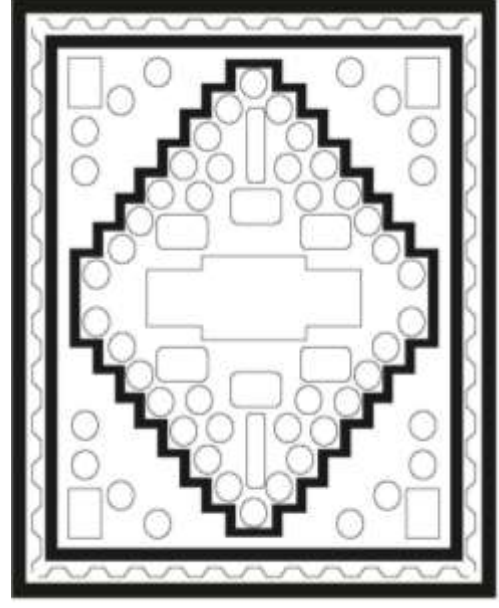
4 Çengel

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, AyŖe Cengiz'in evi
Yılı	: 2013
Türü	: Minder
YapılıŖ Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 68 cm
Boy	: 68 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Minder
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	:Koçboynuzu, Damalı, elibelinde, engel
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, Gri, Krem, Siyah

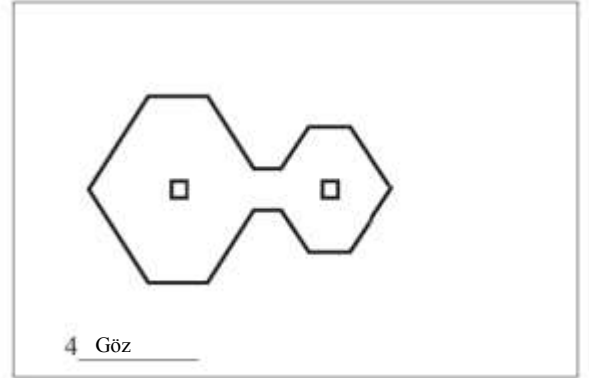
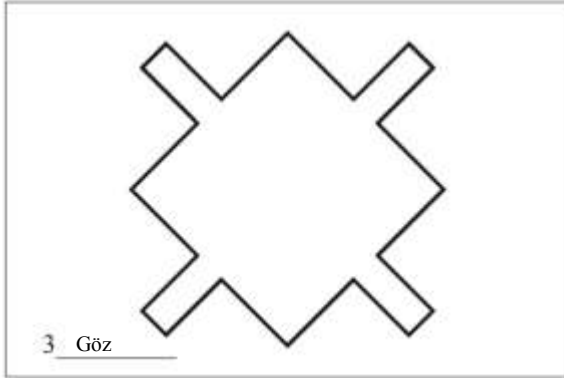
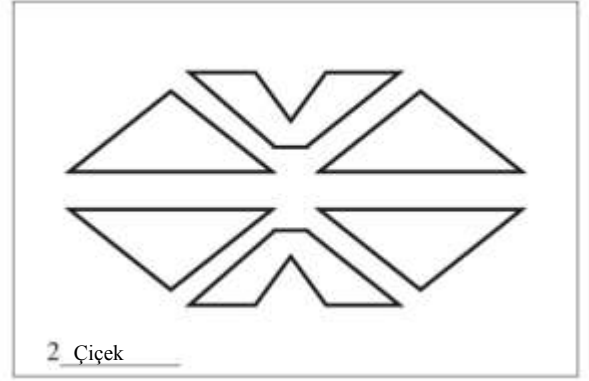
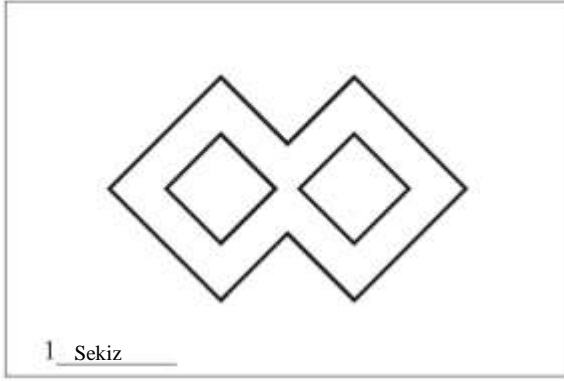
Kompozisyon zellikleri: Bordür kısmında su yolu kullanılan dokumanın etrafı ince Ŗeritlerle vrelenmiŖ olup dokumanın zemin kısmında elibelinde motifinin egemen olduğu kompozisyon yer almaktadır. Damalı ve engel gibi motifleri de kompozisyonda yer almıŖtır.

Fotoğraf 42. Minder Halısı Dokuması

Şekil 56. Minder Halısı Şematik Çizimi

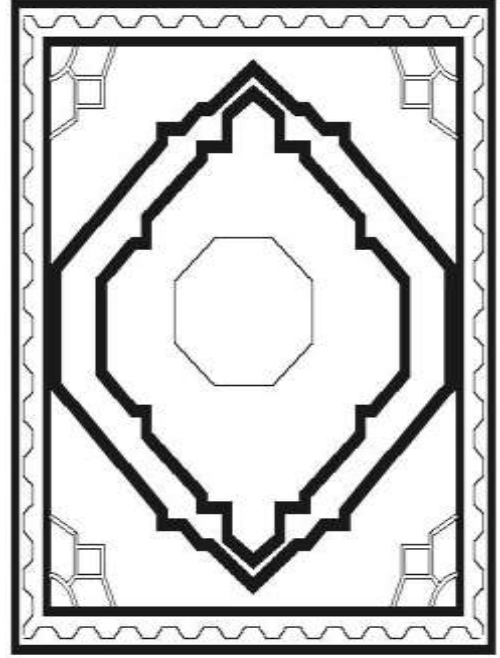

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Ayşe Cengiz'in evi
Yılı	: 2012
Türü	: Minder
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 60 cm
Boy	: 95 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² ,de)
Yörede Verilen İsmi	: Minder
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yün
Çözgüde	: Yün
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Göz, Çavuşlu, göz, çiçek
Kullanılan Renkler	: Mavi, Krem, Kırmızı, siyah

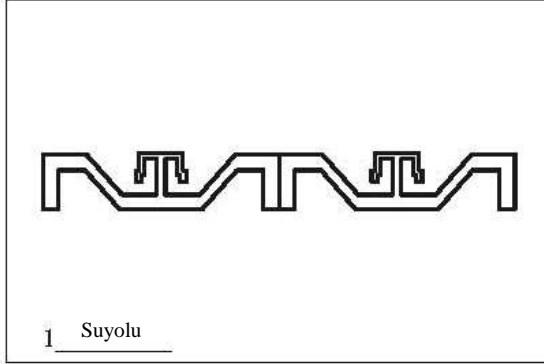
Kompozisyon Özellikleri: Zemin göbek kısmında çavuşlu motifinin yer aldığı ve göbek kısmının büyüklü küçüklü çiçek motiflerinin yer aldığı kompozisyon bulunmaktadır. Zemin kısmında köşelerde hayat ağacı kullanılmış ve kompozisyon içerisinde göz motifine de yer verilmiştir.

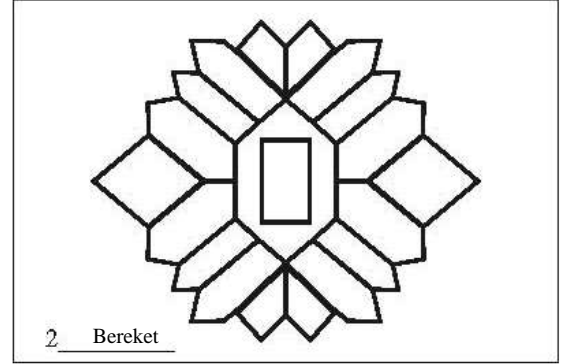
Fotoğraf 43. Minder Halısı Dokuması

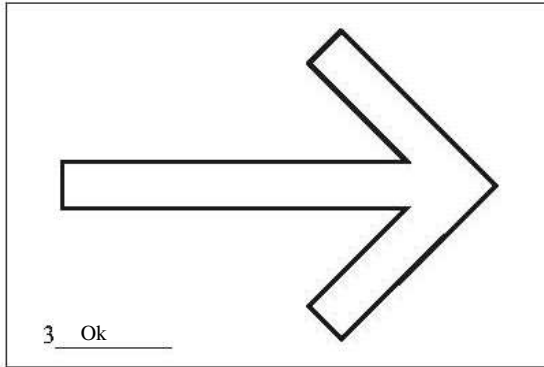
Şekil 57. Minder Halısı Şematik Çizimi

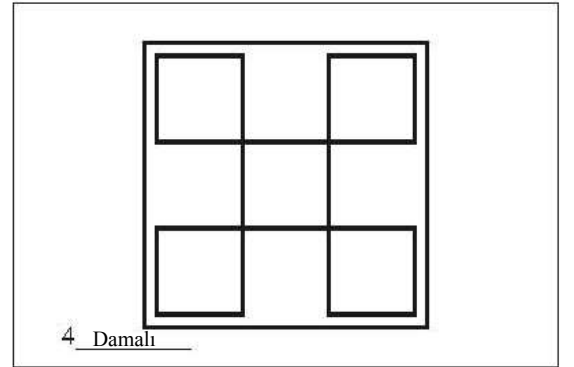
1 Suyolu

2 Bereket

3 Ok

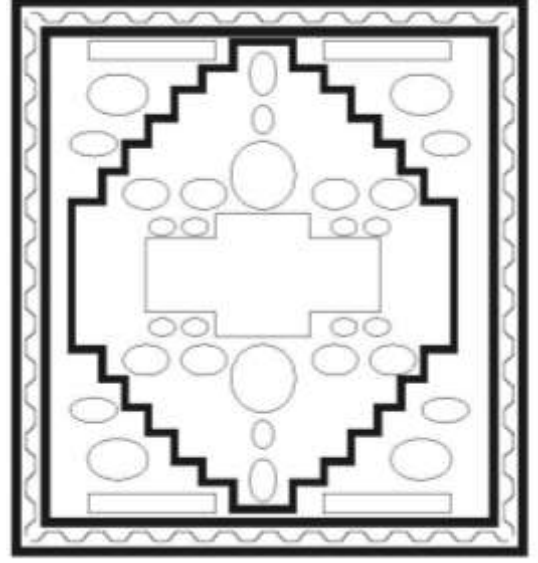
4 Damalı

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Suna Dver'in evi
Yılı	: 2008
Türü	: Minder
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 62 cm
Boy	: 83 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Minder
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Su yolu, damalı, ok, bereket
Kullanılan Renkler	: Mavi, krem, açık ve koyu kahverengi

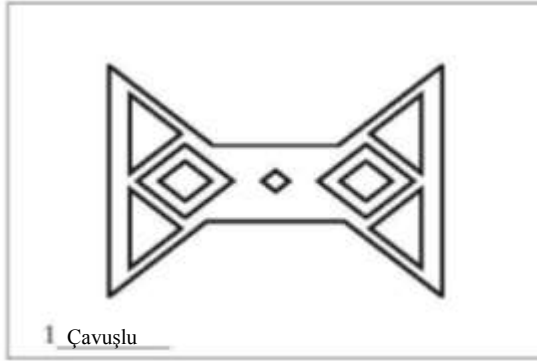
Kompozisyon zellikleri: Boncuk motifi ile başlayan dokuma örneğinde su yolu ve tekrar boncuk kullanılan dokumanın zemininde ise köşelerde dama motifi ve bereket motifi yer almaktadır. Dokumanın kompozisyonunda ok vb. motiflerde kullanılmıştır.

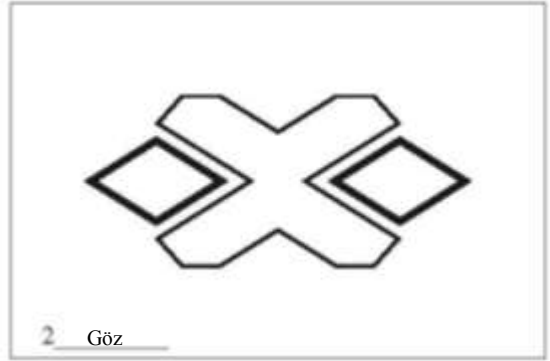
Fotoğraf 44. Minder Halısı Dokuması

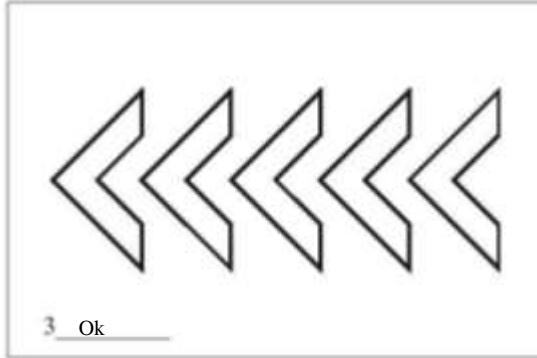
Şekil 58. Minder Halısı Şematik Çizimi

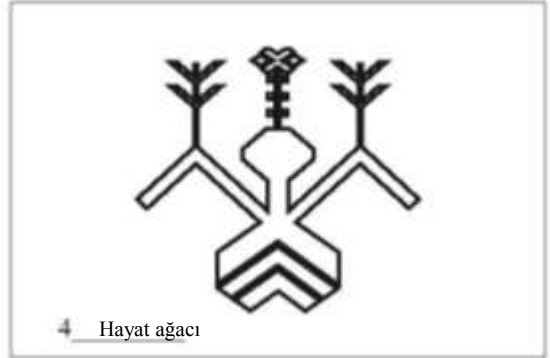
1 Çavuşlu

2 Göz

3 Ok

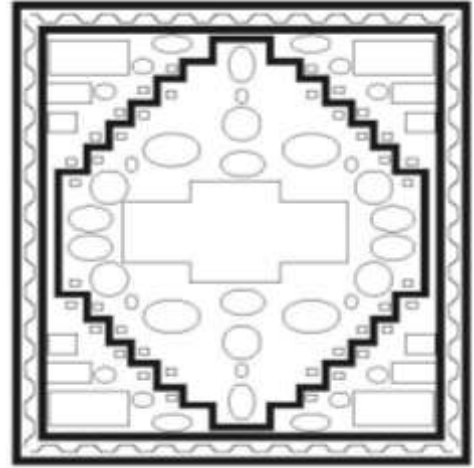
4 Hayat ağacı

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Suna Dver'in evi
Yılı	: 2009
Türü	: Minder
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 58 cm
Boy	: 74 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Minder
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Çavuşlu, çiçek, hayat ağacı, ok
Kullanılan Renkler	: Açıık ve koyu kahverengi, mavi, kırmızı,

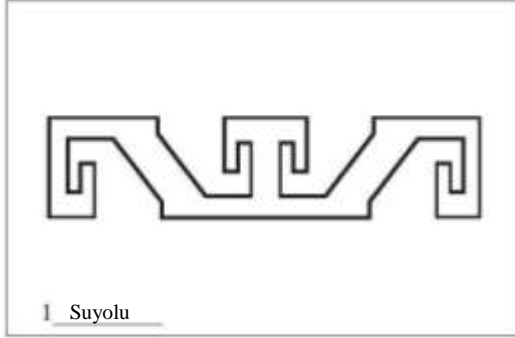
Kompozisyon zellikleri: Zemininde çavuşlu motifinin egemen olduğu dokuma da hayat ağacı, ok, çiçek ve kanat motifinin yer aldığı kompozisyon bulunmaktadır. Bordür kısmı ise ince şeritler arasında su yolu kullanılmıştır.

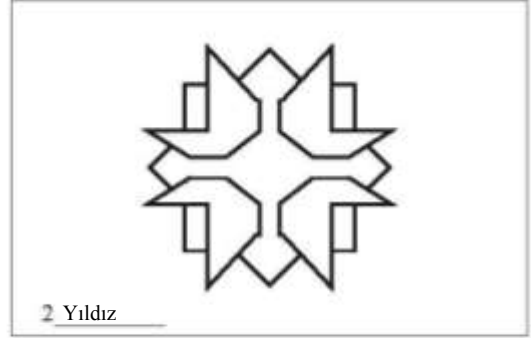
Fotoğraf 45. Minder Halısı Dokuması

Şekil 59. Minder Halısı Şematik Çizimi

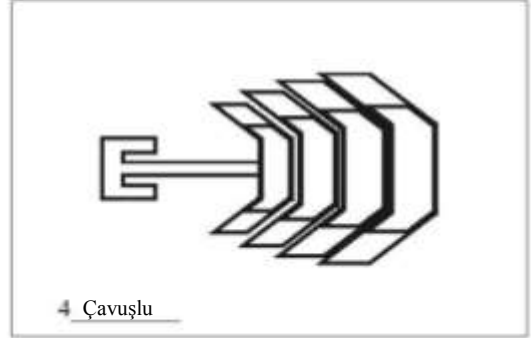
1 Suyolu

2 Yıldız

3 Geyik

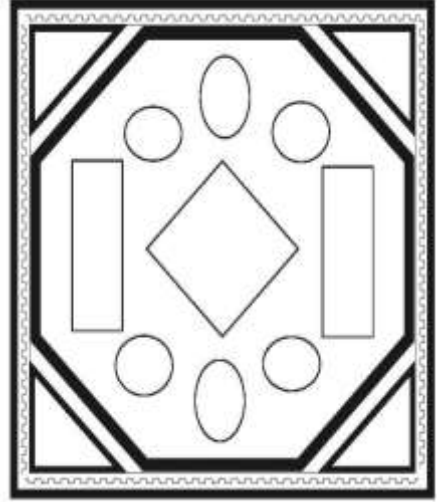
4 Çavuşlu

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Narin Karaca'nın evi
Yılı	: 2013
Türü	: Minder
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 62 cm
Boy	: 62 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Minder
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: avuşlu, yıldız, suyolu, geyik
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, krem, mavi, yeşil

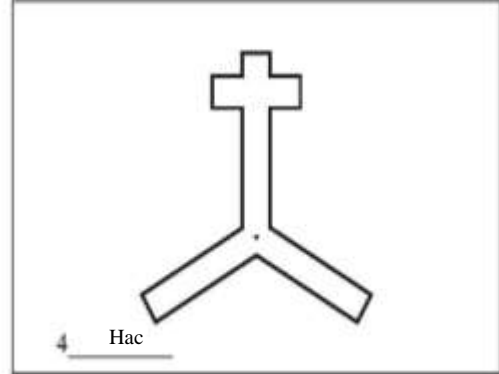
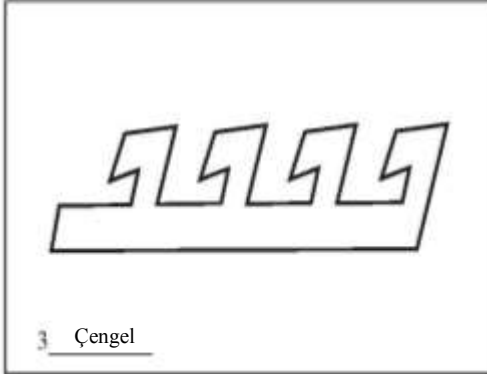
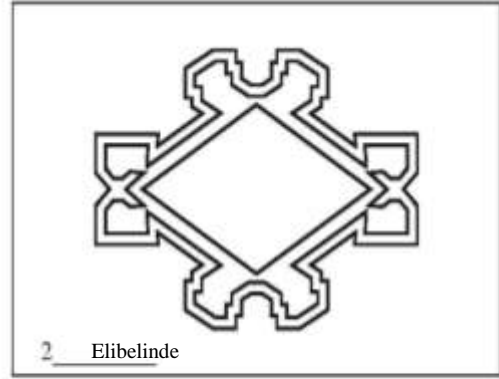
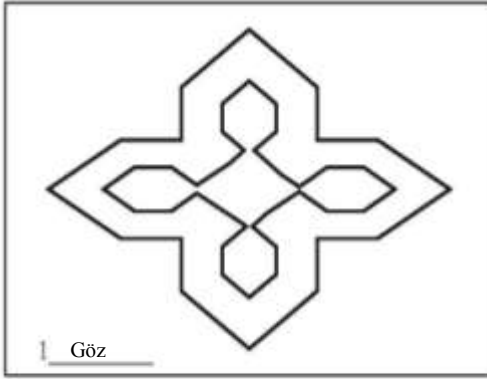
Kompozisyon zellikleri: Etrafı şeritlerle çevrili olan dokumanın bordür kompozisyonunda suyolu kullanılmış, zemin kısmında ise yıldız, geyik ve avuşlu motifinin yer aldığı kompozisyon kullanılmıştır.

Fotoğraf 46. Minder Halısı Dokuması

Şekil 60. Minder Halısı Şematik Çizimi

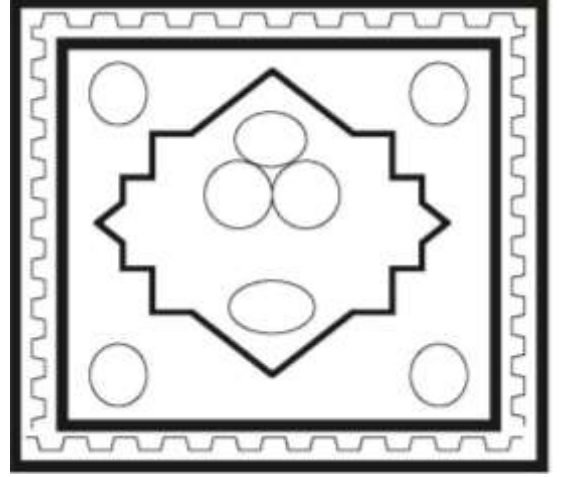

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Dudu Tekdemir'in evi
Yılı	: 2010
Türü	: Minder
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 50 cm
Boy	: 50 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Minder
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Elibelinde, göz, engel, hac
Kullanılan Renkler	: Mavi, kırmızı, sarı, krem

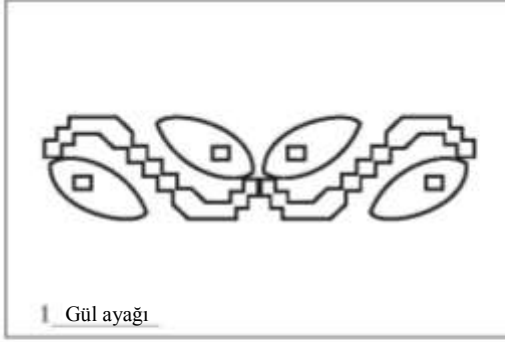
Kompozisyon zellikleri: Zemin kısmında yer alan eli belinde motifinin etrafı içinde yıldız motifi kullanılmış olan zemin kısmının etrafında engel motifi yer almıştır. Hac motifinin de yer aldığı dokumanın kompozisyonunda bordürde boncuk ve gl ayak motifi kullanılmıştır.

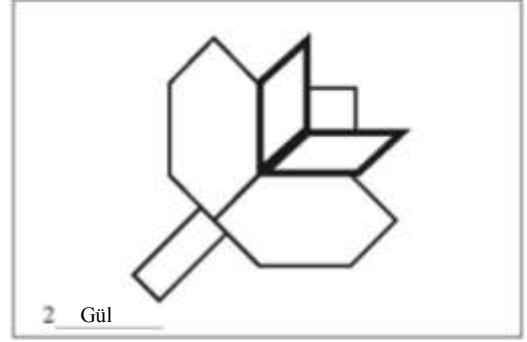
Fotoğraf 47. Minder Halısı Dokuması

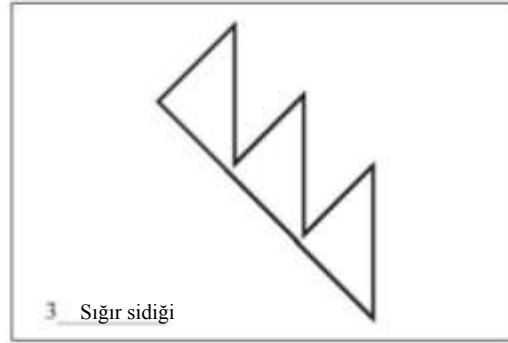
Şekil 61. Minder Halısı Şematik Çizimi

1. Gül ayağı

2. Gül

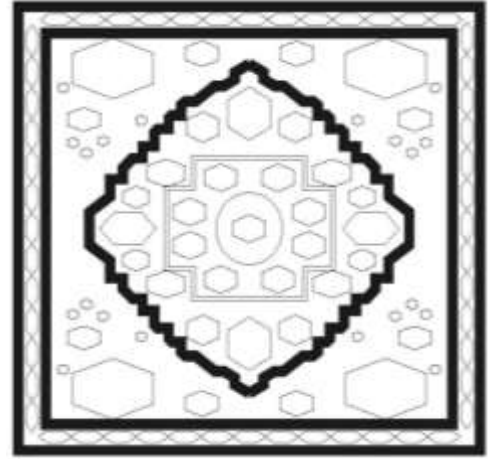
3. Sığır sidiği

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Dudu Tekdemir'in evi
Yılı	: 2008
Türü	: Minder
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 35 cm
Boy	: 35 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Minder
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Göl, su yolu, gl ayağı
Kullanılan Renkler	: Mavi, kahverengi, kırmızı, krem

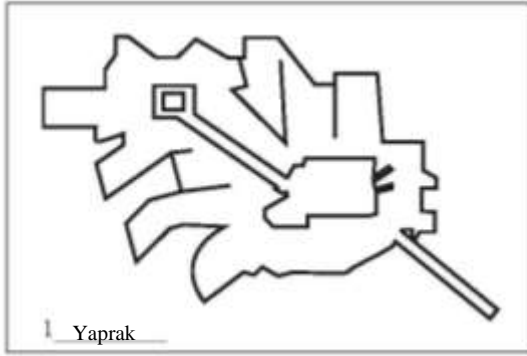
Kompozisyon zellikleri: Zemin kısmında gl motifinin egemen olduğu dokuma da gllerin etrafı ince şeritlerle vrelenmiş olup şeridin dört bir köşesinde yine gl motifi kullanılmıştır. Dokumanın etrafını vreleyen kısımda ise gl ayağı kullanılmıştır.

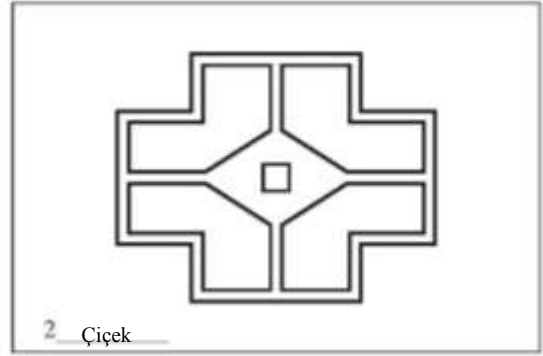
Fotoğraf 48. Minder Halısı Dokuması

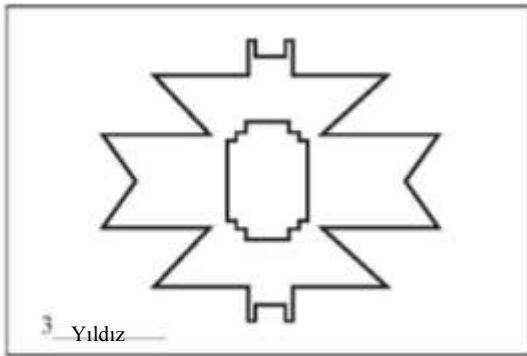
Şekil 62. Minder Halısı Şematik Çizimi

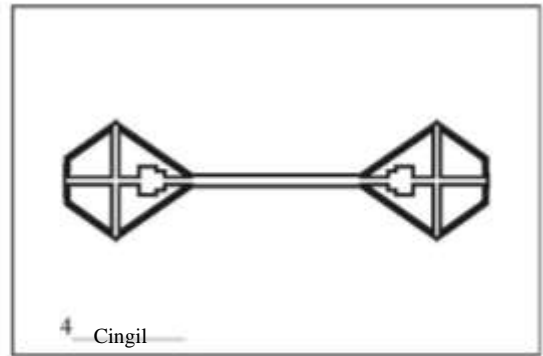
1 Yaprak

2 Çiçek

3 Yıldız

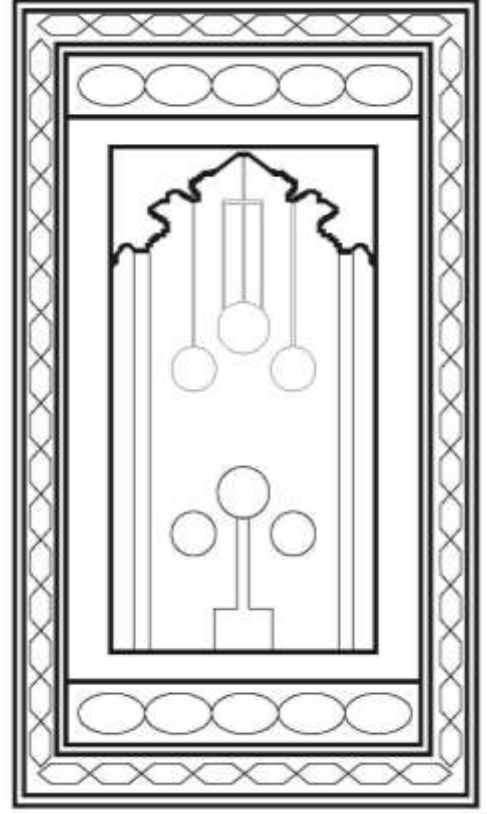
4 Cingil

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Döndü Tekdemir'in evi
Yılı	: 2007
Türü	: Minder
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 40 cm
Boy	: 40 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Minder
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Yaprak, yıldız, cingil, çiçek
Kullanılan Renkler	: Kahverengi, mavi, kırmızı, krem

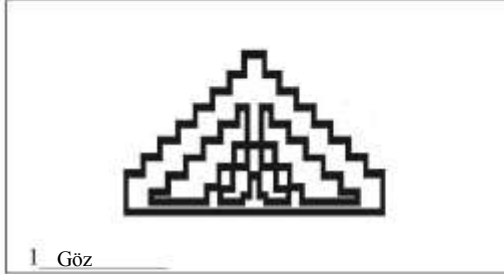
Kompozisyon zellikleri: İnce şeritlerle başlayan dokuma örneğinde ince bordür kısmı bulunmakta zeminde ise çiçek motifi bulunmaktadır. Zemin kısmında ise göbek kısmının içi cingil, göz ve yıldız motifi ile bezenerek zengin bir kompozisyon ortaya konulmuştur.

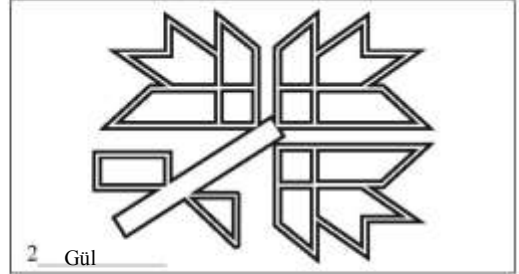
Fotoğraf 49. Seccade Halısı Dokuması

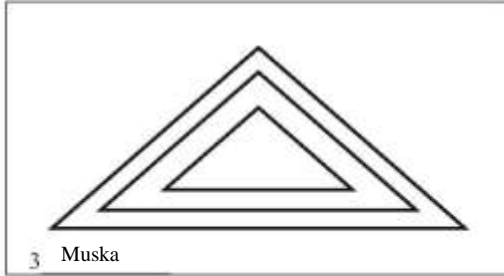
Şekil 63. Seccade Halısı Şematik Çizimi

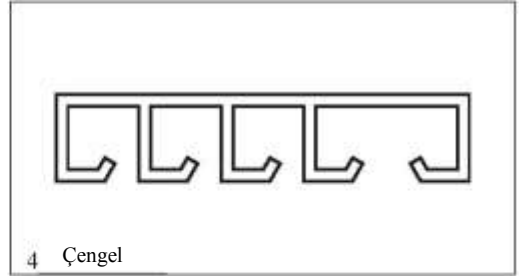
1. Göz

2. Gül

3. Muska

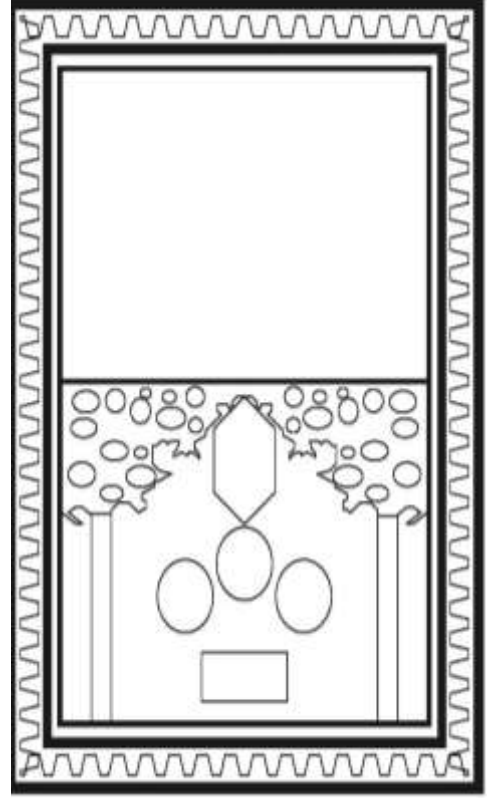
4. Çengel

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Obruk Köyü Camii
Yılı	: 1993
Türü	: Seccade
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 78 cm
Boy	: 152 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² , de)
Yörede Verilen İsmi	: Namazlağ
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Gz, , gl, muska, engel
Kullanılan Renkler	: mavi, kırmızı, sarı, krem, kahverengi

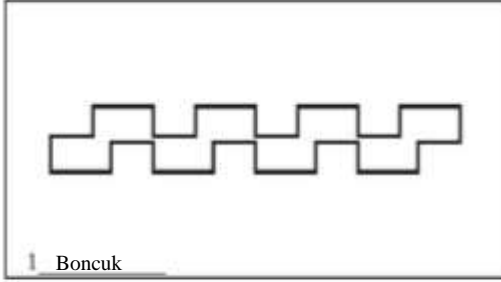
Kompozisyon zellikleri: Bordür kısmında yıldız motifi kullanılan seccade dokuma örneğinin alınlık ve ayaklık kısmında gl motifi kullanılmıştır. Zemin kısmında kandil motifinin egemen olduğu kompozisyon yer almaktadır. Gz ve muska gibi motiflerde kompozisyonda yer almaktadır.

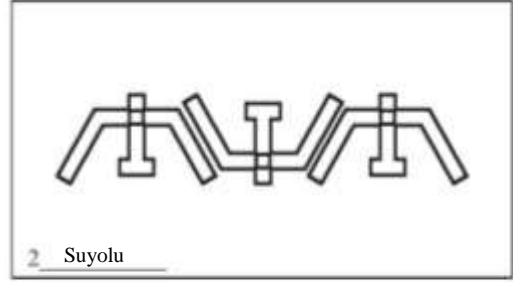
Fotoğraf 50. Seccade Halısı Dokuması

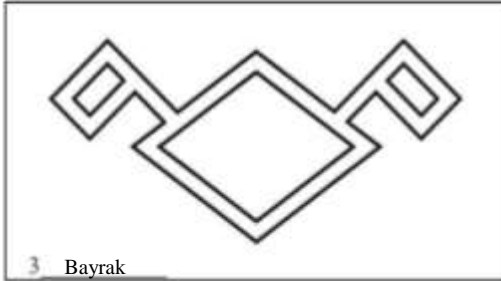
Şekil 64. Seccade Halısı Şematik Çizimi

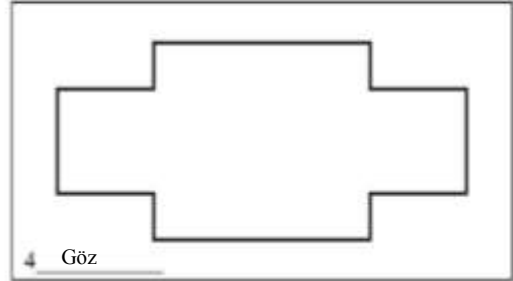
1 Boncuk

2 Suyolu

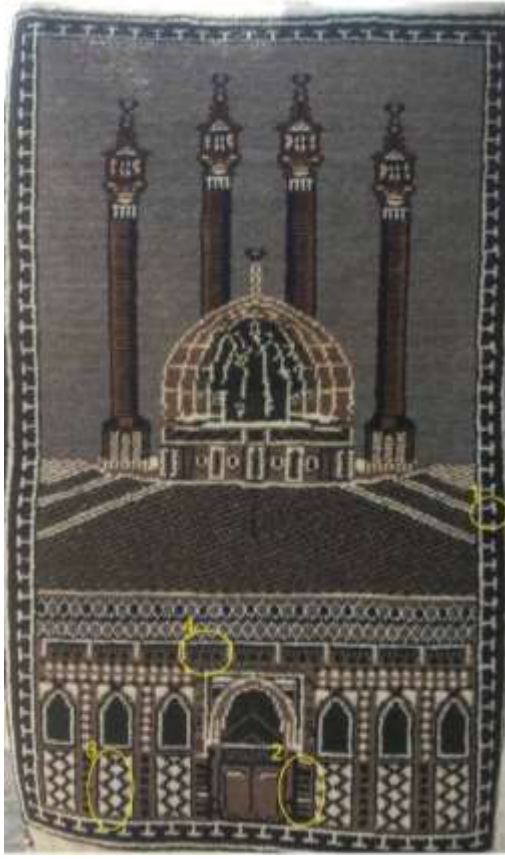
3 Bayrak

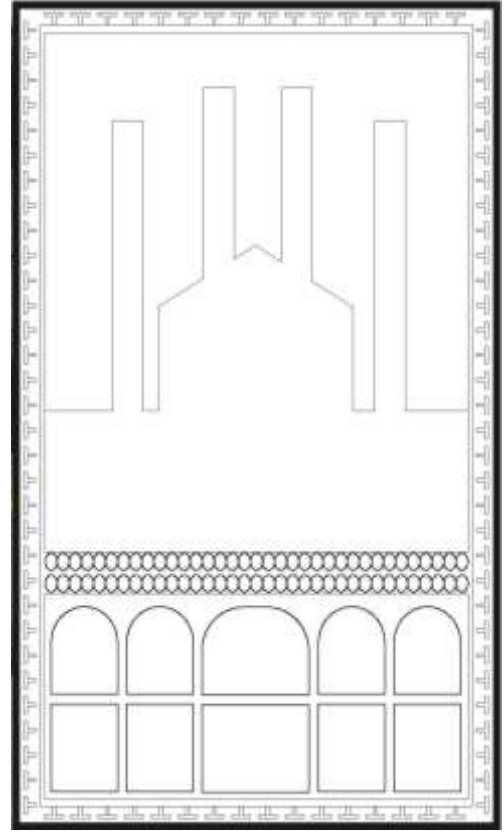
4 Göz

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Suna Karaca'nın evi
Yılı	: 2011
Türü	: Seccade
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 69cm
Boy	: 113 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² ,de)
Yörede Verilen İsmi	: Namazlağ
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yün
Çözgüde	: Yün
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Su yolu, bayrak, göz
Kullanılan Renkler	: Gri, kahverengi, krem ,siyah

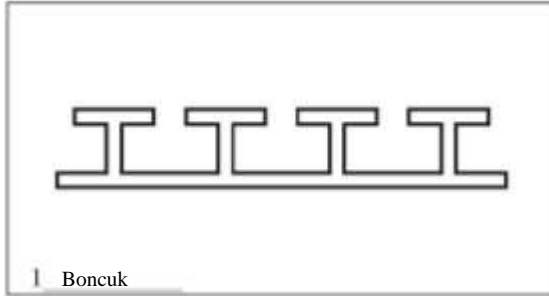
Kompozisyon Özellikleri: İnce şeritlerin çevrelediği dokumanın bordür kısmında su yolu kullanılmış, dokumanın zemin kısmı iki farklı bölümden ve iki farklı kompozisyondan oluşmaktadır. Birinci üst kısımda Kabe minareleriyle birlikte kompozisyonu oluştururken ikinci alt kısımda ise iki kalın sütun arasında kandilden oluşan kompozisyon yer almaktadır.

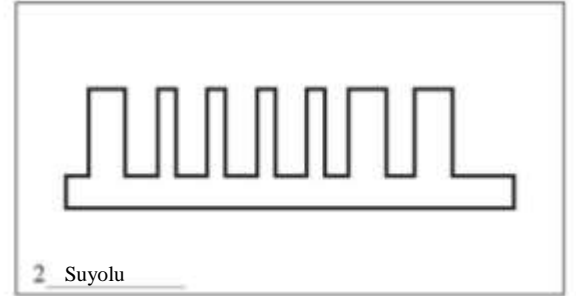
Fotoğraf 51. Seccade Halısı Dokuması

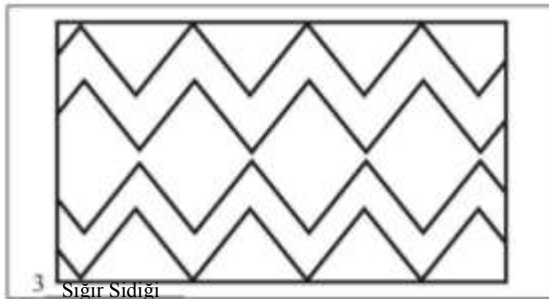
Şekil 65. Seccade Halısı Şematik Çizimi

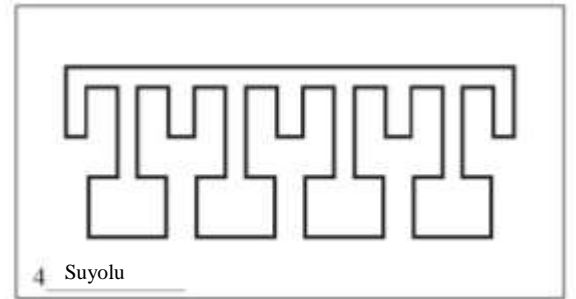
1 Boncuk

2 Suyolu

3 Sığır Sidiği

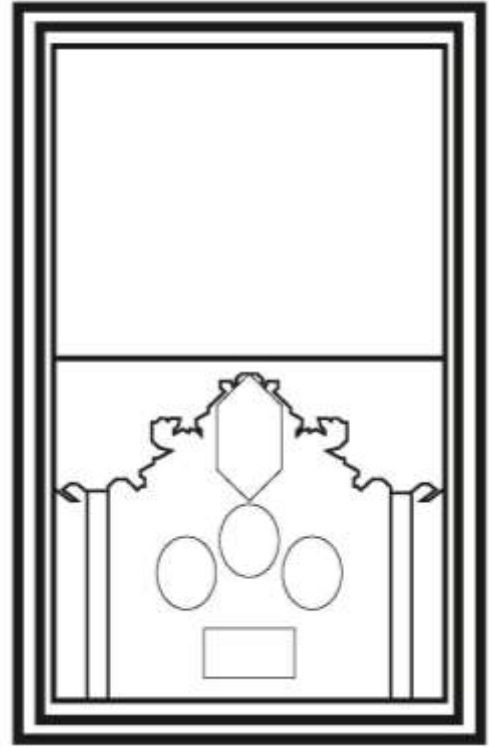
4 Suyolu

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Narin Karaca'nın evi
Yılı	: 2012
Türü	: Seccade
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 67 cm
Boy	: 109 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Namazlağ
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Su yolu
Kullanılan Renkler	: Gri, kahverengi, krem, yeşil

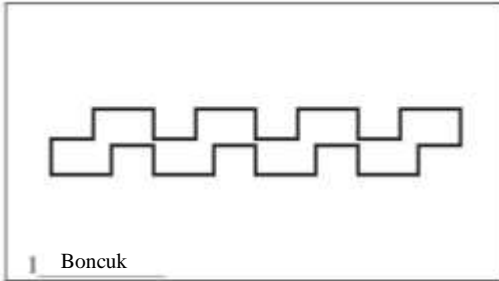
Kompozisyon zellikleri: İnce şeritlerin çevrelediği dokuma örneğinde suyolu kullanılmış sonrasında yine suyolu motifi ile bölümlere ayrılmıştır. Bölümlerden büyük olan kısımda minareleri olan cami kompozisyonu alt bölümde ise caminin i bölümleri kompozisyonda yer almıştır.

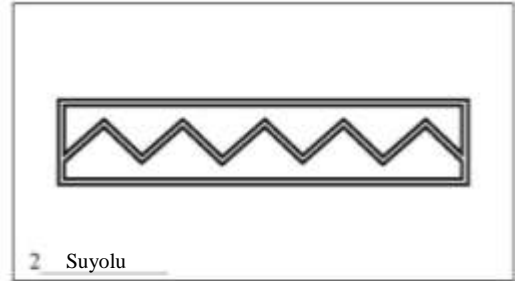
Fotoğraf 52. Seccade Halısı Dokuması

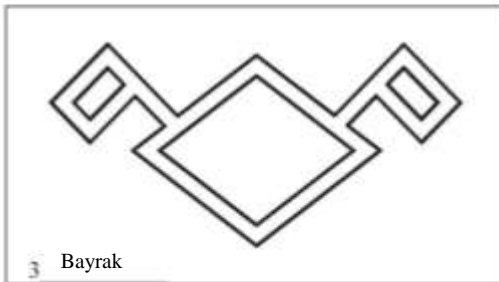
Şekil 66. Seccade Halısı Şematik Çizimi

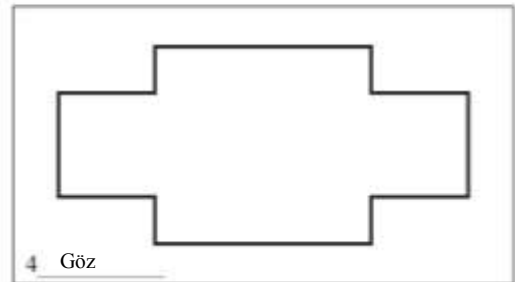
1 Boncuk

2 Suyolu

3 Bayrak

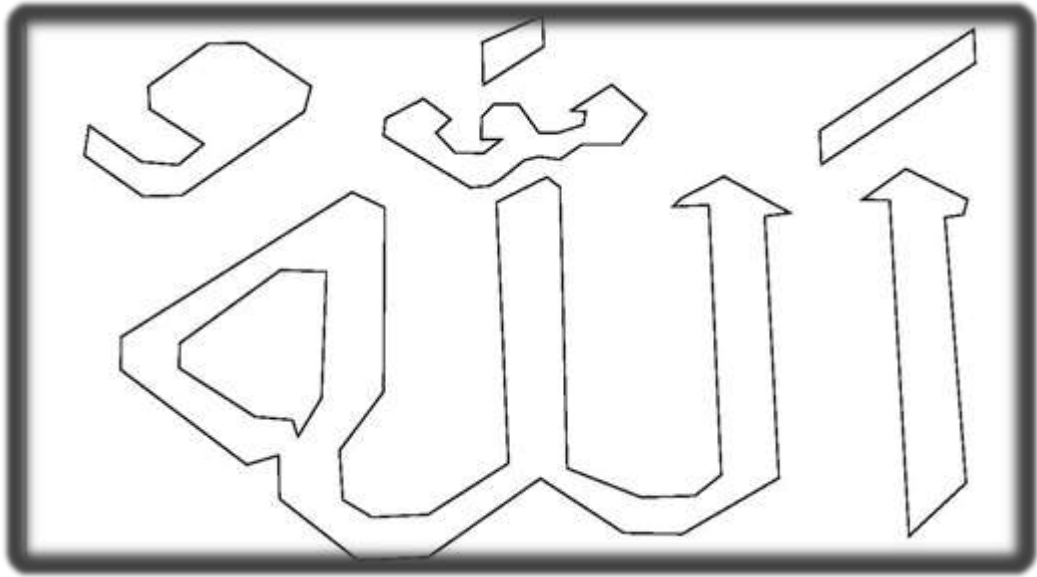
4 Göz

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Suna Karaca'nın evi
Yılı	: 2011
Türü	: Seccade
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 64 cm
Boy	: 104 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² ,de)
Yörede Verilen İsmi	: Namazlağ
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Su yolu, bayrak, göz
Kullanılan Renkler	: Gri, kahverengi, krem ,siyah

Kompozisyon zellikleri: İnce şeritlerin çevrelediği dokumanın bordür kısmında su yolu kullanılmış, dokumanın zemin kısmı iki farklı bölümden ve iki farklı kompozisyondan oluşmaktadır. Birinci st kısımda Kabe minareleriyle birlikte kompozisyonu oluştururken ikinci alt kısımda ise iki kalın sütün arasında kandilden oluşan kompozisyon yer almaktadır.

Fotoğraf 53. Pano Halısı Dokuması

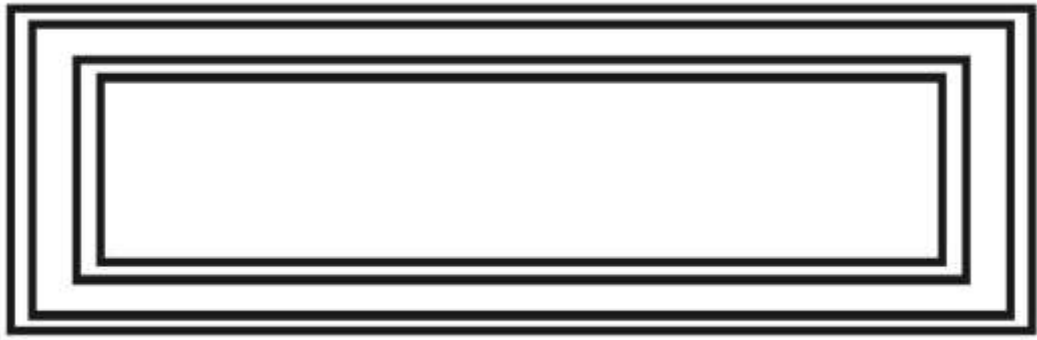
Şekil 67. Pano Halısı Şematik Çizimi

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Dudu Tekdemir'in evi
Yılı	: 2013
Türü	: Pano
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 15 cm
Boy	: 25 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Duvar ss dokuması
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Yazı
Kullanılan Renkler	: Gri, krem , siyah

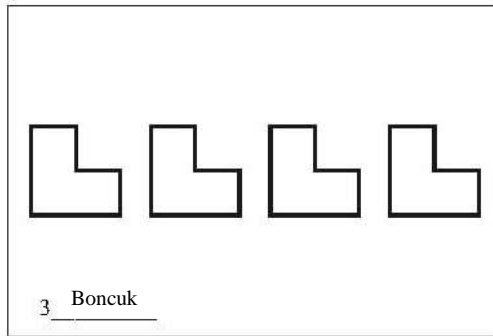
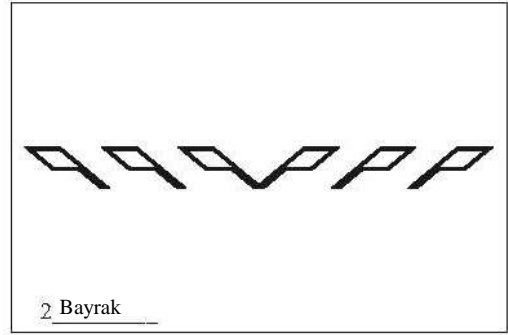
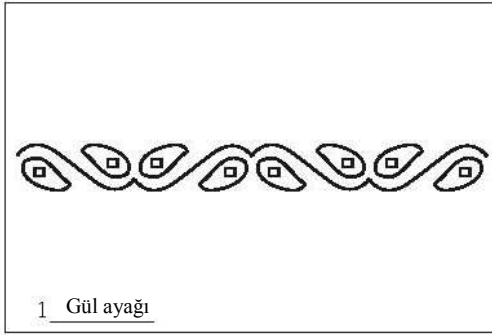
Kompozisyon zellikleri: İnce beyaz şeritle çevrelenen dokumanın gri zemininde Arapça kelime yer almaktadır.

Fotoğraf 54. Pano Halısı Dokuması

Şekil 68. Pano Halısı Şematik Çizimi

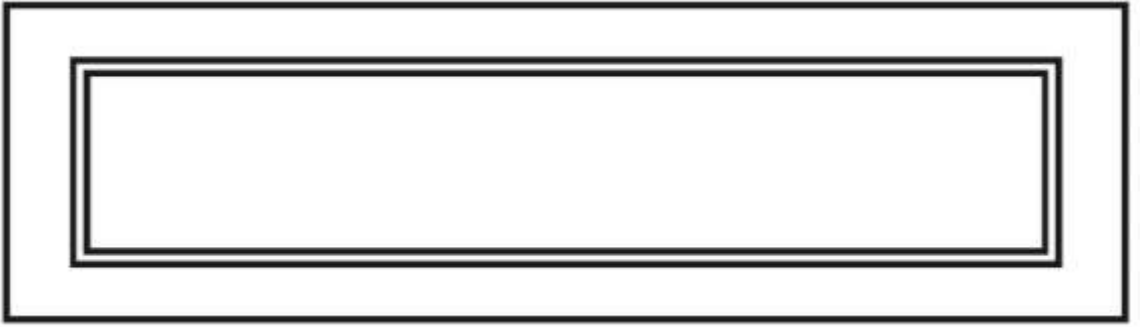

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Döndü Tekdemir'in evi
Yılı	: 2012
Türü	: Pano
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 83 cm
Boy	: 30 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Duvar ss dokuması
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Gl ayağı, , boncuk, bayrak
Kullanılan Renkler	: Kırmızı, krem, mavi, siyah

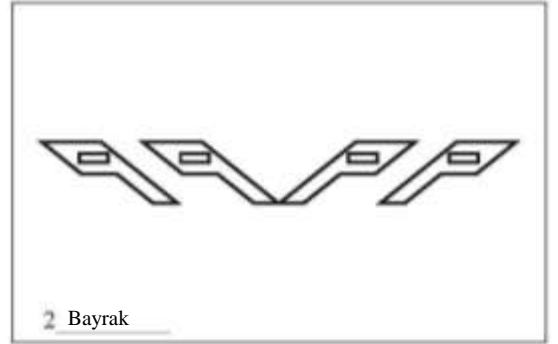
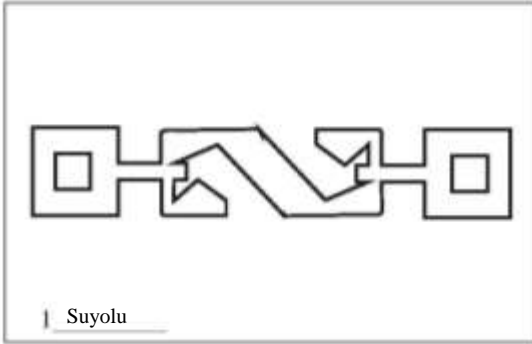
Kompozisyon zellikleri: Boncuk, suyolu gibi motiflerin yer aldığı kompozisyonun zemin kısmının ortasında yazı kullanılarak kompozisyon tamamlanmıştır.

Fotoğraf 55. Pano Halısı Dokuması

Şekil 69. Pano Halısı Şematik Çizimi

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, Suna Karaca'nın evi
Yılı	: 2011
Türü	: Pano
Yapılış Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 76 cm
Boy	: 24 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Duvar ss Dokuması
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çözgüde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Su yolu, bayrak, yazı
Kullanılan Renkler	: Gri, mavi, sarı, açık kahverengi

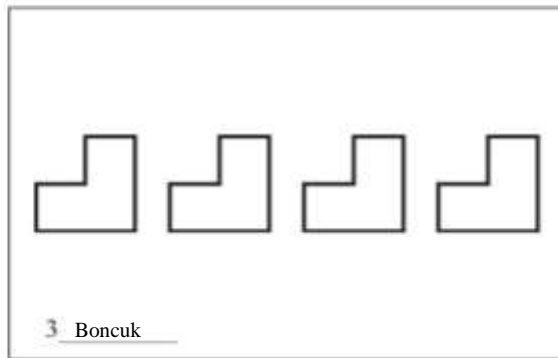
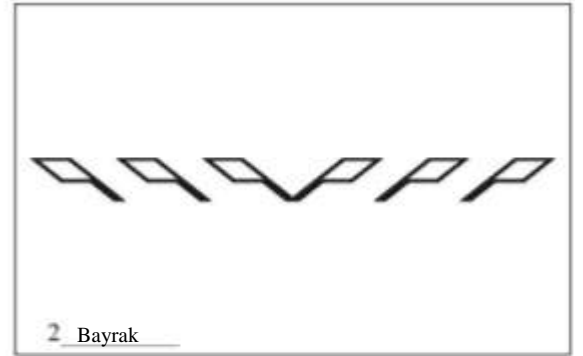
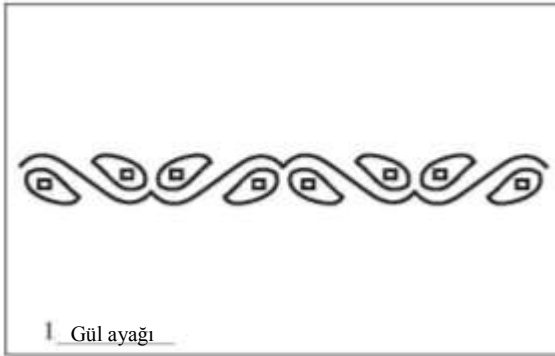
Kompozisyon zellikleri: İnce şeritlerle çevrelenen dokumanın iç kısmında su yolu kullanılmış zemin kısmının etrafı bayrak motifiyle çevrelenmiş olup zemin orta kısmında yazı kullanılmıştır.

Fotoğraf 56. Pano Halısı Dokuması

Şekil 70. Pano Halısı Şematik Çizimi

Bulunduğu Yer	: Obruk Köyü, AyŖe zata'nın evi
Yılı	: 2010
Türü	: Pano
YapılıŖ Amacı	: Dekoratif
Durumu	: Sağlam
Boyutları:	
En	: 98 cm
Boy	: 43 cm
Sıklık	: 20X32 (1dm ² 'de)
Yörede Verilen İsmi	: Duvar ss dokuması
Kullanılan Araç Ve Gereçler	
Atkıda	: Yn
Çzɡde	: Yn
Desende Kullanılan Teknik	: Havlı Dokuma, Gördes Türk Düğümü
Kullanılan Motifler	: Gl ayak, bayrak, boncuk
Kullanılan Renkler	: Krem, mavi, kırmızı, sarı, siyah

Kompozisyon zellikleri: Boncuk ile baŖlayan dokuma örneğinde gl ayağı ile devam etmiŖ sonrasında tekrar boncuğun yer aldığı kompozisyonda zemin etrafı bayrak motifi ile çevrenmiŖ zemin orta kısmında yine yazı karakteri kullanılmıŖtır.

4. BULGULAR VE YÖNTEM

Araştırma alanı olarak seçilen Niğde İli Bor İlçesi Obruk köyü havlı dokuma örneklerinden 18 taban halısı, 64 yastık,35 minder, 9 seccade,6 çeyrek dokuma halısı, 6 rapor desen dokuması, 12 pano dokuması olmak üzere toplam 150 adet dokuma incelenmiştir. Bunlardan örneklem olarak seçilen 4 rapor desen dokuması, 4 taban halısı, 3 çeyrek halısı, 9 yastık, 9 minder halısı, 4 seccade, 4 pano halısı olmak üzere toplam 37 adet dokumaya tezde yer verilmiştir.

Obruk havlı dokumalarının tarihi halkın bu bölgeye yerleşmesiyle başlamaktadır. Genellikle günlük kullanım amacıyla dokunan yöredeki ilk halılarda; yavşan, çevt, ceviz kabuğu, nar kabuğu ve çeşitli taş boyalardan elde edilmiş boyalar ve çoğunlukla bitkisel ve geometrik bezemeye dokunmuş halılara rastlanılmaktadır. Bu halıların orta kısımları genelde tek ve iki toplu olup çevresi bitkisel ve geometrik motiflerle süslenmiştir.

Obruk köyünde dokunan havlı dokumalar uzun yıllar dayanabilecek kapasitedir. Kullanılan malzeme %100 yündür. Renkler doğadaki bitkilerden elde edilmiş kök boyalardır. En çok kullanılan renkler, kırmızı, mavi, yeşil, kahverengi, sarı, siyah ve krem rengidir. Bölgede en çok yer halısı dokunmakta bunun yanında namazlık yastık minder, pano gibi dokumalar dokunmaktadır.

Eski tarihlerden beri dokunan Obruk havlı dokumaları 20.yy'la kadar büyük bir özveriyle devam etmiş bu tarihten sonra dokunan halı sayısı azalmıştır.

Günümüzde kendine has özelliklerinden uzaklaşan Obruk havlı dokumaları eskisi kadar ilgi görmemektedir. Gerek kullanılan renkler ve gerekse motifler bu durumun göstergesidir.

Obruk köyünde eskisi gibi kaliteli halıların elde edilmesi için halkın bilgilendirilmesi gerekir. Bu bilgilendirme yapıldığı takdirde geçmişindeki gibi kaliteli halılar elde edilecektir.

Obruk köyünün hayvancılığa dayalı bir ekonomisi olması nedeniyle incelenen dokuma örneklerinde yün malzeme kullanıldığı görülmektedir. Dokumalarda kullanılan motifler kuşaktan kuşağa aktarılmış ve bozulmadan günümüze kadar gelmiştir.

Obruk köyü havlı dokuma yaygıları incelendiğinde genellikle yaygı amaçlı dokumalar üretildiği ve pazarlamak amacıyla dokunduğu saptanmıştır. Dokumalarda

Gördes Türk düğümü tekniği kullanıldığı görülmektedir. Obruk köyü halkı dokumalarını genellikle kızların çeyizleri ve evlerde kullanmak amaçlı olarak yapmaktadır.

Yörede incelenen ve kayıt altına alınan dokumaların bazıları evlerde hala kullanılmakta bazıları çocukların çeyizi için saklanmakta ve bazıları ise ev ekonomisine katkı için satılmaktadır.

Kullanılan dokuma ipliklerini köy insanı kendi yetiştirdiği koyunda kırkıp, eğirip, çile ve kelepler haline getirip kendi olanakları ile boyamaktadır. Çok eski örneklerin doğal boyalarla boyandığı kaynak kişilerden öğrenilmiştir. Yakın tarihte dokunanların ise sentetik boyalarla renklendirildiği belirlenmiştir.

Çoğu örnekte renklerin, örnekler eski olsa bile hala solmadığı görülmektedir. Bunun örneklerin kullanılmayıp katlanıp evde muhafaza edilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Geleneksel Türk dokumalarında kullanılan bazı motiflere yöresel isimler verilmiştir. Bu isimler araştırmaya aynen alınıp, incelenip, bilgi verilmiştir. Araştırma kapsamına alınan örneklerin yörede ıstar adı verilen dikey germe tezgahlarda dokunduğu tespit edilmiştir.

Yörede ulaşılabilen havlı dokumaların dışında havlı dokumaların geçmişte oldukça fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu gün hala kullanılanlar olduğu gibi evlerde katlanarak saklayanlarda bulunmaktadır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Köy halkı yaşamının ekonomisinin hayvancılığa dayalı olması nedeniyle malzeme temini oldukça kolay olmaktadır. Yün iplikleri kolay temin edilmesi, yöre insanı tarafından dokumacılığın gelişmesine katkı sağlamaktadır. Birçok amaç için havlı dokumalar hazırlanmaktadır. Dokumalar yazları evin önünde ağaç gölgesinde, yaylada, kışları ise evin içinde uygun odalarda dokunmaktadır.

Bulunan dokuma örneklerin de eskiden dokunan dokuma örnekleri ile renk ve desen farklılığı saptanmıştır. Eskiden dokumaların zeminin de kırmızı, mavi renkler egemen iken günümüz dokuma örneklerinde ise gri ve kahverengi rengin egemen olduğu görülmektedir. Nedeni ise mobilyalara uygunluğu, pazarının olmayışı ve talebin pastel renkler üzerine olmasıdır. Bundan dolayı da dokumalarda renk değişimi yaşanmaktadır.

Dokumaların kaybettiği diğer önemli özelliği de seccade dokumalarında görülen desen değişiklikleridir. Öncesinde seccade dokuma örnekleri kandilli, mihraplı iken günümüz seccade dokuma örneklerinde Kabe ve cami resimleri kompozisyona egemendir. Dokumalar dokuyucuların kendi el becerileri ile desen kağıdı kullanılmadan makine dokuması olan hazır desenlerden çıkarılmış bazılarında ise dokuyucu geleneksel motiflerle harmanlayarak özgün desenler ortaya koymuştur.

Obruk havlı dokumalarının şematik çizimleri ilk defa incelenip çizilmiştir. Bunun içinde motiflerin yüzey düzenlemeleri içinde kapladıkları alanlar belirlenmiştir. Eser içindeki motif dağılımlarının kapladıkları alan belirlemeleri, tasarım içinde motif sıklıkları ve düzenlemeleri, şematik olarak ilk defa yapılmıştır.

Köy halkının kullandıkları bazı motifleri kendilerinin bazı nesnelere yararlanarak ürettikleri saptanmıştır. Nesnelere basit bir dille neye benzetmişlerse o ismi vermişlerdir. Örneğin balığa benzetmelerinden balıklı, asker veya erlerin rütbelerindeki rütbe simgelerine benzetmelerinden çavuşlu, helke (cingil) taşıyan insana benzetmelerinden cingil motifi gibi kendilerine özgün motifler bulunmaktadır.

Dokumalarda; farklı renkte atkı, çözü ve dokuma iplikleri kullanılmıştır. Özellikle Obruk köyü camisinde en eski tarihli havlı dokuma örneklerine rastlanmış bulunan dokuma örneklerinde atkı, çözü ve desen iplerinde koyunyünü kullanıldığı görülmektedir.

Dokumalarda öncesinde kullanılan doğal boyalar doğadan elde edilmekte olup günümüzde sentetik boyalar kullanılmaktadır. Köy halkı doğal boya hakkında bilgilendirilip, bitkilerin ekimi ve toplanması hakkında bilgi sahibi edinmeleri dokumalarının kalitesini yükseltmesi bakımından önemlidir.

Obruk köyü Hasan dağı eteğinde yer alan Niğde İli Bor ilçesinin son köyü olup, köyün tarihi ile ilgili kaynaklara rastlanmamıştır. Oysa Obruk köyünün tanıtılıp kültür turizmine kazandırılması, dokumalarının tanınması için çok önemlidir.

Renk ve desen açısından zenginlik gösteren bu örnekler geçmiş kültürün izlerini taşıyan birer belge niteliğindedir. Yapılan alan araştırmasında, çoğunlukla evlerde taban, çeyrek, yastık, minder, seccade, pano ve rapor desen dokumalarına (örnek model çalışmaları) rastlanmıştır.

En eski örneklerin yün dokumalardan yapıldığı, kullanılan dokuma tekniği olarak Türk (Gördes) düğümü yani kapalı düğüm tekniği kullanıldığı tespit edilmiştir. Günümüze geldikçe doğal boyamacılığın eskisi gibi yapılmadığı, dokuma ipliklerinin sentetik boyalarla renklendirildiği ve bu renklendirilen ipliklerle dokumaların yapıldığı tespit edilmiştir.

Taban dokumalarda görülen değişik kompozisyon özellikleri Elmalı, Çavuşlu, Balıklı olarak sınıflandırılmaktadır. Her kompozisyonda genellikle aynı motifler farklı şekillerde kullanılması, yapılan her değişiklikte yeni bir desen tasarımı oluşması, Geleneksel Türk Sanatlarında kullanılan motiflerinin çok zengin bir kültüre sahip olduğunun kanıtıdır.

Taban dokuma yaygılarında genellikle ayak yani bordür kısmı dokunduktan sonra sandık, göğüs ve iç zeminde ise göbek kısmı dokunmuştur. Göbek kısmı kelle denilen motifle başlar daha sonra değişik desenler takip etmektedir. Dokumanın tam ortasında göbek motifi bulunup dokumalar tam olarak simetridir.

Yastık örneklerinde, dokumaya ayak kısmı bezenmiştir ve iç zeminden dokuma meydana gelmiştir. Zeminde ise simetri olarak motifler yerleştirilmiştir.

Minder dokuma örneklerinde tavukayağı, pıtrak çavuşlu gibi motiflerle bezenmiş ve üzerine oturmak amacıyla dokunmuş dokumalardır.

Seccade örneklerinde, dokumanın ayak kısmından sonra mihrap bölümü yer almaktadır. Günümüzde ise Medine'den hac yoluyla köye hediye gelen makine dokumaları desen olarak dokunmuş Kabe ve Cami resimlerinin yer aldığı desen

kompozisyonları dokumalarda önemli yer tutmaktadır.

Pano örneklerinde, genellikle büyük yaygı dokumalar bittikten sonra kalan çözümlere küçük dokumalar yapılabileceği için pano dokumalar yapılmıştır. Yaygı türünün özelliğine göre panoların ebatları da değişmektedir. Pano dokumalarında genellikle zemin içinde sözler yer almaktadır.

Günümüzde havlı dokumalar, çok az kişi tarafından dokunmaktadır. Eski örnekler, yöre halkının evinde ve döşemelerinde süsleme olarak kullanılmaktadır. Köyde bulunan havlı dokumalar günümüzde yaşam biçiminin değişmesi sonucunda önemini yitirdiği görülmektedir. Geleneksel kültürümüzün bir parçası olan havlı dokumacılığına yeni açılımlar sağlanarak, havlı dokumalarının sadece yaygı olarak kullanılmasının dışında, alternatif bir hediyelik ürün olarak, piyasanın beğenisine sunulabilir.

Obruk havlı dokumaları Süleyman Demirel Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Biriminin 3699-YL1-13 no'lu projesi olarak hayata geçirilmiştir. Bu projede dokumaların, teknik özelliklerinin tespit edilmesi, desen özelliklerinin tespit edilmesi, renk özelliklerinin tespit edilmesi, dokumaların kullanım alanlarının tespit edilmesi, kullanılan motiflerinin tespit edilmesi, kalite analizlerinin yapılması, kullanılan araç ve gereçlerinin tespit edilmesi, Obruk havlı dokumaları olarak kayıtlara geçmesi hedeflenmiştir.

Havlı dokumacılığın yaygınlaştırılması ve cazip hale getirilebilmesi için Kültür Bakanlığı, Halk Eğitim Merkezi bünyesinde atölye sistemi oluşturulmalı, dokumalarda kullanılan motiflerin tek tek saptanmalı, kullanılan kompozisyonların çizimleri bilgisayar ortamında yapılarak desen bankaları oluşturulmalıdır.

Ayrıca, proje kapsamında yer almış olan bu çalışmanın, Niğde Valiliği ve Bor İçe Kaymakamlığı mülki amirleri ile görüşülerek, çalışmanın yayın haline getirilerek kültür ve turizmimize kazandırılması için girişimde bulunulacaktır.

KAYNAKLAR

1. ARSEVEN, C.E. Türk Sanatı, İstanbul, 1980, s. 123
2. ATEŞ, M. (1993), Türk Halıları, İstanbul
3. ÇİLOĞLU, H. (1996), Nevşehir, Niğde, Konya Yöresi Halılarının Kompozisyon Özelliklerinin İncelenmesi, Marmara Üniversitesi
4. DENİZ, B. (1998). Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları (Kilim-Cicim-Zili), Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
5. DENİZ, B (2000). Türk Dünyasında Halı Ve Düz Dokuma Yaygıları, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
6. DURUL, Y. (1977). Yörük Kilimleri, Ak Yayınları, İstanbul.
7. ERBEK, M. (2002).Çatalhöyük'ten Günümüze Anadolu Motifleri, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
8. GÜLCEMAL Abdullah (1997), Halı Ve Desen Teknolojisi, Isparta,
9. GÜLGÖNEN, Ayan (1997) 17.-19. Yüzyıl Konya Kapadokya Yöresi Halıları, *Eren Yayıncılık, İstanbul*
10. GÖRGÜNAY, KIRZIOĞLU, N. (2001). Altaylardan Tuna Boyu'na Türk Dünyasında Ortak Yanışlar (Motifler), Kültür Bakanlığı Yayınları, Sanat Eserleri Dizisi: 366, Ankara.
11. İNAN, İ. (1987), "Halıcılık", Makaleler ve İncelemeleri Ankara
12. ÖZGÜR, Z.(1965), Türk Halıcılığının Tarihsel Gelişimi, Sümer Bank Halı Semineri Özel Sayısı, İstanbul,
13. UĞUR, G. (1988). Türk Halılarında Doğal Renkler ve Boyalar, Ankara
14. YETKİN, Şerare, Türk Halı Sanatı, Ankara, 1991, s.1
15. YETKİN Şerare, Türk Halı Sanatı, Çağlayan Basımevi, İstanbul 1974,

Diğer:

Makaleler

1. Oyman, N. Rengin, (2005) "El Dokumacılığının ve El Dokuma Tezgahının Tarihçesi, El Dokuma Tezgahı Çeşitleri", Sanat Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Sayı:8, Erzurum
2. Oyman, N. Rengin, (2005) "Burdur İli Geleneksel Dokumaları ve Günümüzdeki Durumu, 1. Burdur Sempozyumu, Burdur

İnternet Kaynakları

1. <http://www.e-sehir.com/turkiye-haritasi/nigde-bor-obruk-koyu-haritasi.html>. 28 Ekim 2013

Sözlü Görüşmeler

1. Turan, Halil 'Köy Muhtarı' (24 Haziran 2013). 'Obruk Köyü ve Dokumaları Üzerine' sözlü görüşme, Obruk köyü muhtarlığı, Obruk- Niğde
2. Kandemir, İlyas 'Obruk Köyü Cami İmamı' (24 Haziran 2013). 'Obruk Köyü ve Dokumaları Üzerine' sözlü görüşme, Obruk Köyü Camisi, Obruk-Niğde
3. Karaca, Narin 'Ev Hanımı' (19 Temmuz 2013) 'Havlı Dokumalar Üzerine' sözlü görüşme, kaynak kişinin evi, Obruk- Niğde
4. Karaca, Suna 'Ev Hanımı' (19 Temmuz 2013) 'Havlı Dokumalar Üzerine' sözlü görüşme, kaynak kişinin evi, Obruk- Niğde
5. Cengiz, Ayşe 'Ev Hanımı' (14 Temmuz 2013) 'Havlı Dokumalar Üzerine' sözlü görüşme, kaynak kişinin evi, Obruk- Niğde
6. Altinkaya, Zübeyde 'Ev Hanımı' (14 Temmuz 2013) 'Havlı Dokumalar Üzerine' sözlü görüşme, kaynak kişinin evi, Obruk- Niğde
7. Özata, Ayşe 'Ev Hanımı' (19 Temmuz 2013) 'Havlı Dokumalar Üzerine' sözlü görüşme, kaynak kişinin evi, Obruk- Niğde
8. Tekdemir, Dudu 'Ev Hanımı' (24 Temmuz 2013) 'Havlı Dokumalar Üzerine' sözlü görüşme, kaynak kişinin evi, Obruk- Niğde
9. Tekdemir, Döndü 'Ev Hanımı' (19 Temmuz 2013) 'Havlı Dokumalar Üzerine' sözlü görüşme, kaynak kişinin evi, Obruk- Niğde
10. Döver, Suna 'Ev Hanımı' (24 Temmuz 2013) 'Havlı Dokumalar Üzerine' sözlü görüşme, kaynak kişinin evi, Obruk- Niğde

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı: Semra KILIÇ

Doğum Yeri: Merkez / AKSARAY

Doğum Yılı: 10 . 06. 1981

Medeni Hali: Bekar

Eğitim Durumu

Ön Lisans: 2006- 2008 Selçuk Üni. Karaman M.Y.O. Halıcılık Ve Kilimcilik
Bölümü

Lisans: 2009 – 2012 S.D.Ü Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel El Sanatları
Bölümü

Halı- Kilim ve Eski Kumaşlar Ana Sanat Dalı

Yüksek Lisans:

Yabancı Dil (ler) ve Düzeyi

İngilizce, Orta Seviye

İş Deneyimi

2001 -2002 Aksaray Halk Eğitim Merkezi Usta Öğreticilik(Halı)

2002 – 2003 Aksaray Halk Eğitim Merkezi Usta Öğreticilik(Halı)

2003 – 2004 Aksaray Halk Eğitim Merkezi Usta Öğreticilik(Halı)

20. 04 /31. 10. 2009 Kastamonu Şenpazar Halk Eğitim Merkezi usta
öğreticilik(Halı)